

ANUL XV NR. 26 (578) — 25 iunie 1966

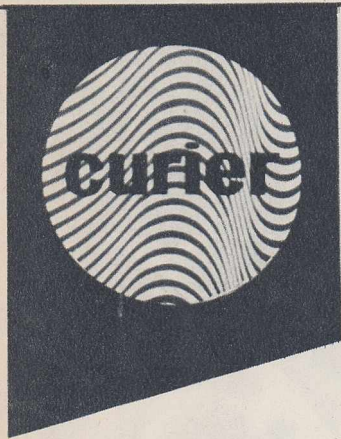
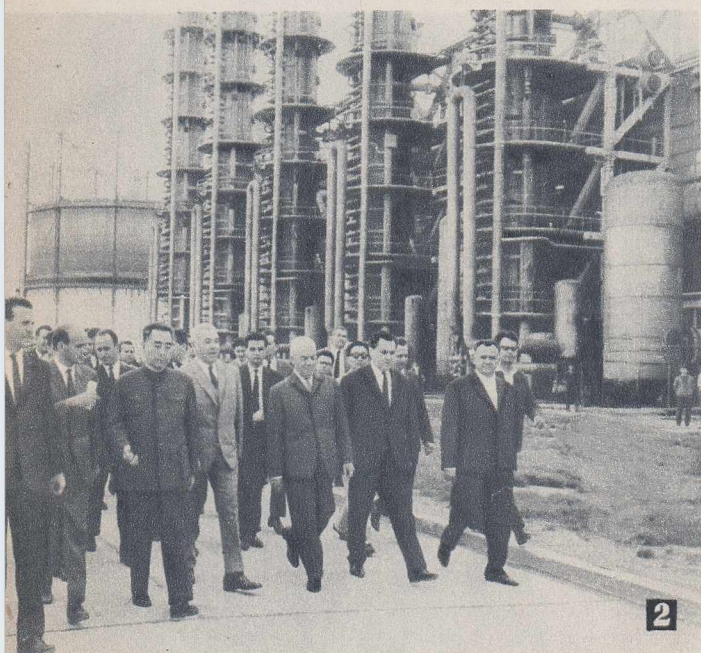
Proletari din toate țările, uniți-vă!

fiancătura

Biblioteca Centrală
Regională
Dev

VIZITA TOVARĂȘULUI CIU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE:** 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TIPARUL** executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

defibrilatorul

Un aparat medical de înaltă tehnicitate funcționează de câțiva vreme — cu rezultate deosebit de interesante — în clinica spitalului ASCAR din Capitală: defibrilatorul. Explicându-ne eficiența acestui aparat, acad. prof. dr. C. C. Iliescu, directorul ASCAR, ne-a spus — printre altele — următoarele:

— Se știe că frecvența ritmului cardiac, a „bătăilor” inimii, este în mod normal de 60-80 pe minut. Dar anumite cauze, cardiace sau extracardiace, împiedică succesiunea regulată a acestor „bătăi”, dând naștere la ceea ce numim tulburările ritmului cardiac, care uneori pot avea urmări foarte grave. Corectarea tulburărilor ritmului cardiac se face în genere prin administrarea unor droguri ca de pildă chinidina și digitala. Sint însă cazuri de aritmie mai grave, când starea bolnavului nu mai poate aștepta instalarea unui tratament medicamentos, ca de pildă în tahicardia paroxistică, în flutterul atrial sau în fibrilația atrială, caz în care „bătăile” inimii se succed obișnuit cu o

frecvență de peste 160 pe minut. În aceste cazuri se impune intervenția imediată cu aparatul defibrilator.

— **În ce constă intervenția?**

— Cu ajutorul acestui aparat — un cardioverter defibrilator — pe care l-am primit de curând, se aplică bolnavului un șoc electric extern în regiunea precordială, care acționează direct asupra cordului, restabilindu-i imediat ritmul normal.

— **În unele cazuri ai avut rezultate spectaculoase...**

— Într-adevăr, asemenea rezultate am avut, spre exemplu, în cazul bolnavei C. F. în vîrstă de 38 de ani, care, prezentînd o fibrilație ventriculară, intrase în moarte clinică de mai bine de 15 minute. Intervenînd la timp, am izbutit — cu ajutorul aparatului — să-i restabilim ritmul normal al cordului, salvînd-o astfel de la un sfîrșit tragic. Un caz asemănător a fost cel prezentat de bolnava S. F. în vîrstă de 42 de ani...

— **Cîți bolnavi au fost tratați pînă acum cu aparatul defibrilator?**

— Peste 70 de bolnavi, din-

tre care unii au fost aduși din provincie cu Aviasan sau cu mașina. Bolnavii suportă bine șocul electric, imediat

după tratament ei manifestînd o bună dispoziție.

R. RODA

policolor

Un nou obiectiv al industriei noastre chimice se înalță în Capitală: uzina „Policolor”. Locul: cartierul Dudești-Cioplea. Proiectant: „Iprochim”.

Denumirea noii uzine, „Policolor”, îi trădează cu oarecare ușurință profilul. Deci vor fi produse rășini sintetice, lacuri și vopsele, cernelei.

Uzina va avea trei fabrici. Prima va produce 15 sortimente de rășini sintetice — semifabricate de bază pentru industria de lacuri și vopsele, în total 9 000 tone de rășini alchilice, fenolice și melaminice, dintre care unele produse pentru prima oară în țară. Pentru industria de autocamioane și tractoare, pentru locomotive și vagoane, pentru industria electrotehnică și de mobilă în cea de-a doua fabrică vor fi produse anual

20 000 tone lacuri și vopsele. Constructorii vor fi beneficiarii vopselelor pe bază de emulsii vinilice și acrilice care se folosesc la finisarea clădirilor. Se vor mai produce, de asemenea, în cea de-a doua fabrică, vopsele pentru protecția anticorrosivă și electroizolantă. Într-o altă fabrică a uzinei, cea de-a treia, vor fi produse numeroase tipuri de cerneluri tipografice, cerneluri speciale pentru tipărituri de artă și pentru mărci poștale.

Tehnologiile de fabricație ca și utilajul de bază vor crea posibilitatea de a se obține produse de calitate superioară, la nivelul celor care se fabrică în țări cu tradiție în acest domeniu. Ca materii prime uzina va folosi produse organice ale industriei noastre petrochimice.

T. P.

EN-LAI ÎN ȚARA NOASTRĂ

1 Joi, 16 iunie 1966, a sosit în Capitală tovarășul Ciu En-lai, vicepreședinte al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, care în fruntea unei delegații de partid și guvernamentale chineze a făcut o vizită în țara noastră, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România.

Din cea de-a doua zi a vizitei au început, la sediul Comitetului Central al P.C.R., convorbirile oficiale între delegațiile de partid și guvernamentale română și chineză. În fotografie: aspect din timpul convorbirilor.

2 În continuarea vizitei pe care au făcut-o, oaspeții chinezi au poposit și în orașul Craiova. În fotografie: aspect din timpul vizitei la Combinatul chimic de la Ișalnița.

3 Muncitorii uzinelor „23 August” din București au făcut înalților oaspeți o caldă și entuziastă primire.

4 În timpul vizitei făcute la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, înalții oaspeți chinezi au primit explicații cu privire la cercetările pe care le fac oamenii de știință români în domeniul agriculturii.

5 Tovarășul Ciu En-lai și membrii delegației de partid și guvernamentale chineze au făcut o vizită și pe înșoritul nostru litoral. Oaspeții au fost însoțiți de tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Emil Bodnăraș, Paul Niculescu-Mizil, Mihai Dalea și Aurel Duma, ambasadorul Republicii Socialiste România la Pekin, precum și de alte persoane oficiale.

3 000 de sortimente!

Printre fabricile din ramura industriei noastre ușoare, „Flamura roșie” din Sibiu deține un record: al numărului mare de sortimente din planul de producție.

Începând cu stilourile, creioanele mecanice și pixurile „Flaro” și terminând cu accesorii pentru utilajele industriale din sectoarele bunurilor de larg consum, chimiei și maselor plastice, confecțiilor și textilelor, în catalogul de produse al acestei întreprinderi figurează nu mai puțin de 3 000 de sortimente, din-

tre care unele erau, până nu demult, articole de import. Procesul de producție a ajuns azi la un nivel mecanizat în proporție de 84 la sută. Sarcinile, deduse din prevederile Directivelor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., prevăd ridicarea acestui procent în anul 1968 până la 91 la sută. În curând va apărea un catalog al produselor „Flaro”, adevărată mică enciclopedie a celor 3 000 de sortimente ale fabricii sibiene.

V. FIROIU

la căscioarele

Săpăturile arheologice de la Căscioarele (raionul Oltenița) continuă și în vara aceasta. Este vorba de scoaterea la lumină a unei așezări din neolitic (circa 5000 ani vechime), deosebit de interesantă prin întinderea ei și prin bogăția materialului ar-

heologic descoperit. Printre altele, în resturile unor locuințe străvechi (toate de suprafață) s-au găsit unele din silex bine confecționate, ceramică bicromă, figurine, precum — și aceasta e deosebit de important — un brăzdăr de plug confecționat din corn

de cerb. Brăzdărul acesta era atașat la o cracă de pom. Importanța descoperirii constă în faptul că în cercetările de până acum făcute în diferite așezări din neolitic s-au scos la lumină săpăliși cu care omul de atunci întorcea brazda, dar o unealtă care să semene cu plugul de azi, încă nu. Săpăturile de la Căscioarele vor mai dura câțiva ani. Este vorba aici de un loc deosebit de bogat în urme străvechi. Prima investigație în aceste locuri a fost făcută de marele arheolog Vasile Pârvan, prin 1912-1913; au

urmat săpături efectuate de prof. Gheorghe Ștefan prin 1925, după care au fost re-luate, pe scară mai largă, în 1962 de către arheologul Vladimir Dumitrescu de la Institutul de arheologie al Academiei, împreună cu arheologul Ionescu Barbu, directorul muzeului din Oltenița.

O parte din piesele descoperite au și fost expuse în Muzeul raional Oltenița, altele sînt încă cercetate în laboratoarele Institutului de arheologie din București.

F. B.

viorile și... meteorologia

mată de meteorologie. Ea va furniza date necesare a fi cunoscute pentru depozitarea și sortarea în bune condiții a lemnului prețios, de rezonanță, ca și a materialelor lemnoase necesare construirii ambarcațiilor sportive, alte produse vestite ale combinatului din Reghin.

B. BENȚEA

plivit cu... propanil

Unitățile agricole care cultivă orez plătesc bir greu buruienilor care au inundat suprafețele cu orez. Prezența buruienilor în orezării diminuează producția la hectar cu peste 3 000 kg. Cultivatorii de orez au luat și până acum măsuri pentru combaterea buruienilor. Printre acestea se numără plivitul.

Practica din ultima vreme a demonstrat însă că mijlocul cel mai eficient pentru combaterea buruienilor din orezării îl constituie plivitul chimic. Folosirea ierbicidelor — printre care cel mai de seamă este propanilul — are urmări remarcabile: mohoarul este distrus în proporție de peste 95 la sută. Față de plivitul manual, folosirea ierbicidelor are o eficiență economică de cinci ori mai mare. În prezent, majoritatea cooperativelor agricole de producție care cultivă orez dispun de cantitățile de ierbicide necesare pentru combaterea buruienilor.

G. DUMBRĂVEANU

carte

Romanul doamnei de La Fayette — Princesesa de Clèves — a apărut în românește, în traducerea lui Demostene Botez...

Tot din literatura franceză ne vine și romanul Inelele de la Bicêtre al lui Georges Simenon.

O carte ce poate pasiona pe mulți: Far West de Joë Hamman. Traducerea, Ileana Vulpesco.

Transpunind în românește, împreună cu Al. Samharadze, romanul lui Lisandro Otero — Situația — poetul Marin Sorescu ne apare și în postura de traducător.

Două remarcabile realizări în seria „Biblioteca cinematului” a editurii „Meridiane”:

O carte utilă, lesne lizibilă și cu urmări imediate: Vorbiri mai bine, scrieți mai bine românește de I. Roman

Harnicul traducător Modest Morariu transpune în românește coraerea Frescele din Tassili de Henri Lhote

muzică

Iubitorilor de operă le recomandăm spectacolul „Aida” de Verdi, într-o distribuție de gală, cu soprana Gerry Brunin

Ion Piso ne oferă un recital de lieduri și arti din opere (27 iunie — sala mică a Palatului).

C O P E R T A

N O A S T R Ă

Solistă de muzică ușoară Anda CĂLUGĂREANU. Fotografie de S. STEINER

cinema

S-a deschis la Mamaia Festivalul internațional al filmului de animație. 99 de filme, selecționate din 33 de țări...

Anunțat de mai multă vreme, „Fantomas” apare în sfârșit pe ecranele noastre.

Beba Loncar

dată că este vesnic tânăr și neobosit?!, Mylene Demongeot, Louis de Funès.

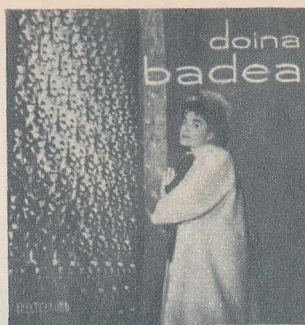
Acțiunea „Zimbru” — confruntare de destine umane pe fondul unor întâmplări palpabile, ce țin de arsenalul filmului polițist.

Sezonul cinematografic estival, despre care se crede (încă nu se știe prea bine de ce) că trebuie să aducă tone de destindere, începe să se facă simțit în atmosfera: ni se anunță stabilirea pe ecranele noastre a citorva comedii muzicale...

În așteptarea documentarelor a căror premieră a avut loc zilele trecute la Mamaia vă recomandăm citeva din cele existente pe ecrane la ora actuală: Tractorul '66

disc

Doina Badea, a cărei voce este remarcabilă mai ales în ce privește timbrul și registrul, realizează un frumos succes discografic.

George Grigoriu, „Cind ți-a bătut în geam iubirea” (vals de Veselovski), „Șoapte de iubire” (slow-rock de Temistocle Popa) și „Înimă nestatornică” (romanza — da, mai există și așa ceva — pentru care trebuie să-l felicităm pe Mălineanu)...

Trilo Caban, formație mult simpatizată la emisiunile Radio-televiziunii, a înregistrat în studiourile „Electrodisc” un mic disc (45-EDC-679).

plastică

Sala Dalles — încă o retrospectivă care ilustrează școala românească modernă de pictură: Michaela Eleutheriade.

asta transformă imitația în act de sinceritate și entuziasm. Doar portretul femeii și al bărbatului și compozițiile cu mițe conțin o interpretare independentă și inventivă a motivului.

teatru

Teatrele populare reprezintă un fenomen artistic caracteristic, prin însăși esența lor, revoluției culturale din țara noastră.

Din nou Garcia Lorca, de astă dată pe scena Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra”:

Ana Barcan

rezultate inegale, datorită multor „locuri comune” scenice și lipsei de forță a celor mai multe interprete.

10 X 10 „mușatisme” dominând repligiile din Visul unei nopți de iarnă — ultima premieră a Teatrului de stat din Birlad.

Un conte vesel e Contele de Luxemburg, opereta lui Lehar, reluată după citeva decenii de Teatru muzical din Galați.

Io, Mircea Volevod la București. Piesa lui Dan Tărchiș, realizată într-un bun spectacol la Constanța, se află în turnee azi, mine și luni la București.

Goldoni la... estradă. Interesantă, demnă de semnalat e realizarea artistică (marcând un progres calitativ) a secției de estradă a Teatrului de stat din Ploiești cu piesa Căsătorie prin concurs de Goldoni

Senzațional circ... De fapt, numere foarte obișnuite, într-o reușită formă regională (Costel Ionescu) și cu texte adecvate genului, unele cu haz, semnate de Gabriela Bucur.

televiziune

Duminică 26 iunie. „Studioul A”, în cadrul căruia este programat meciul de fotbal Rapid-Crișul, un meci dramatic pentru partenerul orădean al Rapidului...

Marți 28 iunie. „Telecronica economică” ne va lămurii ce se înțelege prin „Flux tehnologic industrial în repararea mașinilor agricole”

Miercuri 29 iunie. Spicuri din Festivalul „Pelicanului alb” — filme documentare (20.00) Seară de teatru: „Arta comediei” de Eduardo de Filippo

Joi 30 iunie. Emisiunea „Din viața animalelor”, care ne face să punem din nou întrebarea: de ce acest excelent serial este programat atât de rar?

Vineri 1 iulie. Atențiune! Începând de la această dată programul TV începe la ora 18.00. Vinerea, zi de rubrici: Dicționar de personaje — litera B (19.30)

Sâmbătă 2 iulie. Actualitatea cinematografică (19.45) Telescopia (20.00) Melodii din filme (21.00)

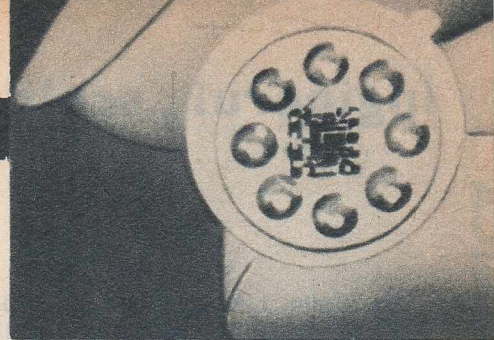
Marla Butaciu-Dragu

DUPĂ REVOLUȚIA PRODUSĂ DE TRANSISTOARE

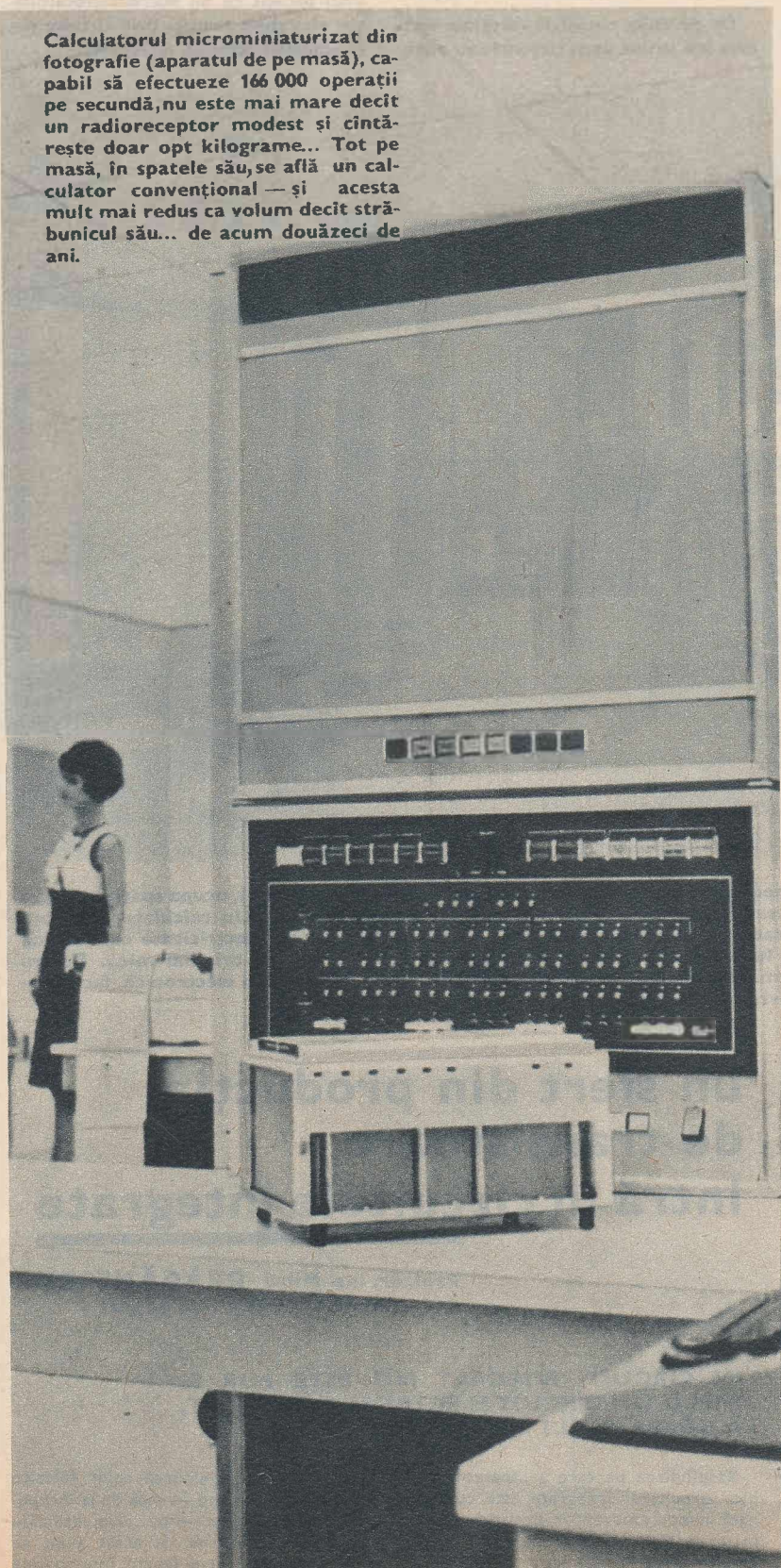
**o nouă revoluție
în electronică:**

MICROELECTRONICA

Considerind dimensiunile acestui circuit integrat complex pe bază de semiconductoare, te întrebi fără să vrei: oare ce surprize ne rezervă viitorul apropiat?

Calculatorul microminiaturizat din fotografie (aparatură de pe masă), capabil să efectueze 166 000 operații pe secundă, nu este mai mare decât un radioreceptor modest și cântărește doar opt kilograme... Tot pe masă, în spatele său, se află un calculator convențional — și acesta mult mai redus ca volum decât străbunicul său... de acum douăzeci de ani.

ÎN CURÎND VOM PURTA POATE CU TOȚII RADIORECEPTORUL ȘI RADIOTELEFONUL NOSTRU DE MÎNĂ, AȘA CUM PURTĂM CEASUL DE MÎNĂ, ȘI VOM CITI ÎN ZIARE CĂ UN NEUROCHIRURG A ÎNLOCUIT O PARTE «DEFECTĂ» A CREIERULUI UNUI PACIENT CU UN MICRO-MICRO-CALCULATOR REALIZAT PRIN CIRCUITE MICRO-MICROELECTRONICE...

La Congresul al IX-lea al P.C.R., precum și cu prilejul diferitelor consfătuiri pe care conducătorii de partid și de stat le-au avut în ultima vreme cu oameni de știință, cu specialiști și tehnicieni din industria construcțiilor de mașini și din alte ramuri de activitate economică, s-a pus un accent deose-

bit pe dezvoltarea într-un ritm accelerat a industriei electronice în țara noastră și pe extinderea cercetărilor în acest sector. «Pornind de la considerentul că dezvoltarea bazei tehnico-materiale, corespunzător cerințelor economiei moderne, nu este posibilă fără o industrie electrotehnică și electronică puternică — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. — Comitetul Central a stabilit sarcini privind creșterea producției acestui sector într-un ritm superior celui stabilit pentru ansamblul industriei constructoare de mașini. O atenție deosebită se va acorda producției de aparatură electronică și a elementelor de automatizare, care să permită introducerea largă a automatizării în industrie».

Electronica, una din cele mai dinamice ramuri ale științei contemporane, pătrunde tot mai adânc în viața omului modern pe câteva căi mai importante: convertirea energiei dintr-o formă în alta, măsurare, control și automatizare, comunicații și transmisia informațiilor, aplicații ale calculatoarelor electronice.

În toate aceste direcții, în anul care a trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R. și sub îndrumarea acestuia, în țara noastră s-au obținut remarcabile succese. S-au dat în funcțiune puternicele instalații electronice de redresare care alimentează Combinatul de aluminiu de la Slatina; s-a introdus automatizarea complexă, pe bază de calculatoare electronice, la laminarele de la combinatele siderurgice Hunedoara și Galați; este în curs construcția unei moderne fabrici de elemente de automatizare electronice. De asemenea au intrat în fabricație noi tipuri de televizoare și radioreceptoare cu performanțe superioare. Trebuie de asemenea menționat că în perioada scursă de la Congresul al IX-lea s-au elaborat noi tipuri de aparatură electronică de măsurare, de mare precizie, cu indicare numerică (sub formă de cifre luminoase), s-au creat noi instalații electronice de telecomandă pentru sondele de petrol și magistralele de transport al gazelor și noi instalații pentru comandă automată, după program, a unor mașini-unelte. Totodată se studiază construirea unor noi calculatoare cu viteză de lucru și capacitate sporită.

O dată cu lărgirea domeniilor de aplicație a electronicii și cu mărirea preciziei și vitezei de lucru crește considerabil complexitatea aparatului electronic. Drept urmare, devine din ce în ce mai importantă reducerea dimensiunilor și a costului elementelor și circuitelor componente, se impune o funcționare din ce în ce mai sigură a instalațiilor electronice. Se cer astăzi piese cu durate medii de funcționare de câteva zeci de ani, fără cea mai mică defecțiune! Or, tocmai aceste cerințe stau la temelie microelectronicii. În paginile ce urmează înfățișăm cititorilor noștri câteva preocupări și rezultate recente ale unor oameni de știință în acest domeniu de mare viitor.

inginerul „sculptează“ . . .

Prof. univ. **A. PÎRVU**
și
conf. **Roman STERE**

ASA CUM UN SCULPTOR POATE MODELA UN SINGUR BLOC DE MARMURĂ PENTRU A CREA DIN EL UN ÎNTREG GRUP SCULPTAT, ASTĂZI UN INGINER-FIZICIAN, APLICÂND METODE DE PRELUCRARE MAI SUBTILE, POATE TRANSFORMA O AȘCHIE DE CRISTAL ÎNTR-UN CIRCUIT ELECTRONIC

Dacă v-am întreba cu ce seamănă un circuit electronic, cei mai mulți dintre dv., care eventual ați văzut «măruntăie» aparatului de radio sau ale televizorului, veți descrie un ansamblu complicat de piese cilindrice și de sîrme legate încilcit între ele. Montarea tuturor acestor piese pe circuite, lipirea sigură și corectă a conexiunilor, asamblarea lor în aparate cer contribuția unei armate de muncitori calificați, lucrînd la benzi lungi de asamblare, cu posibilitatea de a face greșeli, lipituri sau contacte imperfecte, care să nu fie descoperite decît la încercările finale, după ce în ele s-au acumulat inutil multe zeci de ore de muncă.

Contactele și lipiturile între piese și circuite, iată punctele cele mai slabe, mai nesigure ale aparaturii electronice. «Revoluția» produsă de transistoare nu rezolvă prin urmare și această problemă. De asemeni, cu toată reducerea apreciazabilă a dimensiunilor și consumului de energie, prin trecerea la transistoare nu s-a atins nici pe departe limita posibilului nici în aceste direcții.

purificare și impurificare pînă la extrema limită a imaginabilului

O dată cu inventarea transistorului, realizat, după cum se știe, din semiconductoare, aceste interesante dar pînă atunci misterioase materiale, cum sînt germaniul, siliciul și altele, au început a fi însă temeinic cercetate. Ele au fost întii purificate pînă la extrema limită a imaginabilului, astfel ca la un miliard de atomi ai elementului semiconductor să nu mai rămînă decît cel mult un atom străin, apoi au fost «impurificate» prin adăugarea controlată a unor cantități din alte elemente, cu roluri de «donoare» sau «captoare» de electroni, obținîndu-se pe mici bucăți de cristale variate dispozitive semiconductoare îndeplinind funcțiile de rezistențe, condensatori etc.

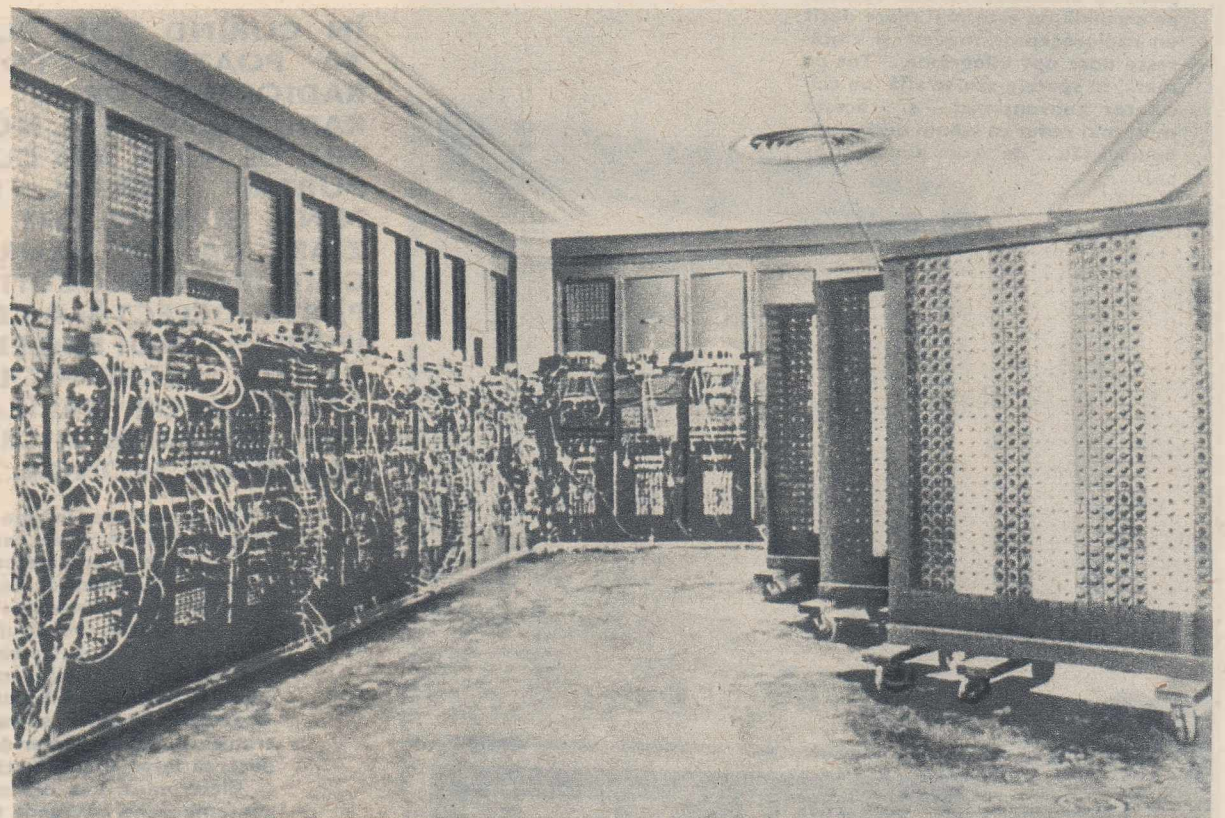
Procesele care permit injectarea localizată și dozarea diferitelor impurități dorite în cristalele semiconductoare sînt astăzi atît de bine stăpînite, încît se pot modifica și controla cu precizie de o miime de milimetru de la o regiune a cristalului la alta. Așa cum un sculptor poate modela un singur bloc de marmură pentru a crea din el un întreg grup sculptat, astăzi un inginer-fizician, aplicînd metode de prelucrare mai subtile, cu denumiri numai lui cunoscute — epitaxie, difuzie, fotografură — poate transforma o așchie de cristal într-un întreg circuit electronic.

Într-o singură bucățică de cristal...

Într-o singură bucățică de cristal de 1 mm³ se pot crea zeci de diode, tran-

sistoare, rezistențe, condensatoare, gata legate între ele în scheme de amplificatoare, numărătoare electronice, circuite logice pentru calculatoare și altele.

Această tehnică, a *circuitelor electronice integrate monolitice*, a făcut progrese rapide în ultimii 2-3 ani, fiind deosebit de potrivită pentru fabricarea circuitelor cu multe diode și transistoare.

Cel dintii calculator electronic de proporții mai importante, construit în 1946 (în fotografie), ocupa spațiul cîtorva camere, număra 10 000 de lămpi de radio și se defecta după cîteva ore de funcționare. Un calculator cu transistoare de azi, de aceeași complexitate, nu este mai mare decît un șifonier, consumă electricitate cam cît un televizor și se defectează o dată pe lună — toate acestea la un preț de cost de zeci de ori mai mic... Pentru aprecierea perspectivelor, trebuie remarcat că microelectronica, această nouă revoluție în electronică, face progrese mai rapide decît realizase la vremea sa transistorul.

O altă cale pentru realizarea circuitelor electronice integrate o constituie *tehnica peliculelor*, adică a straturilor subțiri de materiale conductoare, semiconductoare sau izolante, cu grosimi sub o miime de milimetru, depuse pe o plăcuță de sticlă sau ceramică denumită «substrat». Una din tehnicile cele mai folosite pentru depunerea acestor pelicule este evaporarea în vid: materialul care trebuie depus este încălzit în vid înaintat pînă la temperatura la care se evaporă repede. Moleculele materialului evaporat parcurg spațiul vid pe traiectorii rectilinii și se condensează pe plăcuța substrat așezată în mod potrivit în calea lor.

Adesea cele două tehnici sînt combinate. Dar oricare ar fi varianta tehnică adoptată, circuitul electronic integrat, cu piese inseparabile, are dimensiuni

de sute sau mii de ori mai mici decît cel realizat cu piese distincte.

Astfel s-a produs a doua mare revoluție în electronică: s-a născut MICROELECTRONICA.

Și în țara noastră se fac cercetări pentru realizarea circuitelor electronice integrate. La I.P.R.S.-Băneasa sînt puse la punct tehnicile epitaxiei, difuziei, fotografurii și altele, care sînt folosite pentru realizarea circuitelor integrate monolitice. La Institutul politehnic din București se studiază noi tipuri de diode și transistoare pentru circuitele integrate. La Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România s-au și realizat în laborator, cu bune rezultate, circuite integrate peliculare. Este de așteptat ca în următorii ani să se asimileze în fabricație și circuitele electronice integrate.

progrese rapide

De pe acum circuitele integrate sînt ceva mai ieftine decît circuitele cu piese

separate. Prețul lor scade foarte repede, pe măsura organizării fabricației de mare serie, și se apreciază că peste 4-5 ani ele vor costa o cincime pînă la o zecime din costul circuitelor echivalente cu piese separate! În prezent se studiază noi căi pentru realizarea de circuite integrate și mai mici, prin prelucrări cu fascicule de electroni în instalații asemănătoare cu microscopul electronic, prin depuneri de fișii conductoare prin bombardamente localizate cu fascicule de ioni etc.

Microelectronica, această nouă revoluție în electronică, face, așadar, progrese mai rapide decît făcuse acum 10-15 ani transistorul!

În curînd vom purta poate cu toții radioreceptorul și radiotelefonul nostru de mînă, așa cum purtăm astăzi ceasul de mînă, și vom citi în ziare că un neurochirurg a reușit o operație interesantă: a înlocuit o parte «defectă» a creierului unui pacient cu un micro-calculator electronic realizat prin circuite micro-electronice integrate...

un sfert din producția de transistoare intră în circuitele integrate

Prof. dr. ing. **Mihai DRĂGĂNESCU**
laureat al Premiului de stat

UN CIRCUIT INTEGRAT NU ESTE PUR ȘI SIMPLU UN CIRCUIT ELECTRONIC OBÎȘNUIT, LA SCARĂ MULT MAI MICĂ

Răspîndirea pe care a căpătat-o tehnica circuitelor integrate este consemnată în mod elocvent în statistici. Astfel, în unele țări mai mult de un sfert din producția de transistoare intră în circu-

itele integrate, valoarea celor folosite în industrie egalînd — încă de la începutul anului trecut — pe cele utilizate în domeniul spațial. Și acest avînt se explică tocmai prin foarte însemnatele

avantaje economice pe care le oferă circuitele integrate.

Un circuit integrat nu este pur și simplu un circuit electronic obișnuit, la o scară mai mică. Dacă la acesta din urmă — un radioreceptor de pildă — se urmărește să se realizeze o cât mai mare economie de dispozitive și piese, în cazul circuitelor integrate situația este deosebită. Aici, utilizarea unui număr comparativ mai mare de transistoare nu implică o dificultate economică. Se creează astfel posibilitatea ca circuitul integrat să satisfacă în condiții optime unele cerințe inaccesibile în mod obișnuit circuitului clasic. De exemplu, piesele componente ale unui circuit integrat pot avea toleranțe cu mult mai largi, întrucât performanțele totale scontate ale circuitului pot fi obținute cu ajutorul unor circuite suplimentare de corecție care nu ridică în esență prețul de cost al întregului circuit.

La fel, circuitele integrate prezintă o siguranță în funcționare considerabil mărită deoarece dacă o anumită parte a circuitului s-a deteriorat, intră în acțiune o «rezervă» care o suplinește cu succes. O siguranță de acest fel la

circuitele clasice este greu accesibilă din punct de vedere economic.

Acest nou domeniu de mare perspectivă al electronicii se află în centrul atenției cercetătorilor. În cadrul catedrei de tuburi electronice și transistoare a Facultății de electronică a politehnicii bucureștene ne-am preocupat de aceste probleme în ultimii ani. Astfel, am abordat problema realizării unei inductanțe electrice pentru circuitele integrate. Rămîne ca concluziile teoretice pe care le-am tras să se materializeze în dispozitive experimentale pe care, de altfel, le-am și propus. Este de subliniat faptul că studiile noastre se referă nu numai la circuitele integrate monolitice, ci și la cele peliculare.

Perspectivile noastre de viitor sînt legate, în mod neîndoios, de crearea unei baze materiale a cercetării. Sîntem în curs de a realiza un mic laborator de dispozitive semiconductoare și micro-electronică, realizare pe care intenționăm s-o extindem în viitor. Acest laborator va reprezenta cadrul indispensabil al activității noastre experimentale. În ceea ce privește cercetarea fundamentală, au fost începute cercetări privind teoria circuitelor integrate.

În lumea cu două dimensiuni a „păturilor subțiri“

N. CROITORU

doctor în științe fizico-matematice,
șeful laboratorului de straturi semiconductoare de la Institutul de fizică al Academiei

TEHNICA PĂTURILOR SUBȚIRI A IZBUTIT SĂ ELIMINE, PRACTIC VORBIND, DIN ELECTRONICĂ CEA DE-A TREIA DIMENSIUNE SPAȚIALĂ: GROSIMEA

...Fulgerător racheta străbate spațiul cosmic. Aparatura electronică instalată la bord transmite neîncetat spre Pămînt elementele traiectoriei ei. Informațiile tăcutului călător solitar sînt înregistrate de stația terestră. Deodată se aprinde un bec roșu: Alarma! Cosmonava a început să devieze de la drumul trasat. Este neapărat necesar ca o comandă «iute ca

gîndul», transmisă prin eter, să-i corecteze calea.

Singur omul nu este în stare să facă față unei astfel de situații. Căci vitezei extraordinare cu care se mișcă vehiculul cosmic trebuie să-i corespundă hotărîri la fel de rezezi. Datele sosite din cosmos trebuie prelucrate aproape instantaneu. Soluția o poate oferi numai «creierul» electronic sau, cum i se spune mai corect, calculatorul electronic. Și nu orice fel de calculator, ci unul a cărui viteză de lucru să fie de ordinul miliardimii de secundă, adică al nanosecundei.

a calcula într-o miliardime de secundă...

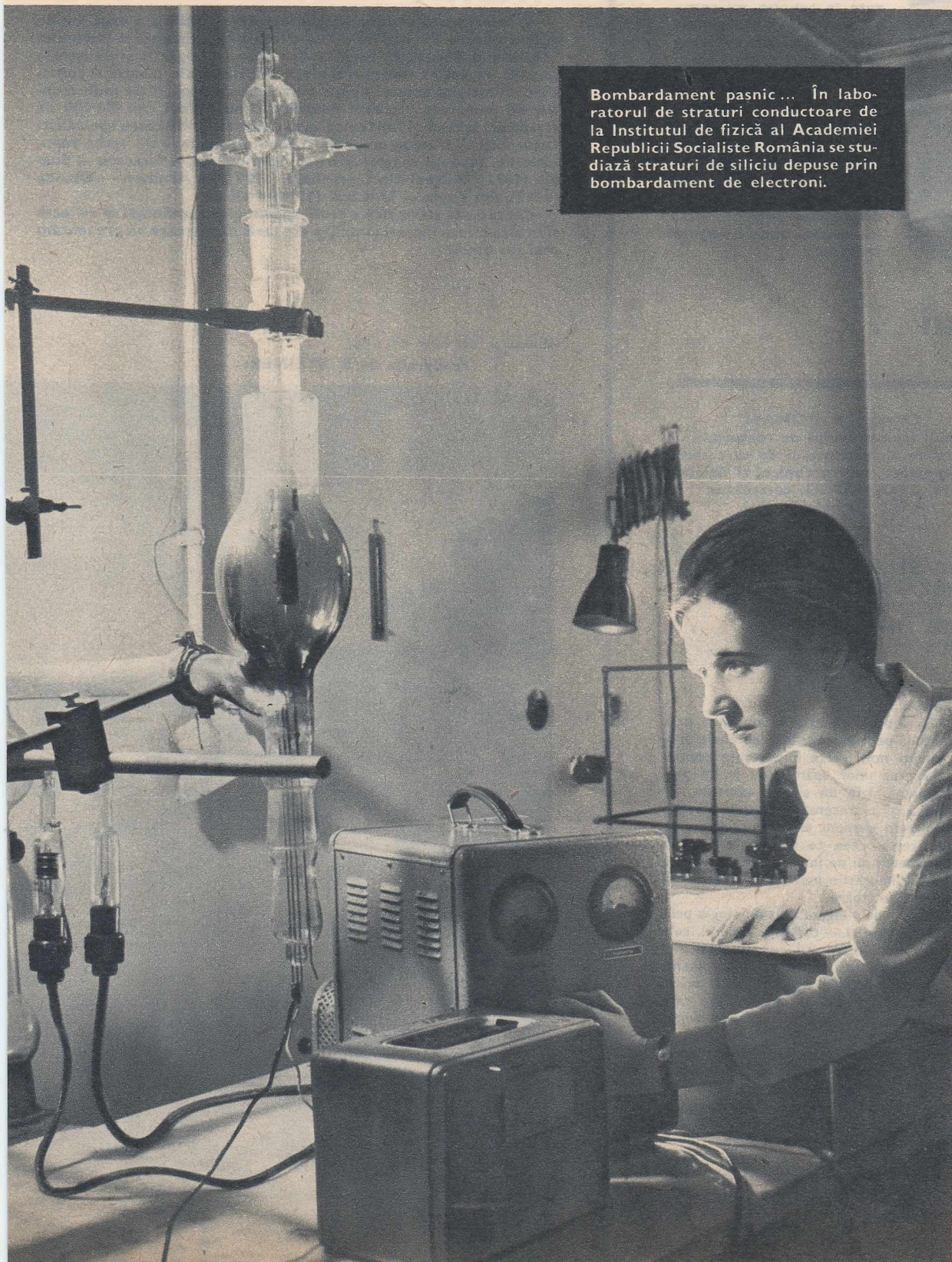
Pentru străbaterea uriașei distanțe care separă milionimea de secundă de nanosecundă a fost necesară o luptă dîră. Depășirea vechilor performanțe de viteză stabilite de calculatoarele electronice a fost posibilă cu ajutorul unei tehnici revoluționare — a «păturilor subțiri» — care a izbutit să elimine, practic vorbind, din electronică cea de-a treia dimensiune spațială: grosimea. Datorită acestei tehnici electroniștii au ajuns să realizeze circuite bidimensionale, a căror înălțime este ca și inexistentă: ea se cifrează la 1/10 microni și chiar la mai puțin decît atîta!

În esență, calculatoarele electronice nu sînt altceva decît ansambluri de circuite electronice care «prelucurează» informațiile pe care le introducem în ele în funcție de un program înscris sub formă magnetică. Se ivește aici o contradicție care, în practică, se traduce printr-o plafonare a vitezei de lucru a calculatoarelor: viteza cu care se desfășoară fenomenele electronice este net superioară celor magnetice. Așadar, pentru sporirea considerabilă a iuțelii calculatoarelor, specialiștii s-au văzut puși în situația de a mări viteza de magnetizare.

Nu vom intra aici în explicarea mecanismului magnetizării. Vom aminti doar faptul că, cu cît grosimea păturilor ce se magnetizează este mai redusă, cu atît — bineînțeles, în anumite limite — viteza cu care se desfășoară acest proces crește. În cazul peliculelor cu «grosimi» măsurate în fracțiuni de micron (un micron = a mia parte dintr-un milimetru) magnetizarea se produce extraordinar de rapid.

și o anticipare...

Astfel de pelicule — sau «filme» metalice — se obțin cu ajutorul unor tehnici foarte pretențioase. De obicei, prin evaporarea în vid și depunerea electro-litică. Elementele de microelectronică realizate cu ajutorul acestor procedee au o viață extrem de îndelungată, practic fără de sfîrșit, și permit economii substanțiale de energie electrică. Alt avantaj, de loc neglijabil, îl reprezintă prețul de cost redus, ca și faptul că, în cazul defectării aparaturii electronice ale cărei părți componente au fost fabricate cu ajutorul tehnicii păturilor subțiri, blocuri

Bombardament pasnic... În laboratorul de straturi conductoare de la Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România se studiază straturi de siliciu depuse prin bombardament de electroni.

(Continuare în pag. 8)

intregi pot fi înlocuite foarte rapid, fără a mai fi necesară detectarea localizată a unor elemente individuale.

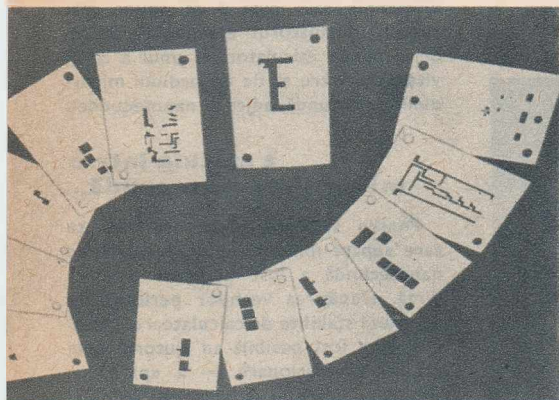
Această problemă ocupă, evident, și atenția cercetătorilor laboratorului de straturi semiconductoare al Institutului de fizică al Academiei. Până la ora actuală am și realizat, pe baza tehnicii amintite, circuite cu rezistențe și condensatori, ale căror performanțe se situează la nivelul produselor similare de peste hotare. Circuitele de acest tip ar putea fi utilizate pe scară largă la instalațiile de automatizare. Pentru a nu evidenția decât una dintre însușirile lor economice prețioase, să amintesc că, fabricate la scară industrială, asemenea circuite cu 7 rezistențe — cu parametri diferiți — ar reveni de zece ori mai ieftin decât cele «clasice». Or, în calculatoare, în automatizări sînt necesare milioane și milioane de astfel de circuite!

Preocupările noastre se îndreaptă și

spre studierea proprietăților germaniului și siliciului amorf, care sînt semiconductoare, fără ca unele fenomene legate de proprietățile semiconductoare să poată fi deocamdată înțelese din punct de vedere teoretic. Am reușit să realizăm diode (a căror funcționare este similară cu cea a unor lămpi de radio) cu monocristal și germaniu amorf; ele funcționează în condiții bune. Este o realizare care se plasează, credem, la nivel mondial. Una dintre calitățile incontestabile ale noii diode constă în aceea că funcționarea ei nu este de loc influențată de către condițiile atmosferice.

Și, în sfîrșit, o anticipare: lucrăm la realizarea unui transistor clasic, prin tehnica păturilor subțiri. Acesta ar urma să aibă însușiri asemănătoare cu cele ale transistorului obișnuit. Însă deocamdată cercetările noastre nu și-au spus încă ultimul cuvînt..

SUB CERUL LIBER

Acest straniu joc de cărți nu reprezintă altceva decît o serie de «măști» utilizate în tehnica microminiaturizării. Moleculele materialului care va forma peliculele (straturi subțiri de materiale conductoare, semiconductoare sau izolante) se proiectează prin aceste «măști», astfel încît depunerea se localizează numai în regiunile dorite. Cu alte cuvinte, prin noua tehnică dispozitive întregi sînt «desenate» dintr-o singură trăsătură...

la scara atomului . . .

Chimist P. ROMAN,
șeful laboratorului de materiale
rezistive al Institutului de cercetări
și proiectări electrotehnice, și fizician
M. STOENESCU, cercetător
principal

**O PATĂ — PE UN SUPORT DE STICLĂ —
PERFECT TRANSPARENTĂ, CU IRIZAȚII ASE-
MĂNĂTOARE UNEI PETE DE PETROL PE
SUPRAFAȚA UNEI APE LINIȘTITE. ÎN REA-
LITATE: ELEMENTE ELECTRONICE**

Dacă vreme îndelungată microscopul reprezenta instrumentul de lucru caracteristic al biologului sau al medicului, astăzi el a pătruns și în electronică. Și nu numai în activitatea de cercetare propriu-zisă. Chiar și simpla montare a aparatului electronice microminiaturizate se efectuează sub microscopul obișnuit, a cărui putere maximă de mărire este de 2 000 de ori. Subliniem «obișnuit», deoarece peliculele subțiri, care și-au cucerit o poziție-cheie în electronica de astăzi, pot fi observate doar la limita posibilităților de mărire pe care le conferă microscopul electronic.

Însăși aparatul cu ajutorul căreia se obțin astfel de pelicule este extrem de complexă. În cazul depunerii lor cu ajutorul evaporării în vid, se lucrează la temperaturi de 1 500±2 000° C și la presiuni ce se cifrează la a zecea milioane parte din cea atmosferică. În alte cazuri, peliculele se obțin cu ajutorul descărcărilor electrice. Evident, aici impresionează efectul coloristic. O peliculă apare astfel ca o pată — pe un suport de sticlă — perfect transparentă, prezentînd irizații asemănătoare unei pete de petrol care s-a întins pe suprafața unei ape

liniștite...

Elementele electronice obținute prin metoda peliculelor subțiri au unele proprietăți noi, foarte importante pentru obținerea unor aparate de înaltă performanță. Iată un singur exemplu. Se știe că, prin trecerea curentului electric printr-un element electronic, acesta se încălzește, ceea ce înrăuțește negativ parametrii săi de funcționare. Peliculele subțiri împrăștie însă rapid această căldură dăunătoare.

Problemele legate de tehnologia peliculelor subțiri — ca și, în general, cele ale microelectronicii — comportă însă și un alt aspect, nu mai puțin important, de data aceasta de natură organizatorică. Esențial este aici și impulsul pe care industria trebuie să-l dea cercetărilor în acest domeniu.

Deoarece microminiaturizarea reprezintă un front avansat al electronicii, considerăm că ar fi extrem de utilă organizarea unei consfătuiri largi, în cadrul căreia să se precizeze — chiar în detaliu — direcțiile pe care ar trebui să le urmeze cercetarea în acest sector a cărui importanță pentru economia noastră națională nu ar putea fi supraapreciată.

Muzeul în aer liber din Cluj.

Fotografie de S. STEINER

ÎN DUMBRAVA SIBIULUI

Secole de-a rândul, generații de meșteșugari din satele țării noastre — rotari și morari, fierari și abagii, potcovari și dulgheri, dogari și rudari — fără vreo pregătire școlară dar harnici și iscușiți, cu o îndelungată experiență practică, și-au îmbunătățit mereu uneltele de muncă. Intuitiv, ei scorneau alte și alte dispozitive — inovații cum am spune astăzi — menite să-i ajute fie să obțină produse mai multe și mai bune, fie să cheltuiască mai puțin travaliu uman. Buzuindu-se pe forțele naturale ale apei sau vântului ori numai pe forțele lor fizice — mușchii brațelor sau ai picioarelor — meșteșugarii satelor au dat la lumină, cu mijloacele lor rudimentare, mecanisme tehnice complicate, ingenioase, demne de atenția specialiștilor.

Toată această comoară însă, urmînd legile de neclintit ale istoriei dezvoltării societății omenești, este sortită pieirii. În satul nostru, în care viața modernă își face loc într-un ritm impresionant, pivele și morile de vînt au devenit cu totul anacronice.

Dacă din punct de vedere al dezvoltării tehnicii pieirea acestor unelte arhaice este într-un totuși justificată, nu mai puțin justificată este conservarea unor piese ca documente de incomparabilă valoare pentru cercetarea istorico-sociologică. Și nu numai atît. Este vorba aici de respectul cuvenit unor minunate tradiții ale înaintașilor, demne de a fi exemple pentru generația tînă. Uneltele acestea greoaie, grosolane chiar, care în era transistoarelor ne stîrnesc doar zîmbete, rămîn totuși niște incontestabile argumente ale inteligenței, iscusinței, perseverenței, dragostei de muncă a străbunilor. Conservarea lor, chiar ca piese de muzeu, se impune dintr-un triplu punct de vedere: științific-documentar, instructiv-educativ și turistic-recreativ.

Așa s-a născut, acum aproape 10 ani, ideea unui muzeu în aer liber, cu exponate autentice, al meșteșugurilor țărănești. Inițiativa a aparținut secției etnografice a Muzeului Brukenthal din Sibiu, în profilul căreia figura artă populară-folclor. Proiectul muzeului, care s-a bucurat de atenția tuturor factorilor de specialitate (Institutul de etnografie și folclor al Academiei, Institutul de istoria artei al Academiei, Institutul de studii sud-est europene, Muzeul satului și Muzeul de artă populară din București, specialiști etnografi de la Cluj, Timișoara etc.), se transformă în prezent într-o admirabilă realitate. În fermecătorul cadru natural pe care îl oferă vestita Dumbrava a Sibiului, s-a născut Muzeul etnografic în aer liber al meșteșugurilor țărănești. În prima etapă, exponatele de aci sînt cuprinse în patru teme, în funcție de destinația instalațiilor, uneltelor, utilajelor și obiectelor folosite:

a) unelte pentru prelucrarea unor produse animale și vegetale în scop alimentar (mori, teascuri, uleișite, poverne pentru țuicărit, crame etc.);

b) unelte pentru prelucrarea lemnului, argilei, pietrei și metalelor pentru materiale de construcții și obiecte de uz casnic (lemnărit, tîmplărit, șitărit, drănișat, dogărit, rudărit, cărbunit, ștem-puit etc.);

c) unelte pentru prelucrarea unor produse animale și vegetale destinate țesăturilor și obiectelor de îmbrăcăminte (pive, dîrste, vîiage, șteze, viltori etc.);

d) unelte pentru confecționarea unor mijloace de transport.

Avînd drept principal criteriu de selecție (evident, în limita posibilităților) pe cel tipologic și cronologic s-au demontat din întreaga țară și s-au reconstruit pe spațiul rezervat în Dumbrava Sibiului circa 25-30 de instalații, printre care cităm: două mori plutitoare de pe Someș și Olt, două mori țărănești de apă de pe Dăbica-Hunedoara și Orșova-Reghin, un grup de uleișite de la Tăl-

maciu-Sibiu, Grid-Hunedoara, Racovița-Argeș, Arborea-Suceava, o moară cu trei ciuturi (un adevărat strămoș al turbinelor de azi) de la Arcani-Tg. Jiu, un teasc de boștină (pentru prelucrarea mierii de albine) de la Sebeș-Alba, o dîrstă de la Moeciu-Brașov, o pivă de la Rod-Sibiu, o vîiagă de la Prigor-Banat, un șteamp pentru minereul aurifer din Apuseni, mori de vînt de la Enișala și Dunavăț-Dobrogea, o cramă de la Bălănești-Gorj și altele.

La actualele atracții ale Dumbravei Sibiului: Grădina zoologică, Parcul arinilor, Valea aurie și terenul rezervat unui excelent camping, se adaugă acum încă o atracție de prestigiu: «Muzeul tehnicii populare», unul din cele mai izbutite muzee etnografice în aer liber din țară.

ÎNTR-UN PARC DIN CLUJ

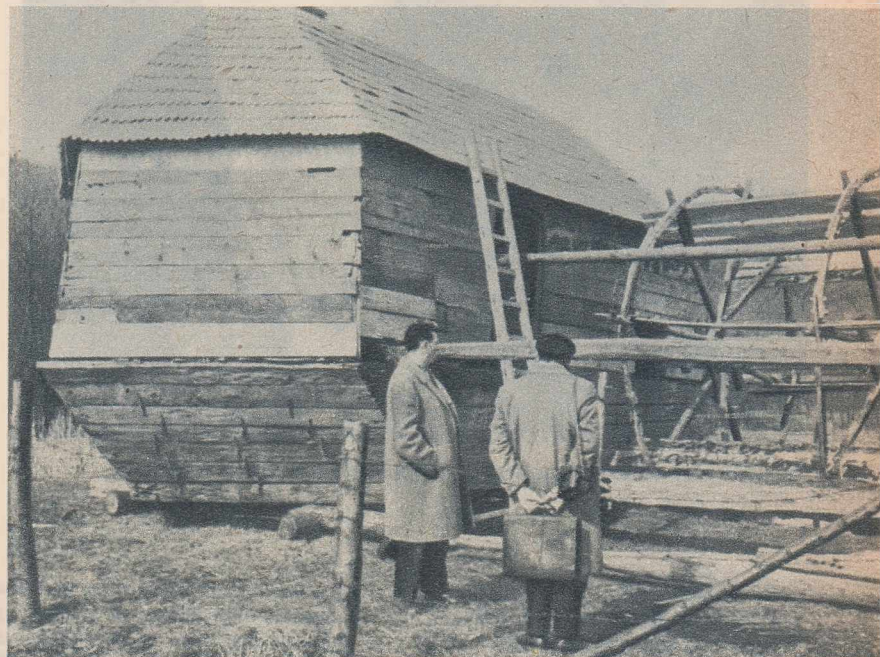
Istoria Parcului etnografic din Cluj, acest muzeu al satului transilvănean, e

țărănească în care utilul, frumosul, pitorescul și ingeniosul se îmbină într-un mod izbitor.

După eliberare, acțiunea de dezvoltare a secției în aer liber a găsit sprijinul necesar din partea organelor de partid și de stat. În prezent, parcul de la Moia arată ca un sat încărcat de semnificații seculare, din care se remarcă la prima vedere biserica monument istoric din Chivaleș (raionul Bistrița), biserica din Petriad (raionul Huedin), la a cărei restaurare se lucrează în prezent, și biserica din Cizer (raionul Zalău) — construită de Horia — care poartă o inscripție cu numele meșterului: *lucrat Ursu*.

În acest parc au fost aduse în 1965 toate construcțiile specifice unei gospodării sătești (șura, grajdul, cotețele de porci, două puțuri foarte ingenios sculptate etc.) din comuna Berbești (Sighetul Marmăției), precum și o gospodărie (specifică zonei din cîmpia Transilvaniei) din comuna Giaca, raionul Gherla.

Vizitatorul va mai descoperi în satul-

Moaară plutitoare de pe Olt (Muzeul din Sibiu).

destul de veche: înființat în 1929 prin străduința profesorului Romulus Vuia și cu ajutorul lui Emil Racoviță, pe un teren de peste 70 hectare — în punctul cunoscut sub numele de Hoia — parcul a fost gîndit ca o secție a Muzeului etnografic al Transilvaniei, inaugurat în același oraș un an mai devreme.

Printre primele exponate ale acestui parc-muzeu se număra o veche casă moșească din lemn, achiziționată din comuna Avram Iancu, raionul Cîmpeni, cu toate accesoriile și obiectele din interiorul ei. În această locuință strămoșească — care, spre deosebire de alte elemente de cultura materială ale muzeului, a supraviețuit războiului și capriciilor atmosferice, putînd fi vizitată și în zilele noastre — mai locuiește și acum, cu familia lui, un moș care este paznic al muzeului.

În 1932, comuna Telciu din raionul Năsăud donează o întreagă gospodărie țărănească specifică prin părțile locului care, transportată și recondiționată în spațiul parcului de la Hoia, a fost incendiată mai tîrziu de horthyști.

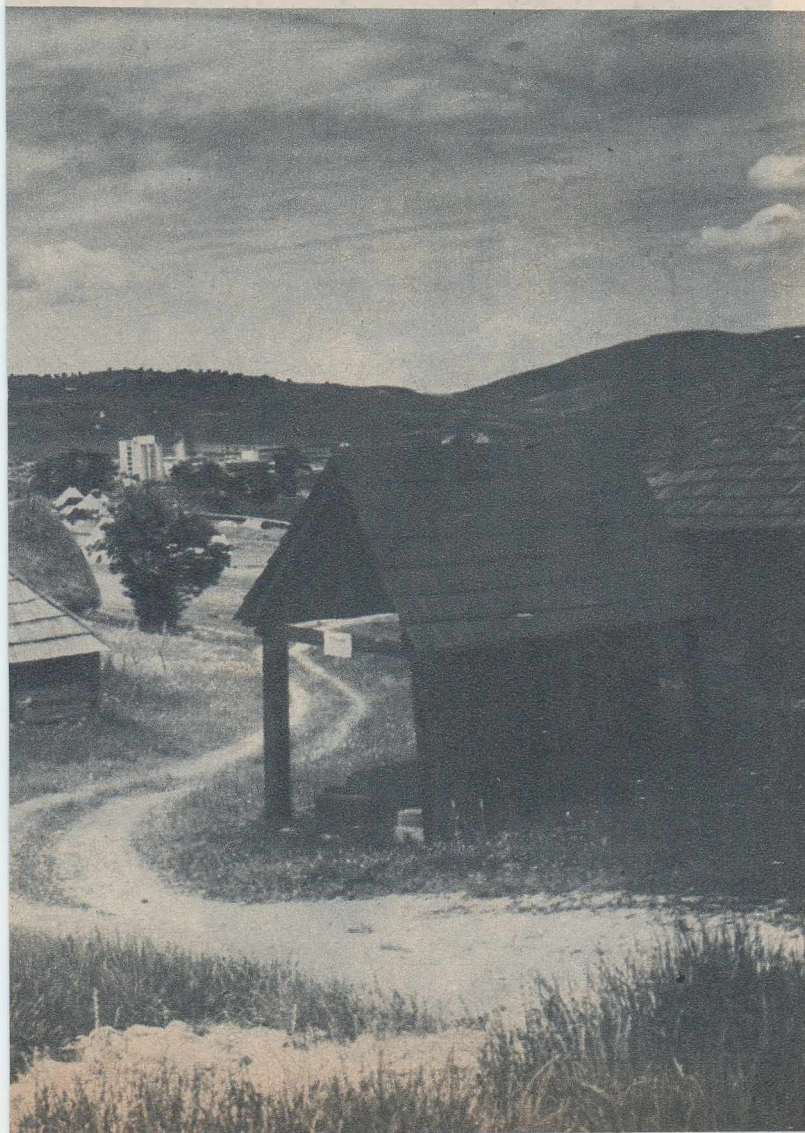
Treptat, fie din achizițiile în urma cercetărilor efectuate de specialiști, fie din donațiile populației, secția în aer liber a muzeului clujean a început să se îmbogățească. Sînt aduse biserici, stîne (menționăm stîna de oi din Poiana Sibiului), obiecte și elemente de industrie

muzeu al clujenilor casa unui meșter olar din Leheceni (reg. Crișana), lîngă care s-a reconstruit cuptorul pentru ars obiecte din argilă mulată, sau casa olarului din Bîrgău, meșter în ceramică neagră, la care se va reface întreaga gamă a vaselor, după modelele existente în colecții.

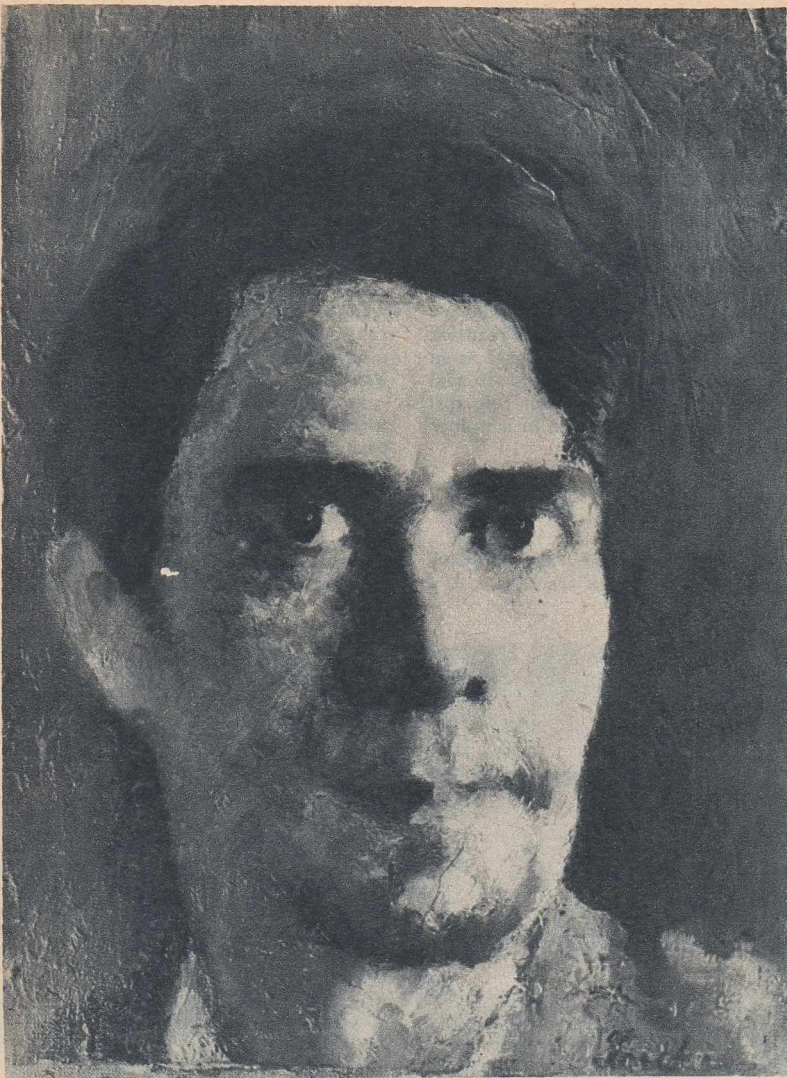
*

Sectoarele tematice ale secției în aer liber (pentru care s-au întocmit planuri amănunțite de sistematizare) vor fi completate în așa fel încît exponatele (construcții sau instalații tehnice țărănești) să «acopere» întreaga suprafață a Transilvaniei, punînd accentul pe o serie de elemente specifice: *gospodării țărănești specializate* în viticultură, apicultură, pomicultură, agricultură; *sector cu tipuri zonale de case și gospodării*; *sector de industrie populară* (instalații reprezentînd meșteșuguri apărute în succesiunea în timp a prelucrării materialelor: lemnărit, olărit, cojocărit, pietrărit, fierărit, aurărit) prin care secția în aer liber a Muzeului etnografic din Cluj se va deosebi net de Muzeul satului din București. Sectorul pentru prelucrarea produselor agricole va cuprinde mori de mînă și mori de apă.

E. DASCĂLU
și Paul TUTUNGIU

Ștefan LUCHIAN

Autoportret (Muzeul de artă al Republicii Socialiste România).

Valoarea moștenirii artistice a lui Luchian avea să-și aplece, cu anii, profunzimea ei semnificație în istoria artei noastre. Când, imediat după război, cei mai de seamă pictori ai tinerei generații, întruniți în asociația **Arta română**, deschideau prima lor expoziție la București, ei o puneau sub semnul picturii lui Luchian, «**al celui mai revoluționar dintre morți**», cum era numit în prefața catalogului. Într-adevăr, apariția lui Luchian constituise în pictura noastră o revoluție, așa cum constituise, la 1870, cea a lui Grigorescu. Era firesc deci ca de Grigorescu să fie legate începuturile lui Luchian, ca și cele ale lui Andreescu sau Petrașcu.

«**Nu m-am împăcat niciodată cu școala** — a afirmat Luchian. **Am învățat mai mult de la Grigorescu și prin muzele și expozițiile din străinătate**». După Grigorescu, al cărui exemplu l-a ajutat în refuzul finitului mort al formei academice, în consolidarea dragostei pentru libertatea de expresie, pentru promptitudinea în execuție, cheazășie a vivacității inspirației, pictura franceză modernă, cea a lui Manet și a impresionistilor, cunoscută în timpul scurtei șederi la Paris, avea să constituie a doua experiență fundamentală a formației lui Luchian. Originalitatea temperamentului său, caracterul «independent» și «modern» al picturii sale vor fi recunoscute imediat în mișcarea artistică a sfârșitului de secol în care tinărul pictor va avea un rol activ, aflându-se în 1896 în fruntea primului salon al artiștilor independenți, iar în 1897 printre membrii fondatori ai societății **Ileana**. Datorită unei firi generoase, desprinse de interesele materiale, irosindu-și în scurtă vreme averea moștenită, Luchian se va afla aruncat, pentru aproape toată

viața, într-o lume a lipsurilor, vecină cu indigența, fiind nevoit să trăiască din veniturile mai mult decât modeste ale picturii sale care, până târziu, în 1908, își va găsi prea puțini amatori. O boală gravă, o paralizie declarată în 1901, îl va tortura până la sfârșitul zilelor. Pictorul avea să treacă prin ani grei, de izolare și singurătate, de peregrinări dintr-o mahala mizeră în alta, în căsuțe modeste, cu grijile amenințătoare ale zilei de mîine. Cu toate acestea arta sa n-a încetat niciodată să fie o artă senină, căci el și-a dăruit toate energiile spirituale supremei bucurii de a picta.

Luchian și-a luat deseori motivele tablourilor din mediul mahalalelor bucareștine. Astfel, pot fi întâlnite în opera sa, departe însă de orice pitoresc, ca niște adevărate ideograme ale conștanțelor sufletești, peisaje dezolate, de suburbie, ca și chipurile celor umili și asupriți, de a căror restriște și suferință se simțea alături. Predilecția pentru asemenea reprezentări e o mărturie evidentă a atitudinii sale sociale. Răscoala din 1907 nu va rămîne fără ecou în opera sa. Picturi ca **Dijma în Moldova**, **La împărțitul porumbului** sînt indicii clare ale interesului pentru acutele probleme sociale ale vremii, după cum compoziția **Cheful** (1907) a fost interpretată, chiar de contemporani, ca o denunțătoare critică socială. Luchian n-a pus însă în aceste opere nici retorism declamator, nici pledoarie sentimentală, nici emfază teatrală. Traducerea în pictură a sentimentului de revoltă care le-a dat naștere e totală și puterea lor de convingere, tocmai prin aceasta, impresionantă. Așa de pildă în capodopera **La împărțitul porumbului** (1905), dramaticul episod care a inspirat-o — înfometarea unei mulțimi muncitoare, moc-

Acum cincizeci de ani, la 27 iunie 1916, într-o casă de pe actuala stradă Mendeleev, se stingea din viață Ștefan Luchian. În ultimii ani numele său se statornicise în conștiința publică ca al celei de-a doua personalități a picturii noastre după Grigorescu. Pictorii tinerei generații, un Iser, un Baltazar, un Rescu sau un Steriadi, îl recunoșteau ca pe un incomparabil maestru. Ultima sa expoziție personală avusese loc, cu un adevărat triumf, la începutul lui 1914 și tot atunci mîna sa încremenită părăsise penelul.

Celor care l-au cunoscut îndeaproape, personalitatea morală a artistului s-a revelat în suprema ei elevație: maestrul Tudor Arghezi a găsit cuvinte de o mare puritate în evocarea portretului uman al lui Luchian. Recunoștea în pictor «**un om afabil și simplu**», remarcă «**spiritul lui tolerant**», «**sufletul lui primitor ca o casă albă, prieten al tinereții și al talentelor nerecunoscute. Veselia cinstită și sănătoasă a omului cu conștiința înaltă întîmpină pe cei ce trec și se abat pe la el**». Și cînd «**marele chinuit**» se sfîrșea din viață, poetul închina în revista sa un număr întreg «**geniului neînvins și prea curat**» al celui pe care-l numea «**un sfînt pentru gloria românească**».

Crizanteme (colecție particulară).

nind de revoltă — e transpus în câteva accente esențiale de mișcare hotărâtă și în aglomerarea materiei cromatice, în care tușele prețioase se zbciumă într-un tumult înăbușit.

Descoperirea unei supreme valori picturale într-un motiv oricât de umil și neînsemnat — a picta un cerșetor, o casă mizeră, un apus de soare, un zid sau un copac, o legumă banală sau niște flori cu același sentiment de grandoare cu care ai picta vreo scenă biblică sau de bătaie ori un subiect fabulos — în această rezonanță gravă și grandioasă a inspirației celei mai simple stă una din condițiile majore ale artei lui Luchian. Cealaltă se află în pasiunea sa neconținută, niciodată împăcată, de a realiza modalitatea expresivă, sinceră, necontaminată, a viziunii sale picturale, acea expresie picturală pură, integrală, a inepuizabilei sale capacități emotive.

În acest sens, încă din prima sa perioadă de creație, cea pînă în 1901, temperamentul său artistic se afirma categoric. Penelul său impulsiv dădea motivelor grigoresciene sau celor personale o formă nouă, care era numai a lui: o mare dragoste pentru culoare, pentru tonurile pure și strălucitoare, fără valori atenuante dar și fără a neglija gingășia nuanțelor, rapiditatea în notarea spontană a impresiilor, o libertate îndrăznească în simplificarea formelor, dincolo de orice prejudecată academică, toate acestea traducând eferescența tinerească a fanteziei sale picturale. După 1902 această neliniște febrilă a expresiilor se va disciplina și operele vor tinde spre o unitate de stil. Temperamentul artistului se concentrează, direcțiile multiple capătă coeziune, drumul său poate fi definit

prin coordonate precise. Poate fi observată în pictura lui Luchian, mai ales între 1902 și 1906, un elan irezistibil spre lumină, spre vitala lumină solară, fiind prezentă în numeroase opere aceași preocupare de a încorpora lumina în culoare. Pictorul dă culorilor o maximă strălucire, atît prin alăturarea și suprapunerea tonurilor pure, de o aprindere îndrăznească, cît și prin profunzimea materiei cromatice care, așternută de obicei în relief, dă picturii o epidermă zgrunțuroasă, senzuală, dar și translucidă, scînteind la incidența cu razele luminii. Culoarea apare saturată de lumină, de o limpiditate cristalină, arzătoare pînă și în tonurile reci, în acel verde-smarald cu nuanțe albastrii-argintii ce va deveni o culoare predilectă a paletelor lui Luchian. Preocuparea de modelaj, de compoziție în adîncime, e abandonată, pictorul dînd preponderență efectelor de suprafață, decorative, care nu vor deveni niciodată însă decorativism pur, fiind menținut totdeauna un raport dinamic între cele două efecte caracteristice picturii, lucru ce conferă vivacitate dramatică expresiei. Culoarea lui Luchian dobîndește între 1902 și 1906 o incandescență profundă, o putere de a exprima sintetic forma, fiind nu numai creație a sensibilității, ci și a imaginației și traducînd cu sinceritate și spontaneitate arderea interioară a artistului. Expresia înaltă a acestor biruințe sînt cunoscutele **Anemone** din 1907 (Galeria Națională).

După 1906 se observă în creația lui Luchian tendința de transfigurare a exuberanței cromatismului său într-o decantare a aparenței lui senzuale. Interesul pentru accentuarea efectului de suprafață îl duce pe pictor la folosirea

accentelor grafice care organizează masele unei compoziții sau intensifică ritmul dispozițiilor formelor. Apar caracteristice acum, în multe din operele sale, liniile curbe, a căror desfășurare e prezentă mai ales în peisajele de la Brebu. Tot în acestea e vizibilă influența pastelului asupra picturilor în ulei, calitățile tonurilor cromatice devenind mai puțin violente, apărînd friabile parcă și timide, de o suavitate angelică uneori, cu o lumină candidă, de legendă, asemeni unei pulsații misterioase înăuntrul formelor. Dacă pictorul și-a afirmat mai înainte vigoarea în juxtapunerea culorilor aprinse, în vehemența tonurilor strălucitoare, acum, cînd regăsește fraternală căldură a naturii, cînd în sufletul lui e pace și cînd suferința solitudinii își caută o supremă alinare în pictură (lucruri măturisite în scrisorile sale), el se dezvăluie în gingășia virilă a nuanțelor, în gloria compozițiilor de curbe domoale, în lumina calmă, umilă, ca o mîngiere impalpabilă, ce coboară asupra tuturor formelor. Peisajele încep să fie compuse uneori aproape decorativ, din largi zone de culoare intarsiate, evocînd sintetic formele naturale, schema compozițională fiind absolută cu totul de compoziția de culori. În 1910 culoarea lui Luchian apare eliberată de reziduuri senzoriale, aflîndu-și o supremă expresie în **Anemonele** (aflate azi la Muzeul din Brașov), cu acea înălțare a formelor, ușurate de transparente, celestiale atingeri de alb. În portrete, forma umană e construită energic din largi tușe juxtapuse cu ușoare modulații în nuanțele lor sau din planurile succesive ale unor tonuri calde. Decorativul cu linii sumare și largi, îmbinat cu liniștea cîtorva tonuri de o lumină

difuză, conferă monumentalitate unei simple scene de gen. **Lăutul**, sau transfigurează ultimul **Autoportret**, cel de la Muzeul Zambaccian. În ultimii ani de creație, singurul contact al pictorului cu natura, pe care totdeauna a adorat-o, rămîn florile. Și fiecare tablou cu flori e o adevărată aspirație către peisaj, cum admirabil a intuit Argezi: «... și într-un buchet de maci sau micșunele îi geme sufletul întreg, dornic de ape, de ceruri, de drumuri...» De aceea fiecare floare a lui Luchian apare încărcată de o emoție cosmică.

Opera lui Luchian avea să fie astfel un continuu dialog lucid cu modalitatea picturală a expresiei, revelînd de fiecare dată luptele interioare ale spiritului său creator. Această dialectică profundă și neconținută a actului pictural, al cărei singur temei era străduința autenticității, a îngăduit poate creației lui Luchian să refacă în istoria picturii românești, în sugestia simplă, dincolo de vreo contaminare directă, drumul întreg al picturii moderne, de la Manet la Cezanne și Van Gogh, de la Degas la Bonnard. După cum aceeași pasionată sinceritate îi îngăduia să regăsească acele voci tainice ale tradiției noastre picturale, apărînd încă din 1912 pictorilor contemporani — care nu-și puteau explica de ce — ca «cel mai român dintre pictorii noștri». De aceea pictura lui Luchian a însemnat pentru arta noastră o adevărată deschidere de orizonturi, de aceea generațiile de după 1910 au privit la el ca la un precursor. Personalitatea lui Luchian își cucerea astfel, la fel ca cea a lui Grigorescu, dimensiunea sa istorică.

Th. ENESCU

La împărțitul porumbului (Galeria Națională).

San Marino, cu cele trei cetăți de pe cele trei vîrfuri ale Muntelui Titano, reprezentat într-o stampă din anul 1500.

În zbor de pasăre sînt doar 15 kilometri de la țărmul Adriaticei. Pe autostrada elegantă ce pornește din Rimini ai de parcurs 22 de kilometri pînă în vîrfurile Muntelui Titano — în partea de nord-est a Peninsulei Italice — unde se află cea mai veche și mai mică republică a lumii: San Marino. Peste trei milioane de turiști vin anual să viziteze acest fermecător colț, această țară de proporții liliputane, cu o suprafață de 61 km pătrați și numai 17 000 de locuitori, răsplindîți în cîteva mici așezări montane.

Am avut plăcerea să-l cunosc, imediat ce am ajuns la San Marino, pe scriitorul și istoricul Giuseppe Rossi, ale cărui lucrări despre istoria acestui stat sînt larg răspîndite și apreciate. Extrem de amabil — ca toți sanmarinezii de altfel — Giuseppe Rossi s-a oferit să-mi fie ghid atît prin așezările de o rară frumusețe ale țării sale, cît și prin filele milenarei ei istorii.

pietrarul din loparo

Din lungul șir al insulelor dalmatice face parte și Arbe, care se zărește de departe datorită rocii albicioase a Muntelui Tignarossa. Pe această insulă se află un mic sat — Loparo — în care oamenii sînt din tată-n fiu pietrari. În sac cu uneltele de cioplit piatra, de aci a plecat, în urmă cu 1700 de ani, un tînăr numit Marino. El a pornit-o pe mare, ajungînd, împreună cu alți pietrari ca și el, pe coasta nisipoasă a Peninsulei Italice, la Rimini. Curînd Marino s-a făcut iubit și apreciat de cei din jurul lui datorită bunătății și hărniciei sale. Poate că omul venit pe mare ar fi rămas aci dacă n-ar fi început o cumplită prigoană pusă la cale de soldații lui Dioclețian. Legenda spune că Marino și ai săi și-au luat din nou uneltele și au pornit-o de-a lungul unui fluviu către stîncile abrupte de la Baldasserona pentru a găsi un loc unde să poată trăi liniștiți. Ei s-au îndreptat spre Titano, muntele cu trei vîrfuri care domina ținutul. Pe un povîrniș și-au făcut sălaș, și-au construit case și au început să cultive pămîntul.

În anii ce au urmat alți persecutați și prizonieri și-au aflat adăpost aici. În jurul lui Marino, recunoscut de toți căpetenie a acestei comunități, s-au adunat mereu mai mulți obidiți.

La moartea pietrarului Marino, primii locuitori de pe Muntele Titano au hotărît să ducă mai departe idealurile de libertate ale conducătorului lor și să dea comunității din care făceau parte numele celui care o înființase. Din acel an — 301 — datează existența micii republici de azi, San Marino, a cărei independență a fost recunoscută în anul 851.

pe cele trei vîrfuri ale muntelui titano

Spre sfîrșitul primului mileniu și la începutul celui de-al doilea, comunitatea sanmarinezilor de pe Muntele Titano devine mai organizată. Este perioada cînd micile așezări încep să se înconjure cu fortificații și ziduri, așa-numitele «castellum» sau «castrum», construcții cu scop de apărare împotriva invaziilor.

Despre fortificațiile de pe Muntele Titano se vorbește prima oară în anul 951, în Diploma lui Berengario. Apoi, în 1126, într-un act al lui Onorio al II-lea: «Plebem S. Marini cum castello».

Dar să lăsăm vechile documente istorice în seama celor ce le cercetează și azi, și să aruncăm o privire asupra celor trei cetăți sanmarineze de pe cele trei vîrfuri ale Muntelui Titano.

Guaita a fost construită în secolul al X-lea. Pe frontispiciul porții de intrare se află o impunătoare stemă a republicii, cioplită în piatră în secolul al XVII-lea. Cu toate că de-a lungul anilor s-au făcut în repetate rînduri lucrări de consolidare, nu s-au putut păstra toate zidurile interioare. De aceea, o dată intrat pe poartă, te întîmpină doar o scară care duce la fortăreața superioară, apărată de un meterez datînd din anul 1481.

Cea de-a doua cetate, Cesta, datînd din secolul al XIII-lea, a fost ridicată pe cel mai înalt vîrf al Muntelui Titano. Interesantă este aici construcția zidului exterior de apărare, de formă hexagonală, care înconjură masiva cetate crenelată. Restaurată în secolul al XIV-lea, Cesta adăpostește azi Muzeul sanmarinez de arme antice.

Intrăm în prima sală, care a fost, în urmă cu sute de ani, sediul corpului de gardă. Înăuntru, un cămin mare, o măsucă pe care sînt expuse diferite obiecte originale și, de jur împrejur, vitrine cu arbalette, spade, platoșe, armuri, coifuri, măciuci, lănci, pistoale, precum și o foarte bogată colecție de armare rare și de halebarde.

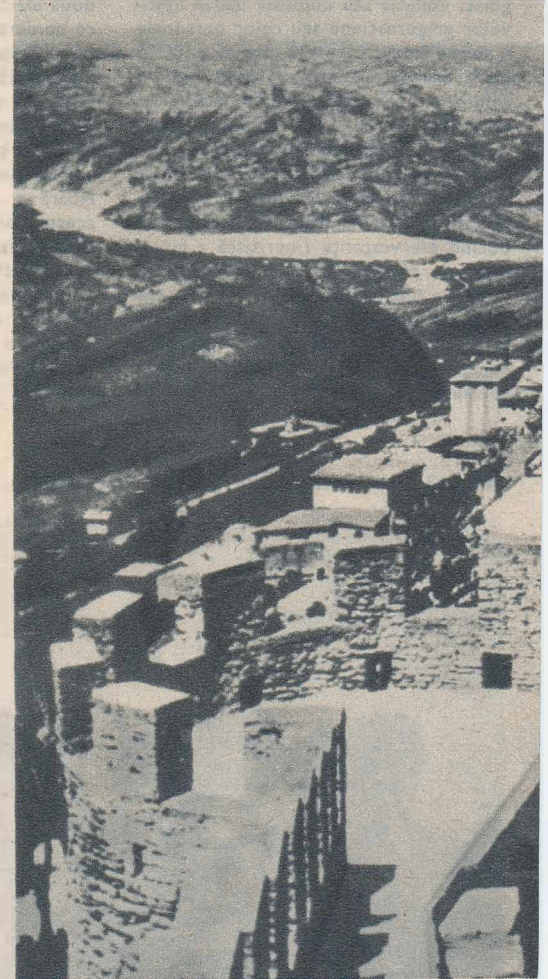

Uniformele și obiceiurile tradiționale din San Marino sînt tot atît de apreciate de turiști ca și obiectivele de interes istoric.

În cea republică

NOTE DI

Guaita văzută dinspre sud. Pe povîrnișul muntelui, case din San Marino, străduțe ce urcă la deal.

Nu lipsesc nici arme ale timpurilor noastre. Cu ajutorul pieselor expuse la Cesta se poate urmări astfel evoluția armei de foc de la origini și pînă azi, ceea ce conferă muzeului o mare valoare istorică.

Montale, cea de-a treia cetate sanmarineză, construită în secolul al XIV-lea, este o fortăreață mai mică, în formă de pentagon, legată și azi prin tuneluri de celelalte cetăți. Montale era odinioară un fel de avanpost în sistemul defensiv.

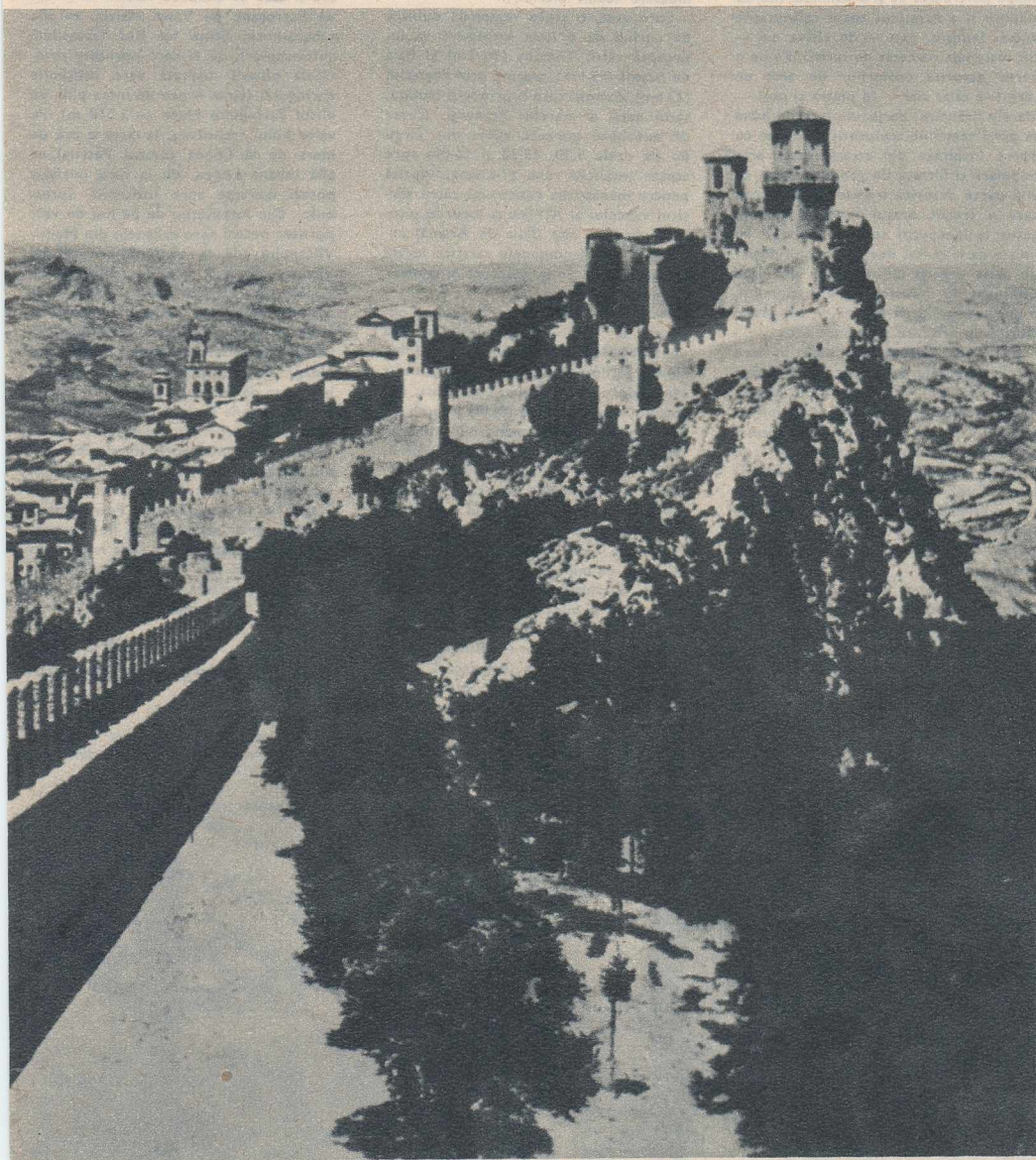
de la marino la marea consiliu general

Orice sanmarinez — chiar dacă nu este ghid de profesie — te va sfătui să vizitezi biserica și capela San Marino, unde se află sarcofagul întemeietorului țării, fostul pietrar dalmatin. Clădirea prezintă și interes artistic, fiind o operă în stil neoclasic datorată lui Antonio Serra. Altarul este lucrat în marmură, de Giovanni A. Tedeschi.

În inima orașului San Marino, capitala republicii, pe un platou întins de unde pornesc drumuri spre toate vîrfurile și povîrnișurile muntelui se află Piața Libertății, dominată de «Domus Magna Communis», Palatul

mai veche ică a lumii

ORIE DIN SAN MARINO, DE STAN VLAD

gubernamental. Operă a meșterilor pietrari sanmarinezi, palatul este construit în stil gotic-toscan caracteristic secolului al XV-lea. Conceput cu un foarte rafinat gust arhitectonic, palatul este o adevărată operă de artă. Din vastul hol, împodobit cu arme vechi și pietre comemorative, o scară monumentală te duce în sala Marelui Consiliu General, dominată de grandioasa frescă alegorică a lui Emilio Retrosi, care îl reprezintă pe legendarul pietrar Marino în mijlocul mulțimii.

Aici, în această sală, se țin sesiunile Marelui Consiliu General. Deputatul comunist Vittorio Meloni — unul din cei 14 deputați comuniști ai Marelui Consiliu General — ne-a relatat despre organizarea de stat a micii republici San Marino.

Marele Consiliu General reprezintă puterea legislativă; el este format din 60 de membri și este prezidat de căpitanii regenți, aleși din sânul său. Tot Marelui Consiliu General îi este încredințată sarcina de administrare a statului: elaborează legi, încheie convenții și tratate, votează bugetele, exercită dreptul de grațiere, acordă cetățenia, precum și titlurile nobiliare și cavalierești. Pentru a putea fi ales trebuie să ai vârsta de 25 de ani; pentru a alege — 21 de ani. Până în anul 1503 consilierii erau aleși pe viață. Actualmente reînnoirea consiliului are loc din patru în patru ani.

În luna martie a acestui an, mai precis în ziua de 17, Marele Consiliu General a ales pe Francesco Valli (democrat-creștin) și pe Emilio Boda (social-democrat) drept căpitani regenți ai republicii. Ei vor conduce treburile țării pînă la 30 septembrie 1966. În baza vechilor statute căpitanii regenți se aleg din șase în șase luni și exercită întreaga putere a statului; ei se identifică cu puterea executivă.

Congresul statului este format din zece membri aleși din rîndul Marelui Consiliu General care prezidează cele zece instituții ale administrației publice; este investit cu puteri directive și executive și este prezidat de căpitanii regenți. Alt organ de conducere, Consiliul celor 12, are funcțiuni civile, penale și administrative.

mărturii despre garibaldi

Ne-am abătut apoi pe la San Quirino, biserică din secolul al XVI-lea, care a devenit celebră acum o sută și ceva de ani, cînd l-a adăpostit pe Garibaldi. Sub por-

(Continuare în pag. 14)

duminici fără «varietăți»

De fapt, programele de varietăți organizate de studioul de concerte nu erau un gen specific televiziunii. Concepute ca spectacole de sală, ele au căpătat destul de repede o formă aproape fixă: cîțiva soliști de muzică ușoară și populară, momente «comice», puțină coregrafie, un tenor (bariton, soprană) de la operă și neapărat — de ce oare? — un număr de circ. Calchiate după sistemul reprezentațiilor de music-hall, varietățile se voiau un divertisment pe toate gusturile. Realitatea este că mulți, foarte mulți telespectatori, nedescurajați de repetatele eșecuri ale încercărilor televiziunii de a-i amuza pe această cale, rămîneau acasă duminică după duminică, în speranța că «de data asta» vor fi satisfăcuți pe deplin. Ceea ce nu se putea, nu pentru că televiziunea nu s-ar fi străduit să-i strîngă laolaltă pe cei mai buni interpreți, ci pentru că genul însuși este hibrid și necorespunzător exigențelor micului ecran.

Varietățile de televiziune sînt cu totul altceva. Cel mai reușit dintre exemplele pe care am avut prilejul să le vedem: «Agurida» lui Jean-Cristophe Averty. Au fost și altele, între care cîteva semnate de Valeriu Lazarov și Radu Anagnoste. Folosirea procedeelor cinematografice și concentrarea maximă sînt condiții indispensabile unui program de varietăți pentru televiziune. În transmisiile din sală ele sînt irealizabile. Henri Salvador cîntînd în tripla postură de soț bețiv, nevastă speriată și gîndac obraznic este un «număr» de varietăți de cea mai bună calitate. Cum ar fi putut realiza o asemenea performanță într-un spectacol de sală? Și mai e ceva: aplauzele spectatorilor, bisurile, intrările și ieșirile din scenă devin la un moment dat agasante pentru cei ce urmăresc programul de acasă. Chiar atunci cînd e vorba de o transmisie în direct — deci lipsită de trucaje și alte procedee de efect — în condiții de studio se obțin rezultate superioare celor din sălile de spectacol. În definitiv, cîntărețul italian Michele nu ar fi fost clasat printre cei mai buni din țara lui și n-ar fi imprimat atîtea discuri dacă ceea ce am văzut noi ar fi tot ce poate da. Dimpotrivă, simpaticii frați danezi care au cîntat în două camere ale Hotelului Nord au fost avantațați de faptul că n-au trebuit să țină seama de exigențele speciale ale scenei și de prezența unui public gălăgios. De altfel, experiența a fost făcută cu toți interpreții străini ² invitați de televiziunea noastră. Mai buni în studio decît în sală, de la cei mai mulți dintre ei au rămas pelicule de preferat spectacolelor lor cu public.

Comperajul era îndeobște punctul cel mai slab al varietăților. Au fost și cîteva excepții, atunci cînd prezentatorii erau actori comici de prim ordin, iar textul avea și el haz cu adevărat. De cele mai multe ori însă... Nu selecționarea prezentatorilor ridică probleme. În definitiv, după atîtea încercări știm și noi, și știe, fără îndoială, și televiziunea cui se potrivește acest rol și cui nu. Totul e calitatea umorului. Or, dacă se ține seama de criza îndeobște recunoscută prin care trece producția de acest gen, programele de varietăți, rudă săracă a spectacolelor de revistă, nu se pot aștepta la texte scăpărătoare scrise pentru o singură seară.

Cu asemenea handicapuri varietățile erau de la început sortite șablonizării la un nivel mediocru, deși autorii și regizorii au făcut uneori eforturi foarte vizibile pentru a aduce ceva nou, pentru a se prezenta «altfel».

Toate aceste considerații ar fi părut foarte triste cu cîtva vreme în urmă, adică înainte ca televiziunea să ne fi demonstrat că se pot întocmi programe duminicale atrăgătoare fără varietăți. O comedie cinematografică necunoscută (condiție esențială) sau o piesă de teatru în premieră și, pe lângă ele, scurte emisiuni de muzică ușoară, varietăți pe peliculă, muzică populară umplu perfect o seară de sfîrșit de săptămînă. Cu avantajul suplimentar că permit fiecărui telespectator să aleagă ce vrea să vadă.

Felicia ANTIP

în cea mai veche republică a lumii

ticul ei Garibaldi a emis, în 1849, decretul de dizolvare a legiunii sale.

După ce am vizitat și Casa Simoncini — care i-a găzduit, la 31 iulie a aceluiași an pe Giuseppe Garibaldi și pe soția sa, Anita — ne-am îndreptat spre Palatul Valloni, sediul Muzeului republicii, al Pinacotecii, al Bibliotecii și al Arhivei guvernului. Dintre colecțiile aflate aici, cea mai interesantă mi s-a părut a fi expoziția permanentă Garibaldi. Printre numeroasele exponate atrage atenția steagul primei Legiuni garibaldiene din 1849, precum și un veșmînt al Anitei Garibaldi. În vitrine sînt expuse principalele documente privind refugiul generalului la San Marino, diferite obiecte, printre care cinci sigilii aparținînd Legiunii, breviarul și un autograf al lui Ugo Bassi. Expoziția cuprinde de asemenea o interesantă iconografie a generalului.

Palatul Valloni mai adăpostește și o colecție de obiecte arheologice din epoca de piatră, din antichitatea romană, greacă, egipteană și etruscă, o altă de numismatică — constituită din peste 5 000 exponate — o colecție de medalii antice care cuprinde exemplare de o excepțională valoare, ca medaliile papilor Pius al III-lea, Urbano al VII-lea și Leon al XI-lea.

piatră, ceramică, turism . . .

San Marino te impresionează prin mărturiile istoriei lui milenare, dar te cucerește prin frumusețea sa. Sensibili la farmecul peisajului țării lor, sanmarinezii s-au străduit și au reușit să realizeze așezări omenești pe măsura a ceea ce le-a dăruit natura. Atît clădirile vechi, cît și cele mai noi păstrează specificul tradițional, conferind orașelor sanmarineze o înfățișare armonioasă, plăcută. Arta sculpturii și șlefuirii pietrei s-a transmis din generație în generație, din vremuri străvechi. N-ai să afli la San Marino nici o casă, oricît de mică, nici o poartă de pe care să lipsească basoreliefurile în piatră, lucrate cu multă artă de pietrarii sanmarinezi.

Sculptura în piatră și meșteșugul ceramicii constituie două dintre principalele ocupații ale sanmarinezilor. Din mîinile lor iscusite ies obiecte de mare frumusețe și finețe, avînd ca sursă de inspirație priveliștile țării lor și faptele glorioase ale istoriei sale.

Pentru a avea o imagine mai completă a preocupărilor actuale ale sanmarinezilor, am stat de vorbă cu deputatul Giuseppe Micheloni, unul din cei 60 de reprezentanți aleși în Marele Consiliu General al Republicii (parlamentul). «Resursele economice ale republicii noastre — mi-a spus acesta — nu sînt prea mari. Totuși industria se află într-o continuă dezvoltare, bineînțeles în condițiile noastre specifice, produsele sale fiind apreciate pentru calitatea lor. Printre unitățile noastre industriale, cele mai însemnate sînt fabricile pentru țesături din bumbac, cele de ciment, unitățile de construcții, apoi fabrica de hîrtie, fabrica de culori, cea de cauciuc sintetic și altele. Industria artizanală, sub toate formele sale, dar în special arta ceramică și prelucrarea artistică a pietrei sînt la loc de frunte.

Turismul a cunoscut o mare dezvoltare în perioada de după război și se afirmă din ce în ce mai mult ca o sursă de venituri de prim ordin, reprezentînd azi unul din elementele care contribuie la prosperitatea republicii. După datele globale, veniturile aduse anual republicii de activitatea turistică se cifrează în jurul a 2 miliarde de lire. Încasările sînt reprezentate de sume provenite din vînzarea timbrelor poștale, de taxele de vamă, de serviciile oferite celor veniți să ne viziteze, de vînzările de obiecte artizanale etc.»

Republica cea mai veche și mai mică din lume îți oferă o mare bogăție de fapte și imagini. Și nu părăsești aceste locuri pînă nu zăbovești încă o dată, măcar cîteva clipe, pe Muntele Titano ca să admiri priveliștile minunate din jur. Este o ultimă încîntare pe care ți-o oferă fermecătorul San Marino.

Stan VLAD

pornind de la tîrgu-jiu *)

Tîrgul de pe Jiu, amintit în documentele voievozilor Țării Românești la începutul veacului al XV-lea, devenit apoi moșie boierească ce și-a schimbat mereu stăpînii și a cunoscut toate calamitățile epocii feudale, este — de cîțiva ani — tot mai mult cercetat de turiști. Pe de o parte datorită comorilor de artă pe care le-a tăiat aici — în piatră și oțel — marelui Brâncuși, gorjanul plecat în lume să pună temeliiile sculpturii moderne cu opere inspirate din strămoșeasca artă populară și filtrate de geniuul său; pe de altă parte datorită transformărilor prin care a trecut orașul în care Vlahuță găsea la începutul secolului nostru «o liniște ca la țară», devenit în anii noștri un activ centru industrial cu un mare combinat de industrializare a lemnului, o mare și modernă fabrică de ciment, o fabrică de produse refractare etc.

Parcul de cultură și odihnă, în care se află vestitele opere ale lui Brâncuși (*Masa familiei* — numită și *Masa tăcerii*, — *Aleea scaunelor*, *Poarta sărutului* — numită și *Poarta eroilor*, — *Monumentul eroilor* — mai cunoscut sub numele de *Coloana fără sfîrșit* — și *Masa festivă*); parcul Tudor Vladimirescu; Muzeul raional cu numeroase exponate ce ilustrează lungă și frămîntată istorie a orașului de pe Jiu sînt obiective care se impun vizitatorului.

În același timp, Tîrgu-Jiu este și un punct de plecare spre alte zări cu peisaje frumoase și monumente valoroase.

Spre nord, în imediata apropiere a orașului (la Preajba) se află Casa memorială Ecaterina Teodoroiu, eroina luptelor de la Jiu și Mărășești din primul război mondial, născută în această comună. Tot în această direcție, la jumătatea drumului dintre Tîrgu-Jiu și Bum-

bești (comună de moșneni pe a cărei vatră a existat un castru roman), se păstrează, la Curtișoara, una din frumosele «cule» oltenești.

Spre vest, o șosea regională dublată de curînd de o linie forestieră se îndreaptă către Tismana (36 km) și Baia de Aramă (55 km), trecînd prin Peștișani (22 km), comună care cuprinde și Hobița, satul natal al marelui Brâncuși. Curse de autobuze pornesc zilnic din Tîrgu-Jiu (la orele 5,30, 13,30 și 16,00) spre aceste localități, una (Tismana) vestită pentru mănăstirea construită către sfîrșitul veacului al XIV-lea și locurile pitorești din jur, alta (Baia de Aramă) cunoscută prin fenomenele carstice locale (podul natural de la Zăstoane și izbururile de la Izverna).

Atracția majoră pentru turiștii ce posedă la Tîrgu-Jiu o constituie însă defileul Jiului, ultimul din marile defilee ale Carpaților, prin care omul a așternut căi moderne de circulație. Șoseaua, din cauza lucrărilor pregătitoare pentru asfaltare, nu este recomandabilă momentan. Calea ferată Bumbești-Livezeni, construită în 1948 prin munca entuziasată a tineretului din țara noastră, oferă în schimb de-a lungul a treizeci de kilometri o suită de lucrări de artă și peisaje care stîrnesc admirația și mîndria. La mijlocul defileului se poate poposi la schitul Lainici (zidire de cărămidă care a înlocuit la începutul veacului al XIX-lea vechea biserică de lemn), de unde pornește spre înălțimile Parîngului o lungă potecă (nemarkată, recomandată doar drumeților bine antrenați, ea necesitînd 12-14 ore de mers). Dincolo de defileul Jiului se deschide depresiunea Petroșanilor, țara cărbunelui, cu așezări miniere vestite, peste

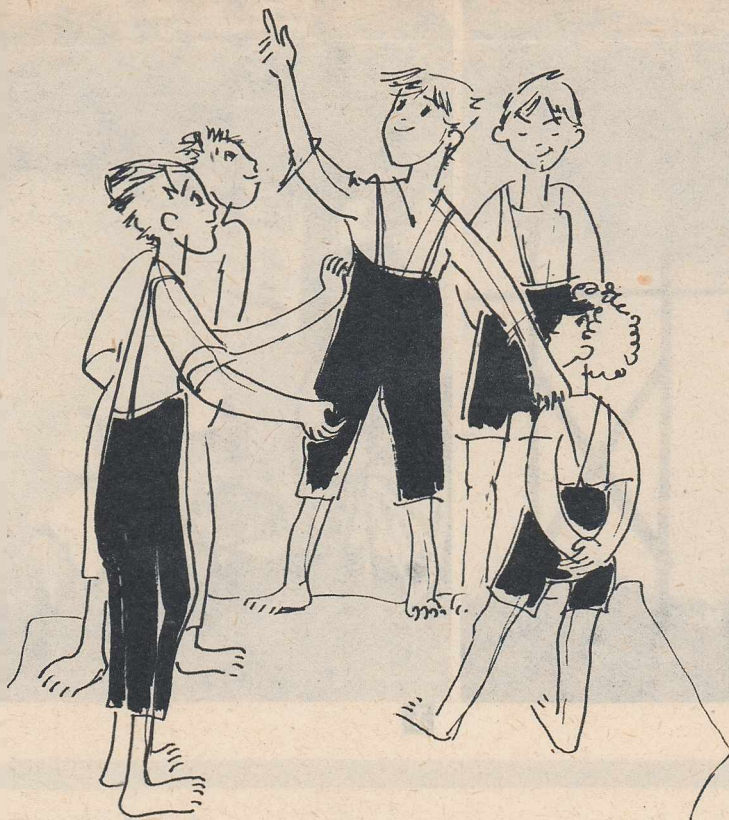
care anii noștri și-au pus pecetea Innoțiilor. Munții din jurul depresiunii oferă amatorilor de drumeție numeroase trasee și case de adăpost. Astfel, la 11 km de Petroșani, pe Valea Mălaia, se află cabana-hotel Stîna lui Rus (accesibilă autobuzelor), de la care pornește principală potecă marcată spre înălțimile Parîngului (circa 6 ore de mers pînă pe virful Parîngului Mare — 2 518 m). Pe valea Jiului transilvan, la circa o oră de mers de la Lonea (orașul Petrila), se află cabana Lonea, de la care pornesc poteci marcate spre înălțimile Șureanului. Din localitățile de pe Jiu de vest pornesc poteci spre cabanele din Munții Vilcanului (de la Vulcan spre cabana Vilcan — circa 2 ore de mers; de la Lupeni spre cabana Straja — circa 2 1/2 ore de mers). O cabană confortabilă invită la popas în ultima localitate din vestul depresiunii Petroșani, Cîmpul lui Neag, una din porțile de pătrundere în lumea de minuni a Munților Retezatului (3-4 ore de mers pînă la cabana Buta și alte 5 ore de mers pînă la Lacul Bucura). Mulțimea potecilor și cabanelor din această frumoasă zonă turistică face ca, pentru turistul care trece de la Tîrgu-Jiu în depresiunea Petroșanilor, cea mai grea problemă să fie alegerea itinerarelor, mai ales că spre nord calea ferată invită mai departe spre pasul Bănița cu cetatea lui dacică și Țara Hațegului cu Sarmizegetusa.

Gh. EPURAN
Fotografia autorului

*) Itinerar turistic publicat la cererea cititorului nostru Dinel Filipescu din București.

La Stîna lui Rus de la poalele Parîngului.

CASTELUL NOSTRU*

de Maria ARSENE

Ilustrație de Tia PELTZ

Satului meu îi spune Domneasca. De bună seamă după numele vreunui domnitor care s-o fi născut pe aici. Cînd merg la scaldă cu băieții trecem pe la castel.

Castelul nu-i decît o pereche de bolovani uriași, rotunjiți gros din daltă, cu două belciuge mari de fier prinse cîte unul în fișecare pietroi.

Ne cătărăm pe bolovani doar patru ori cinci copii — mai mulți n-avem loc — și ne-nchipuim că sîntem comandanți de pîlcuri din oastea împăratului, care ne-am legat bidiviii arăpești la porțile castelului.

Eram obosiți, căci veniserăm cale de poște, după lupte grele. Purtam armuri, zale și coifuri strălucitoare.

— Ba nu strălucesc de loc — se opune Guță, prietenul meu, sărind într-un picior.

Era desculț ca și mine, dar pe el începuseră să-l frigă la tălpi bolovani încinși de soarele fierbinte de vară.

— De ce nu ne strălucesc coifurile și zalele, bă Guță? — îl întrebă Ganciu.

— Pen' că-s pline de colb, mă, că doar am bătut cu cavaleria cale de zece poște pe șosea pînă s-ajungem aici.

Asta așa era. Făcuserăm zece poște. A douăzeci de kilometri fiecare, însemnau două de kilometri. Tii! Cîta mai drum!... Din sat și pînă la București ori și mai departe!...

Ei!... Ne-am legat noi armăsarilor — toți aveam armăsari afară de Tuțu, căruia îi dăruiserăm un catîr, să nu-l

crîntească, că avea doar șapte ani. Cînd o mai crește, de-o fi măcar într-a doua, îi dăm și lui un bidiviu.

— Arăpesc, mă Guță?
— Arăpesc și cu friie de argint, că nici nu avem altele.

Așadar am intrat în curtea castelului. Dar mai întii am bătut cu mînerile săbiilor în poarta grea și groasă de stejar. Ne-a răspuns straja, de sus, de pe zid.

— Cine-i acolo, măi?
— Noi, căpitani.
— Veniți mai aproape, să vă recunosc, iar de m-ați mințit, trag cu arcul în voi și vă-mpușc pînă la unul.

— Cum o să ne-mpuști, că arcul nu trage cu iarbă?
— Arcul meu e într-altfel, nu-i ca celelalte. Are două trăgace.

Ne-a recunoscut straja și ne-a deschis poarta. Împăratul era în prag. Ne aștepta. Cum a dat cu ochii de noi, a ris. Se vedea că-i pare bine.

— Bine ați venit, vitejilor — ne-a întîmpinat împăratul îmbrățișindu-ne și poftindu-ne la masă.

— Să trăiești, Măria Ta! — i-am spus cu toate glasurile ce le aveam. Am trecut pe la spălător, ne-am periat uniformele colbuite, ne-am spălat pe mîini și, după ce ne-am răsucit mustățile și barba — Guță, căpitanul, avea barbă — am dat buluc în sala cea mare.

Ce masă întinsă! Cîte bunătăți pe ea!
— la spune, Zamfire, ce-am mîncat?

Zamfir și-a șters cu poalele cămășutei gura albăstrită de dudule negre și a început să-nșire, mai-mai să ne

facă să murim de poftă.

— Mai întii și-ntii, împăratul ne-a dat cîte o ciocolată ori o prăjitură umplută cu ciocolată. După pofta fiecăruia. Apoi ne-a întins o sumă de farfurii cu orez dulce, muiat în lapte. Și în fiecare farfurie cu orez pusese o lingură cu magiun și cîte-un pumn de stafide, apoi și un șir de smochine, ba a mai aruncat pe deasupra și un cornet plin cu bomboane, d-alea spiritoase.

— Pe urmă au venit sarmalele — se amestecă Tuțu.

— Ce sarmale, măi? — se oțări Zamfir. Pe urmă ne-a dat colțunași de porc pe varză cu alune curățate.

— Și ciorbă... — nu se lăsă Tuțu.

— Mă — i-am strigat eu. De ce te amesteci în vorbă printre căpitani, cînd tu nu ești decît un locotenent cu catîr? Spune mai departe, Zamfire!

— Ciorbă de perișoare... Dar nu orice fel de perișoare. Alea erau făcute din halva dulce.

— Și de bătut? — întrebai.

— De bătut a fost din belșug. Zece oale cu limonadă în toate culorile. Roșie, verde, albastră.

— Și argintie?

— Și. După ce-am mîncat bine, de ne-am săturat...

— Dar ciii? — izbucni Guță.

— Ciii? Așa... Păi lor le-au dat slugile din castel fin proaspăt, apă rece și cîte o pungă cu bucăți de zahăr cubic.

— Cum zicea nea Lică c-a văzut la circ în București, pe cînd fusese militar.

— Ca la circul din București. Dar acolo se dădea cîte o bucată. La castel se dă o pungă întregă.

— Și?

— ...

— Mai departe, Zamfire!
Zamfir își mai frecă o dată buzele vopsite cu zeamă de dudă. Dar de astă dată folosi mîneca cămășii, pe care lăsă o pată vineție.

— După ce mîncărăm noi și ne săturărăm burțile, împăratul începu să ne descoasă: «Cum a fost în bătălie? Care dintre voi s-a luptat mai vitejește?» Spuneți, mă, că și voi ați fost acolo!

— Eu am tăiat șapte dușmani, Măria Ta — strigă Guță.

— Eu am prins pe cel mai mare dintre ei și l-am făcut chiselită cu șpanga — zise Ganciu.

— Cînd l-am ochit cu buzduganul și am tras de trăgaci... — încercai eu să mă laud.

A început să ridă Zamfir.

— Ce, mă, Gheorghică, buzduganul e pușcă?

— Așa-i, mă — am încercat s-o îndrept, roșindu-mă. Am zvîrlit cu buzduganul în mijlocul unei cete de inamici călări și zob i-am făcut Măria Ta. Unul nu s-a mai ridicat.

Și pentru că se făcuse tăcere, mă adresai lui Tuțu:

— Dar tu, locotenente catîrgiu? Tuțu număra pe degete:

— Eu am pus o capcană de iepuri și am prins toată armia dușmană.

— le-te-te, mă, cine s-a găsit! — se supără Guță. Să nu-l crezi, Măria Ta. Se laudă. Dă-i drumul, Zamfire!

— Împăratul, cînd a văzut și-a văzut că are de-a face numai cu astfel de viteji eroi, ne-a întreat: «Cu ce vreți să vă răsplătesc, fiii mei, pentru dragostea voastră de țară și curajul nemaipomenit de care ați dat dovadă? Hai, mă, cereți!»

Ce să cerem? Am tăcut noi ceilalți patru. Ce poți să-i ceri împăratului? Oricît i-ai pretinde, tot e puțîn pe cită avere are dumnealui.

— Hai, mă, cereți! — ne îmbie

și Zamfir. Că pe urmă se supără și vă dă cotul și pișcotul.

— Să-mi dai Măria Ta un sac cu pișcoturi — se-nfipse fără rușine catîrgiul.

— Tot puștimea întii. Bine, fie! — îl lăsă Ganciu. Mie să-mi dăruiești Măria Ta o bicicletă de aur și-o căpîră din piele de-adevăratalea, s-o lăptărească măicuța în fiecare seară. Nu dintr-alea cum are dom' Bică, băcanul, ciurdă.

Ceilalți ne repezirăm buluc la răsplată pentru vitejii.

— Eu vreau o pereche de bocanci pentru taica, să aibă cînd vine toamna și iarna — zise altul. Dar nu din aur, că-s grei. Bocanci, așa cum are dom' plutonier de jandarmi Tudose cînd lovește cu botul lor oamenii peste țurloaie. Poate să fie și vechi. Numai să nu-l pătrundă noroaietele toamna și zăpada iarna. Iar mie...

— Hai, mă, dă-i zor...

— Stai, că n-am isprăvit! Ce, ți-e frică că se termină? Are împăratul magazia plină, nu te teme!

Mie — continuă ăla — să-mi mai dai, Măria Ta, pe lîngă perechea de bocanci a tatii, și o tăbliță pentru sor-mea Anica dintr-a întii, că n-avem bani să-i cumpărăm și scrie acasă doar cu cărbune pe pereți... Iar mie...

— N-ai mai isprăvit, mă!

— Acuși... Mie să-mi dai...

— Bicicleta am luat-o eu.

— Un briceag, Măria Ta, cu zece limbi. Să aibă briceagul fluiet la cap și muzicuță de gură în partea cealaltă.

Tuțu se făcuse prof. Zece limbi, fluiet și muzicuță!

Pînă la urmă, cînd a fost să-mi vină rîndul, s-a vîrît Guță peste mine.

— Eu cer răsplată cinci saci cu porumb, s-avem pînă-n primăvară de mămăligă. Și-n afară de asta, un automobil cu totul și cu totul din argint curat, neamestecat, și să fie cu perine moi de catifea și felinare de electrică.

— Io-te-l mă, pe Guță, ce-i trecu prin minte!

Mi-a sosit, în sfîrșit, rîndul.

— Să pronunțești, Măria Ta, să se ridice în mijlocul satului un cuptor de piine care să scoată în fiecare dimineață, pînă se ștețe soarele, cozonaci cu stafide, cornuri cu nuci și lapte, gogoși umplute cu dulceață și plăcinte cu brînză și mere. Să poată lua și să mînințe oricine, cit o vrea — și acasă s-aducă, fără să-l coste vreun gologan.

Mă uitam la tovarășii mei, căpitani. Rămăseseră cu gurile căscate. Ehehei! Stați, numai, că n-am terminat. Îmi glăsuii mai departe pretențiile:

— Să o trimiți, Măria Ta, pe prințesa, fata ta, să locuiască în sat la noi.

S-a mirat împăratul:

— De ce, mă?

— Așa mă, prostule — îi răspunsei eu — că n-o s-o lași dumneata, tat-său, care ești împărat, să intre pînă la genunchi în noroi! De-am avea-o pe fiică-ta aici, ne-ai face drum de piatră, și cinematograful, și minge de fotbal ne-ai da, și... Iar pentru mine nu vreau decît cinci lei.

— Atît, mă?

— Dar cinci lei pe care oricît i-aș cheltui să nu se termine.

— Cum asta?

— Păi așa. Am luat de cinci lei bomboane la dom' Bică? Doar că-i bagă dumnealui, jupînil, în tejghea și hait! Gata!

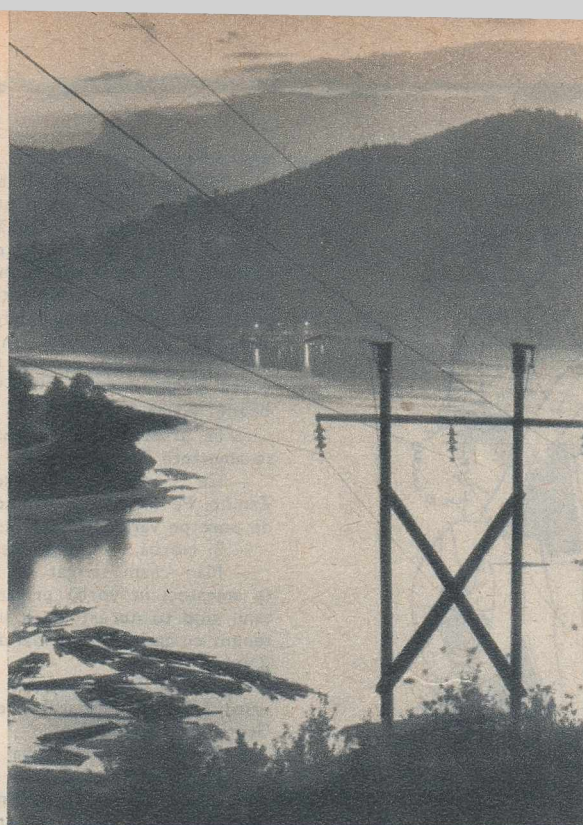
— Ce gata? Care hait?

— Hait! Zboară lei dinăuntru teighelei și se-ntorc la stăpîn. Adică în buzunarul meu...

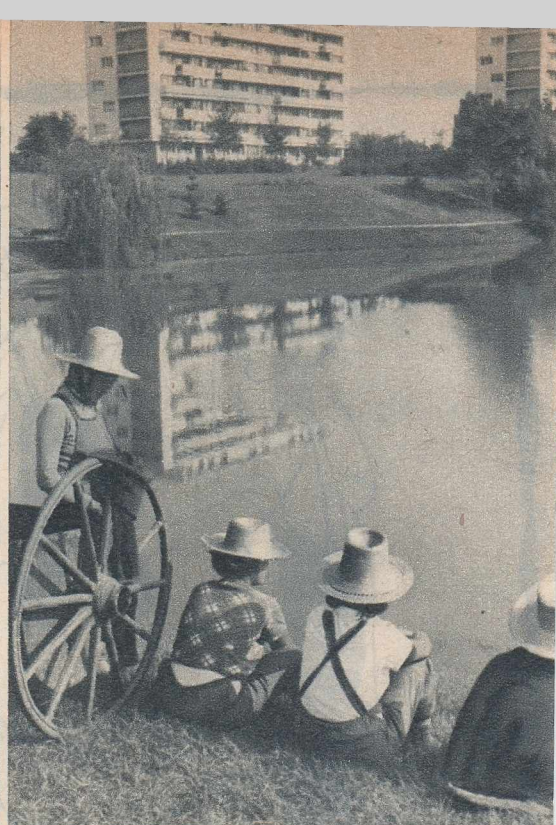
* Din volumul «Caiet de dictando», Editura tineretului, în curs de apariție.

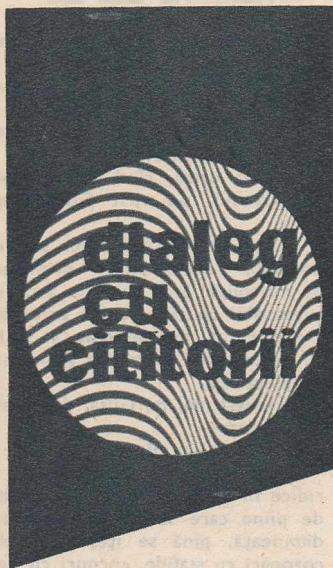
1

2

3

pentru întregirea portretului unui erou popular

Pe marginea articolului «Viața unui haiduc» apărut în nr. 17 al revistei, în care scriitorul Dumitru Almaș relatează câteva episoade din viața și lupta haiducului Radu Anghel, primim la redacție o scrisoare din partea tov. Ion Dobrescu din Cîmpulung-Muscel. Scrisoarea conține unele date privind același personaj.

Astfel ni se dau amănunte în legătură cu uciderea lui Radu Anghel (a fost împușcat la Rîncăcioi, lângă Topoloveni, și apoi decapitat; trupul i-a fost înhumat în comuna natală).

— În orașul Cîmpulung se află un monument ridicat spre cinstirea memoriei sale (monumentul se află pe str. Dr. Costea, în curtea casei Rizeanu).

— În afara tabloului la care se referea articolul, mai există un altul, realizat de pictorul brașovean Mișu Popp, tablou ce se găsește la Muzeul raional Cîmpulung-Muscel.

— Pe dealul Botestilor, lângă comuna Greci-Moșteni, se află un stejar falnic, cunoscut sub nu-

mele de stejarul lui Radu Anghel. Arborele este declarat monument al naturii.

— Pe lângă considerațiile scriitorului N.D. Popescu, la care se referă scriitorul Dumitru Almaș în articol, autorul scrisorii îl citează pe prof. Augustin Z.N. Pop, decanul Institutului pedagogic din Pitești, ca autor al unor studii asupra vieții haiducului.

o propunere binevenită

În legătură cu ancheta noastră «Cum călătoresc peste un miliard de călători?» («Flacăra» nr. 17), privitoare la transportul cu mijloace în comun în Capitală, cititorul nostru Z. Oral propune o măsură ce ar duce la o mai bună informare a cetățenilor asupra traseelor autobuzelor, troleibuzelor și tramvaielor bucureștene. Corespondentul nostru sugerează tipărirea unor scheme ale liniilor I.T.B. care să consemneze principalele străzi pe care le străbat sau cu care se întretaie aceste linii. Schemele respective ar trebui înrămate și plantate în principalele stații I.T.B. (cu un cerc roșu, marcându-se pe fiecare în parte punctul — stația I.T.B. — în care se află expuse).

Intrucât nu demult I.T.B. a editat un ghid al liniilor de tramvaie,

autobuze și troleibuze sub formă de hartă-pliant, credem că sugestia cititorului nostru poate fi ușor transpusă în fapt prin utilizarea acestei hărți-pliant. Vom transmite I.T.B. detaliile ale propunerii corespondentului nostru, pe care-l vom ține la curent cu măsurile ce se vor lua.

o carte ce lipsește

În legătură cu ancheta noastră «De bunăvoie și nesilit de nimeni», tov. Dumitru C. Chirilă din comuna Muncelu (Panciu), pornind de la considerentul că, în diferite circumstanțe, tinerii intră în viață și se și căsătoresc adesea insuficient pregătiți în ce privește legăturile dintre cele două sexe, ridică încă o dată problema editării unui manual de educație a sexelor. Credem că unele dintre editurile noastre ar putea să (înă seama de această propunere. Și mai ales Editura tineretului.

cel puțin în centrele regionale!

Tov. Sterică Ene din Vameș (reg. Galați) ne trimite o scrisoare în care, parafrazând folclorul nostru «Puricele» (Flacăra nr. 16 din 16 aprilie a.c.) ridică, cu vervă și umor, o serie de probleme ale tineretului, printre care și una privitoare la satisfacerea setei de cultură cinematografică a unor tineri din provincie. Desigur că nu se pune chestiunea de a înființa cinematoci în toate localitățile din țară; credem că nici corespondentul nostru nu a înțeles aceasta. Ne întrebăm însă și — la rîndu-ne — întrebăm Direcția rețelei cinematografice și a difuzării filmelor, ACIN și Arhiva națională de filme: nu s-ar putea organiza vizionarea de filme de arhivă și în unele orașe din provincie? Considerăm că ar fi strict necesar, cel puțin în centrele regionale!

s-a rezolvat!

Cititorii Rica Andrei din Mizil, Gelu Brădescu din Brad și alții ne-au cerut să facem o modificare în felul de prezentare a copertei, în sensul de a nu mai introduce numărul revistei în fotografie. Precum au putut vedea, începînd de la nr. 24 problema a

și fost rezolvată. Tov. Rica Andrei ne mai sugerează să însoțim informațiile din rubrica «Memento» și de scurte fișe privitoare la viața și creația unor artiști de peste hotare prezenți pe scenele, ecranele sau în muzeele noastre. Din păcate propunerea nu poate fi ținută în seamă, dat fiind alt caracterul rubricii, cît și spațiul de care dispune ea. Promitem însă să facem acest lucru în alte pagini ale revistei; de pildă, în paginile de «Film» vom insera cu regularitate cite un «fișier filmografic» în care vom prezenta foarte pe scurt date asupra vieții și creației cite unui artist de film. Bineînțeles că vom ține seama de prezența în țară sau cel puțin pe ecranele cinematografelor a artiștilor de care ne vom ocupa. Celălalt corespondent, tov. G. Brădescu, ne mai cere să publicăm mai multe curiozități. Îi amintim din nou că, ori de cite ori primim întrebări pe o temă sau alta, răspundem fie în cadrul rubricii «Cititorii întreabă», fie în materiale mai mari, publicate în alte pagini. În plus, publicăm diverse rubrici care prin natura lor furnizează informații atît cu caracter de noutate cît și cu cel de curiozitate («Cădran internațional», «Colțul automobilistului», «Povestea vorbeli» ș.a.).

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Angela Vlad, elevă, 17 ani, Gherla, str. Armata Rosie 1; chimie, ilustrate; Gabriela Șerban, elevă, Iași, str. Culturii 2; cinema, ilustrate; Mihai Cojocaru, tehnician, Craiova, str. Severinului, bl. C3, sc. 3, et. 1, ap. 6; teme diverse, ilustrate; Gigi Amza, elev, Craiova, blocul Tineretului, str. Caracal 95; teme diverse, ilustrate; Nelu Crăciunescu, tehnician, Ploiești, str. Tudor Vladimirescu 67; teme diverse, ilustrate; maricica Lunou, tehnician agronom, C.A.P. «Lorii socialismului», com. Cudaibi, rn. Tecuci; teme diverse; Iulian Păun și Eugen Popescu, laminoriști, Oțelul Roșu, str. Ștefan cel Mare 16, bl. 180, et. II; teme diverse, ilustrate; Giony Prohup, matriter, Valea Sadului 229, rn. Gorj; muzică ușoară, filatelie, ilustrate; Maria Mazilu, profesoară, Brăila, str. Griviței 326; cinema, ilustrate; Nelu Gheorghe, maistru, București, rn. 16 Februarie, str. Săr-dănești 12; teatru, cinema, ilustrate; Mihaela Preda, tehniciană veterinară, 19 ani, com. Poiana Lacului, rn. Pitești; literatură, sport, cinema, ilustrate; Constantin Bardan, muncitor, Burdujeni, reg. Suceava, str. Unirii 34; teme diverse; Măriuca Crișu, profesoară,

com. Gușoieni, rn. Drăgășani, reg. Argeș; teme diverse, ilustrate; Maria Moise, elevă anul III, Școala pedagogică Arad; cinema, ilustrate; Victor Marcenko, electrician, 26 ani, Craiova, str. Matei Basarab 9; teme diverse, turism, arte plastice; Marta Kedves, elevă, Sf. Gheorghe, str. Libertății 16; literatură, cinema, muzică; Cornelia Bodolan, elevă, 17 ani, București, bd. Gării de Est, bl. B1, et. 7, ap. 24, rn. 23 August; teme diverse; Silvia Sarmiza Kiss, elevă, Ploiești, str. Arhimede 31, ap.1; teme diverse, ilustrate; Vioreca Nistor, elevă, Buzău, str. Triumfului 8; literatură, cinema, ilustrate; Grigore Andrei, elev, com. Independența, str. Plevnei 1, reg. Galați; ilustrate, muzică ușoară; Doina Dumitrescu, elevă, Brăila, str. Școlilor 68; teme diverse, ilustrate; Dumitru Galbenu, elev, Reșița, bd. Lenin 11, ap. 22; filatelie, ilustrate; Ecaterina Coman, elevă, Războieni, str. V. Alecsandri 115, rn. Aiud; teme diverse, cinema, ilustrate; Victoria Popa, elevă, Războieni, str. V. Alecsandri 113, rn. Aiud; teme diverse, cinema, ilustrate; Antonie Teodor, elev, com. Poiana, str. Turzii 109, rn. Turda; ilustrate; Nicolae Mașute, laminator, Galați, str. Cazarmii 92; teme diverse, ilustrate; Vasile Tufis, muncitor, Galați, str. Secereii 18; fizică, matematică, cinema; Cristian Pirvu, conducător auto, 25 ani, Ploiești, str. Găgeni 88; teme diverse, cinema, ilustrate; Fănuța Baston, elevă, București, str. M. Eminescu 194, rn. 1 Mai; ilustrate; Ion Gurgu, electrician, Tr. Severin, calea Tg. Jiu 25; ilustrate.

despre «cititorii către cititori»

Tov. Emil Popa din București, str. Fr. Nistor 6, raionul Lenin, este de părere că rubrica «Cititorii către cititori» s-a «specializat» prea mult în publicarea de adrese ale celor ce vor să facă schimburi de ilustrate. S-ar putea — ne scrie d-sa — să se încurajeze și altfel de schimburi. Astfel, pentru a exemplifica, tov. Emil Popa arată că i-ar interesa să corespundă cu un alt cititor de la care ar putea să învețe stăpînirea unui instrument muzical, predîndu-i în schimb cunoștințe din domeniul tehnicii fotografice (fotografiere, ca și lucrări de laborator).

Bineînțeles că și pînă acum am fost de părere că rubrica «Cititorii către cititori» trebuie să înlesnească nu numai schimbul de ilustrate sau de corespondență pe temele deja cunoscute. Așa că, publicînd propunerea tov.

medici fotografi amatori

Este binecunoscută activitatea pe care o desfășoară de 10 ani Cercul de fotografi amatori al medicilor. În afară de expozițiile bienale de fotografii artistice, medicii amatori fotografi au participat la multe saloane internaționale, unde au obținut premii și distincții.

Publicăm trei lucrări ale unor medici, cunoscuți și ca amatori fotografi.

Dr. Napoleon Frandin — Moment de interpretare.

Dr. Valentin Aburel — Înserare pe lacul Bicaz.

Dr. Arcadie Percek — Îngrijitoarele noului parc.

Emil Popa, sugerăm totodată și altor cititori să dea întrebunțări asemănătoare rubricii noastre.

în câteva rînduri

Valentina Benere — Galați. Nădăduim că sintezi multumită de coperta numărului de față. Și, întrucât socotim că dorința dv. de a corespunde cu cîntăreața preferată e acum mai vie, vă informăm că puteți să-i scrieți pe adresa Studioul de televiziune, str. Molière 2, București. Am luat notă și de propunerile cuprinse în scrisoare.

Vasilica Dragu și Lucica Dediu — Rm. Sărat. În general, după cum ați putut remarca, fotografia unui actor sau cîntăreț apărută pe copertă este însoțită, în corpul revistei, de o scurtă prezentare. În cazul cîntăreței la care vă referiți am socotit însă că nu mai e necesară o asemenea prezentare, ea fiind suficient de cunoscută.

Argentina Lazăr — Ploiești. Mulțumim pentru aprecieri. Despre Richard Sorge am scris de mai multe ori (vezi de pildă nr. 12, pag. 19). În orice caz, spre a vă face o imagine mai completă, citiți cartea «Misiune specială Berlin-Tokio». Cea de-a doua dorință vă este îndeplinită prin coperta acestui număr. De acord cu critica privitoare la nereușita parțială a copertei nr. 16 (Dan Spătaru).

atențiune, SUCEAVA!

Ce părere aveți despre revista „Flacăra”?
Ce vă place?
Ce nu vă place?
Ce ați vrea să găsiți în paginile ei?

Vă rugăm să ne comunicați direct răspunsurile la aceste întrebări, participînd la

**CONSĂTUIREA
CU CITITORII**
care va avea loc marți 5 Iulie, orele 17, în sala U.R.C.M. (Uniunea regională a cooperativelor meșteșugărești) din Suceava, str. C. A. Rosetti 2. Consătuirea va fi urmată de un program artistic.

originea macedonenilor antici

Pe cititorii Tones Iancu din comuna Baia, raionul Iștria și Georgescu-Rotundu din Constanța îi interesează unele momente din istoria poporului macedonean.

Răspunde prof. univ. dr. docent **RADU VULPE**, consultant științific al Institutului de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România.

Cu tot rolul imens pe care l-a avut Macedonia lui Filip al II-lea și a lui Alexandru Macedon în istoria universală, problema originii poporului macedonean a rămas încă din antichitate învăluită în negură. Pretenției reședinței macedoneni de a se socoti de obârșie elenică, grecii îi răspundeau cu scepticism. Elenismul aristocrației macedonene, oricât de profund, apărea doar ca un fenomen de asimilare culturală de o dată mai recentă. Graiul local al poporului rămânea neînțeles grecilor, care îl defineau chiar ca «barbar». Din acest grai nu s-au păstrat decît prea slabe măturii. Se înțelege cît de anevoioasă a devenit problema pentru știința modernă.

Părerile învățaților sînt foarte variate, atribuindu-li-se macedonenilor cînd un caracter ilir sau trac, cînd unul elenic ori chiar pelasgic preelnic. Concluzia care tinde a se impune pînă la vîie, prezentînd temelurile cele mai concordante, e că macedonenii făceau parte totuși din familia popoarelor elenice.

Nucleul original al statului macedo-

nean fusese *Emathia*, o regiune restrînsă la șesurile din apropierea țărmlui egeean, între gurile fluviilor Haliacmon (Vistrița) și Axios (Vardar). Această țară, în cuprinsul căreia se aflau atît reședința de la început a regilor macedoneni Aigai-Edessa (azi Vodena), cît și capitala ulterioară, Pella (azi Aghii Apostoli), fusese patria străvechilor *Makednoi* (pe grecește «inalți», «voinic»), o populație înrudită cu eproții și cu dorienii, în definitiv tot elenică. Macedonenii istorici (*Makedones*) nu erau decît urmașii lor direcți. Dacă în timpurile istorice graiul lor diferea de al altor greci, se datorește pe de o parte faptului că se fixase la un stadiu foarte arhaic, iar pe de alta fiindcă împrumutase numeroase elemente de la triburile pelasge, ilire, trace — pe care le asimilasera pe măsura extinderii statului lor — în vreme ce limba grecilor din sud evoluase în altă direcție. În condițiile dezvoltării civilizației superioare pe care o reprezentă. Caracterul fundamental elenic al macedonenilor antici rezultă și din ușurina deosebită cu care ei și-au însușit de timpuriu această civilizație în formele ei cele mai autentice.

În anul 146 î.e.n. Macedonia a fost prefăcută în provincie romană, dar a continuat să fie de fapt o țară de civilizație și de limbă greacă. După căderea Imperiului roman, o mare parte din teritoriul său a fost ocupat de populații slave. Elenismul a persistat însă neîntrerupt în străvechiul său nucleu din fosta *Emathie*.

microistorie șahistă (I)

Cititorii Alexandru Chiorean din Cluj și Gh. Dăscălița din Birlad doresc să afle cîte ceva din istoria șahului.

Răspunde **RADU VOIA**, ziarist sportiv, arbitru internațional de șah.

De la început trebuie să acceptăm un fapt foarte probabil: șahul n-a avut un singur «inventator». Acesta nu este nici Istetul Palamede, eroul homeric preocupat să năsocească jocuri distractive grecilor asediatori ai Troiei, nici înțeleptul brahman Sissa care, după cum spune legenda, ar fi cerut unui împărat recolte întregi de grâu drept răsplătă pentru inventarea minunatului joc. Apare evident că șahul, aidoma altor bunuri ale culturii, este o creație colectivă și, totodată, rod al unei îndelungate evoluții.

Chosroe I (532-578), rege al Persiei, primește în dar de la o soție indiană un joc de 64 patrate albe și negre, cu figuri reprezentînd două armate pe un cîmp de luptă. Este șahul — născocit cu puțin în urmă în India — precizează textul poetului persan Firdusi (940-1020), joc la îndemna celor cu ascuțite a minții. Iar poetul sanscrit Bana (la finele secolului VII) menționează că în timpul domniei lui Sriharșa (618-650), rege cu deosebire pașnic, «...singurele certuri au fost cele dintre roturile de albine, n-au tăiat piciorare decît poezii în versurile lor și nu s-au înfruntat alte armate decît cele pe tablele cu 8x8 căsuțe («ceaturanga»)». Aceste două izvoare oferă singurele măturii mai precise asupra datei apariției jocului de șah, lucru ce s-ar fi petrecut deci cu puțin înaintea anului 500 în India. *Caturanga* era numele acestui șah primitiv care, preluat apoi de perși și arabi, a devenit *satrandj*, un joc cu tot mai multă priză în cercurile nobiliare.

Să precizăm că am luat secolul V ca punct de început al șahului, fiindcă *caturanga* și mai ales *satrandj* se aseamănă foarte mult cu șahul, așa cum se joacă azi. Jocuri pe table cu patrate, pe care le putem considera «strămoși» ai șahului, au existat însă cu mult înainte de această dată, așa cum atestă unele picturi murale din piramidele egiptene, anumite texte din literatura clasică elină și latină, dar mai ales interesante descoperiri arheologice recente în Ceylon.

Din India, șahul a pornit să se răspîndească în lume pe două căi. Una l-a dus în răsărit în China și Japonia, unde a luat forma unui joc numit azi «șah chi-

nezesc» (siang-si). Celălalt drum al șahului, spre apus, a fost mult mai bogat în aventură... Arabii l-au dus cu ei spre Europa în primul lor «cap de pod» al invaziei pe continentul nostru — Spania secolului VIII. De aci, călătoria șahului reincepe în direcția inversă — spre răsărit. Este o migrațiune care a însemnat și evoluția sa spre desăvîșire.

Ajuns în Franța și Italia, la curțile feudallilor, iar mai apoi și în cercurile meșteșugărești, în evul mediu, jocul pe 64 patrate își stăpînește regulile, devine aidoma șahului de azi. Ultima «inovație» în materie este *rocada*, provenită din epoca Renașterii.

Despre dezvoltarea mișcării șahiste moderne vom vorbi în numărul viitor.

despre reproducerea tipografică a fotografiilor color

Mai mulți cititori ne-au întrebat care sînt materialele color cele mai potrivite pentru reproducerea tipografică.

Răspunde ing. **ADRIAN STE-CLACI**.

Pentru realizarea de reproduceri în culori prin tipar în condiții bune este necesar ca tipografiile să-l fie puse la dispoziție imaginile originale în exemplare cît mai corecte în ceea ce privește culoarea, iar dimensiunile originalului la o mărime convenabilă.

Metodele moderne pot folosi atît diapositive cît și imagini pe hîrtie color; în nici un caz însă nu se folosesc direct *negativele color*. Rezultate mai bune se obțin după diapositive, deoarece posibilitățile de redare calitativă și cantitativă a diapozitivului (transparentă) sînt incomparabil mai mari decît ale hîrtiei color (reflexie).

În ceea ce privește diapositivele, este bine ca acestea să fie de dimensiuni cît mai mari, mai bine zis cît mai apropiate de imaginea reproducerei tipărite.

De aci se mai poate desprinde o concluzie: realizarea diapozitivelor pentru scopuri tipografice e preferabilă după procesul negativ-positiv, deși se poate utiliza și filmul reversibil.

Filmul reversibil prezintă cîteva dezavantaje esențiale: 1) formatul maxim uzual este redus la 6x9 cm; 2) cere o expunere foarte precisă; 3) clișeu diapozitiv este

pe scurt

Florin Valentin Tacu, București. 1) Despre Anton Bacalbașa am mai scris și, desigur, se vor mai ivi prilejuri să mai scriem. Vă dăm totuși cîteva date succinte asupra vieții și activității lui. S-a născut în 1865 și a trăit numai 34 de ani. Militant în mișcarea muncitorească, el s-a manifestat asiduă pe tărîmul publicisticii, fiind colaborator al revistelor «Contemporanul», «Emanciparea», «Drepturile omului» ș.a. Împreună cu I.L. Caragiale a scos revista satirică «Moftul român» (1893). Este creatorul celebrului personaj «Moș Teacă», prototip al năstărilor măr-ginit și tiran din armata burghezo-moșierească. Limitele lui Bacalbașa pot fi înțelese din aprecierea faptului că a făcut parte din grupul de socialiști care, sub influența ideilor liberale, a părăsit în 1895 mișcarea muncitorească. 2) Și despre Galileo Galilei am mai scris și vom mai scrie. Mare fizician și astronom din epoca Renașterii, el a trăit între 1564 și 1642. Este considerat unul dintre întemeietorii științei mecanicii, descoperind unele din legile ei de bază (legea inerției, a căderii corpurilor, a compunerii mișcărilor ș.a.). A făcut o serie de descoperiri astronomice ce au confirmat teoria heliocentrică a lui Copernic, al cărui adept era (pentru care a și fost trimis în fața tribunalului de inchiziție, care l-a silit să-și retracteze ideile). Personalitatea savantului italian a fost magistral evocată de marele dramaturg german Bertolt Brecht în piesa «Viața lui Galilei» (1938) apărută și în traducere românească (1958). 3) Despre cîntăreții de muzică ușoară de care ne întrebăm vom scrie curînd.

Gigel Anghelache Longin, Roșiori-de-Vede. Venetia (circa 350 000 locuitori), este un oraș construit pe vreo 360 de insule și insulițe din laguna Brento (Marea Adriatică). Denumirea orașului vine de la cea a unui trib din Galia Cisalpină, Veneții, care, fugind din fața ostiilor lui Atila în 452, și-au găsit adăpost în insulele lagunei. Urmașii lor au construit aci cetatea care a aparținut apoi Imperiului bizantin. Din anul 697 Venetia este condusă de un doge, care la început împărțea puterea cu Marele consiliu, format din 480 membri. Din secolul al XIII-lea dogele a guvernat împreună cu un Consiliu executiv, format din 60 de membri (pregadi) care delegau dintre ei Consiliul celor zece. În 1315 se stabilește o «Carte de aur» care conține numele familiilor ce aveau dreptul să participe la constituirea acestor organe, cristalizîndu-se astfel caracterul de oligarhie ereditară a Republicii Venetia — una din cele mai vechi republici ale Europei medievale. Apogeul puterii economice și politice a Venetiei este atins în secolele XIII-XVI. În această perioadă negustorii și diplomații venețieni cuceresc un veritabil imperiu colonial (ce se întindea în Mediterana orientală, în Marea Egee, pe coastele Asiei Mici și chiar pe tărîmurile Mării Negre), încheie alianțe, înarmează armate, finanțează războaie etc. Decadența începe datorită creșterii puterii otomane, care cucerește încetul cu încetul toate teritoriile stăpînite de Republica Venetia. În 1797 Napoleon Bonaparte cedează Venetia Austriei, iar în 1805 o anexează regatului Italiei. În 1815 Venetia se reunește cu regatul Lombardiei, în cadrul unui stat ce face parte din monarhia austriacă. În 1848 Venetia își proclamă libertatea ce este însă din nou înăbușită de austrieci, în anul următor. Abia în 1866 ea este eliberată definitiv, fiind încadrată în statul italian unitar creat atunci.

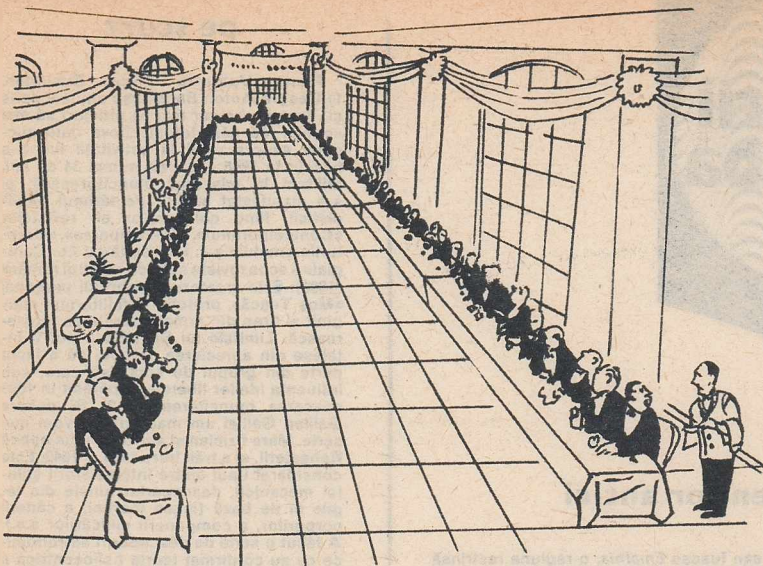
V. SILVIAN

unicat; 4) o modificare a încadrării impune o reducere a formatului, care inițial este destul de mic; 5) pot surveni dominante de culoare în condiții de vreme nefavorabilă.

Procedeele negativ-positiv prezintă avantajele: 1) filmul negativ-color este universal, putînd fi folosit la orice condiții de lumină și iluminare; 2) după clișeu negativ se pot realiza mări pe plan-film pozitiv în care să se corecteze unele erori de expunere, de încadrare, dominante; 3) după clișeu negativ se pot realiza diapositive pe plan-film pozitiv la dimensiuni mari (9x12, 13x18, 19x24).

Desigur că dezvoltarea negativă, mărirea și dezvoltarea pozitivului înseamnă efectuarea unor lucrări mai complicate decît o dezvoltare reversibilă. Totuși procedeul acesta elimină neajunsurile filmului reversibil, făcînd astfel să se diminueze mult simplitatea unei dezvoltări unice reversibile.

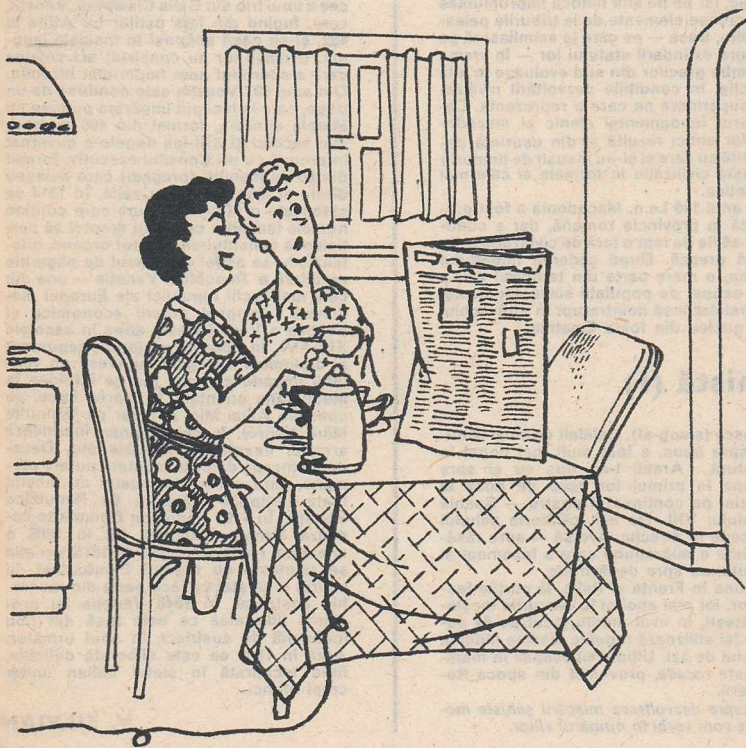
Dar cea mai modernă metodă — care nu poate fi aplicată însă decît acolo unde există laboratoare înzestrate cu cel mai nou utilaj — constă în utilizarea filmelor reversibile pentru transpunerea lor direct în diapositive de format mare (la dimensiunea la care vor fi reproduse tipografic). Asemenea utilaje — de înaltă tehnicitate, bazate pe aparatură electronică — sînt în curs de montare și laboratorul secției foto a Combinatului poligrafic «Casa Școltili».

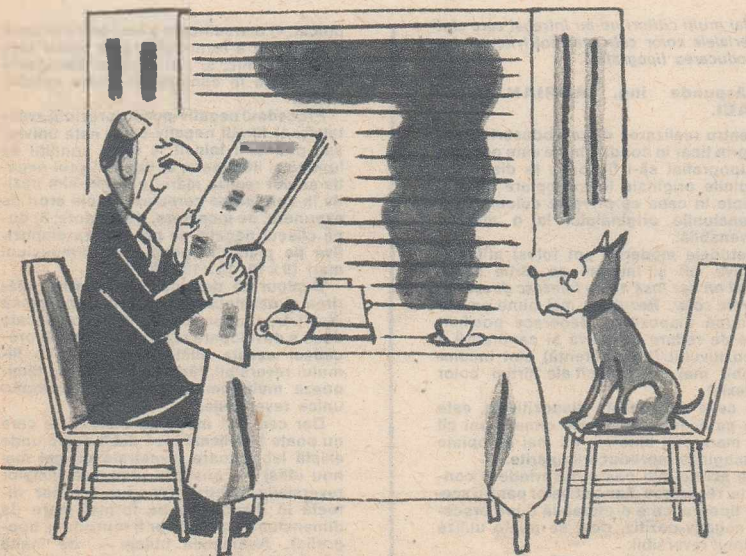
— Socoteala separat, te rog...

umor

de peste
hotare

— ...În felul ăsta mi se pare că soțul meu nici n-a plecat...

— Vai, draga mea, ce răgușită ești! N-ar fi cazul să consulți un O.R.L.-ist?

10 **întrebări**
răspunsuri

fabbri: e posibilă o finală fără brazilia...

spor

Rivera și Corso — doi jucători apreciați ai fotbalului italian.

Echipa de fotbal a Italiei, campioană în anii 1934 și 1938, a ratat de patru ori pînă acum reintrarea sa pe scena Cupei «Jules Rimet». Eliminată în sferturile de finală în 1950 și 1954, în 1958 nu s-a calificat nici în turneul final, iar în 1962 n-a ajuns în sferturile de finală. Iată de ce milioane de «tifosi» așteaptă cu inima strînsă de emoții meciurile de la Sunderland și Middlesbrough, unde Italia se va întrece în prima fază a turneului final din Anglia. După eșecul din Chile și experiența negativă a duetului de antrenori Mazza-Ferrari, Federația italiană a hotărît să promoveze în această importantă funcție pe tînărul antrenor Edmondo Fabbri. Acesta a reușit să se facă cunoscut, aducînd echipa Mantova din categoria regională în prima divizie a țării.

Iată răspunsurile lui Edmondo Fabbri la un recent interviu al cărui subiect principal au fost fotbalul și campionatele mondiale:

— **Ce părere aveți despre grupa în care joacă Italia?**

— Pornim de la ideea că trebuie să respectăm pe toată lumea. Excesul de încredere ar putea să ne coste, așa cum s-a întîmplat la campionatul din Chile, ca și la cele precedente. Se spune că meciul cu U.R.S.S. va fi decisiv, dar eu cred că nici cel cu Chile nu va fi ușor.

— **Care este problema cea mai spinoasă în formarea echipei?**

— Am la dispoziție un lot de 30 de jucători, și problema cea mai delicată este aceea de a-i face să «pedaleze» împreună pe Rivera și Corso. Pînă acum n-am reușit. Sînt două firi total diferite. Desigur că putem face și alte combinații în atac. Scheletul echipei va fi format din Guarnieri, Facchetti, Lodetti, Mazzola. În rest, meciurile de verificare vor decide.

— **Care vă sînt criteriile de selecționare?**

— Pentru mine fotbalistul ideal este acela al cărui joc fuzionează cel mai bine cu ritmul și coeziunea liniei de atac.

— **Mulți specialiști au fost surprinși de absența lui Sarti și prezența lui Landini. Cum explicați schimbarea aceasta?**

— Sarti e un portar bun dar, după înfrîngerea lui Internazionale în finala Cupei campionilor europeni, e demora-

lizat. Landini? Un jucător excepțional. Numai faptul că joacă la Internazionale alături de Facchetti și Burgnich a făcut să nu fie observat.

— **Pregătirea se va face mergînd pe o formulă de echipă tip sau avînd în vedere toți jucătorii din lot?**

— Cred că ar fi absurd să jucăm cu o singură formație, pregătind deci numai 11 jucători, fără a-i antrena la fel de temeinic și pe ceilalți. Trebuie să-i aducem pe toți componenții lotului la același nivel.

— **Care vor fi ultimele meciuri de antrenament?**

— După recenta întîlnire cu Argentina (meciul s-a disputat la 22 iunie la Torino) ne întîlnim cu Mexicul la 29 iunie. Abia după acest meci ne vom fixa definitiv asupra lotului de 22 jucători. În sfîrșit, la 5 iulie vom juca la Copenhaga cu Danemarca ultimul meci de verificare.

— **Ce credeți despre noile tactici?**

— Fotbalul anului 1966 este un fotbal athletic, organizat, în care trebuie rezolvate probleme complexe în situații foarte delicate. Turneul din Anglia va aduce, desigur, noutăți. Fotbalul e în perpetuă evoluție. Nimeni nu se poate opri și nimeni nu se va întoarce la sistemul W.M. Campionatul din Anglia va fi o școală pentru jucători și antrenori.

— **Jucătorii de azi sînt mai buni decît cei de acum 20 de ani, de pildă?**

— Nu e sigur că Pele, Eusebio, Kopa sînt superiori în tehnică lui Leonidas sau Meazza. Dar superioritatea fotbalistilor de azi constă în arta de a utiliza mingea în contextul unui fotbal frenetic rapid, athletic. Rezistența, forța, ritmul sînt calități pe care cei din trecut le puteau ignora.

— **Ce impresie v-a făcut echipa Angliei?**

— Britanicii au calități pentru a practica un fotbal total, în care specializările stricte nu mai contează. Ei pot fi cu toți atacanți și apărători.

— **Cum vedeți semifinalele? Dar finala?**

— Nu le văd absolut de loc. Cine ar fi crezut că R.F. Germană va câștiga în 1954 sau Cehoslovacia va fi a doua în 1962?! Aș risca totuși un pronostic. S-ar putea ca Brazilia să nu joace în finală.

termeni tehnici

Tehnicienii nu-și imaginează cîte figuri de stil se ascund în limbajul simplu și precis care descrie funcționarea unor mecanisme. Trebuie să recunoaștem însă că nu e chiar așa ușor de înțeles de ce, pentru a explica de pildă termenul tehnic *supapă*, filologii se adresează unui cuvînt atît de puțin «tehnic» cum e *a păpa*. Prin intermediul unei figuri de stil ajungem într-adevăr să susținem această legătură. Sînt multe veacuri de cînd francezii au format de la *paper* — urmașul verbului latin *pappare*, ca și *a păpa* — cuvîntul *pape*, care înseamnă «falcă». În secolul al XII-lea se formează *soupage* (= sub falcă), adică «lovitură dată sub bărbie». Patru sute de ani mai tîrziu cuvîntul e adoptat printr-o comparație de către tehnicienii, cu

înțelesul de «mişcare bruscă de închidere». Pînă azi noțiunea de *supapă* este legată de mecanismele de închidere, dar figura de stil a fost uitată de mult.

Evacuarea gazelor dintr-un motor cu ardere internă se numește *échapement*. Cuvîntul derivă de la *échapper* din franceză, care înseamnă «a scăpa». Surprinzătoare nu e această evoluție semantică, ci originea lui *échapper*, aceeași cu a lui *a scăpa*. Ambele verbe provin din latină: *excappare*, cuvînt format din elementele *ex* (= din) + *cappa* (= glugă). *Excappare* s-a folosit inițial în legătură cu cineva urmărit de un dușman: gata să fie prins, el își lăsa gluga în mîinile urmăritorului.

Sorin STATI

carnet automobilistic

cursele, iodul și contestațiile

Nu numai presa sportivă ci și marile ziare și reviste au relatat cu lux de amănunte scandalul petrecut cu ocazia celui de-al 35-lea raliu automobilistic de la Monte Carlo. În acest an 10 echipaje, dintre cele care aveau șanse apreciabile de a se clasa pe primele locuri, au fost descalificate. Cauza descalificării a fost utilizarea împotriva ceții a unor faruri cu lămpi cu iod incandescent care au permis viteze mai mari unor concurenți, punîndu-i în stare de inferioritate pe alții.

De la discuții sportive, contestațiile au ajuns în fața tribunalului de apel al Automobil-clu-

bului din Monaco care, recent, a respins obiecțiile, menținînd rezultatele juriului cursei.

Ceea ce se reproșează celor descalificați este că, fiind înscrisi în grupa I rezervată mașinilor de serie, nu puteau folosi lămpi cu iod, care nu sînt în dotarea curentă a acestor tipuri, ci se montează numai la dorința specială a automobilisților.

Se pare că cei descalificați, nemulțumiți de rezultatul judecării, se vor adresa Federației internaționale de automobilism.

V.I.

sfaturi practice

1) E noapte și avem o pană la motor. Lampa portativă tocmai azi a fost uitată printre sculele noastre din garaj. Unele mașini sînt înzestrate cu un bec care se aprinde la deschiderea capotei. Dar și acesta poate fi ars, iar pana este pe undeva, la direcție, la frînele din față sau dedesubtul mașinii. Ce facem atunci? Scoatem un capac de roată, îl ștergem bine în interior și, aprinzînd faza scurtă, dirijăm jetul luminii cu ajutorul acestei «oglinzi-concave-capac» exact în locul unde vrem să lucrăm.

2) Cînd, dimineața de exemplu, temperatura este mai scăzută și în mașină se află mai multe persoane, geamurile se aburesc foarte ușor, diminuînd astfel în mod neplăcut vizibilitatea. Chiar dacă le ștergem, geamurile se vor aburi din nou. Pentru înlăturarea acestui inconvenient există clrpe speciale tratate cu o soluție care împiedică pentru cîteva ore aburirea. În lipsa acestora vom freca interiorul geamului cu tutun de țigări, avînd ca suport o felie de cartof crud, ceapă sau măr. Efectul este același!

3) Sub covorul automobilului se strînge mult praf și murdărie. Dacă vom coase însă dedesubtul fiecărui covoras, pe trei din cele patru laturi, cîte o bucată de pinză deasă, murdăria și praful se vor strînge între covor și pinză. Este suficient ca, din cînd în cînd, să scuturăm covoarele cu partea necusută în jos și mașina va fi întotdeauna curată.

4) La multe mașini cheile de contact sau de ușa sînt simetrice și noaptea nu știi în ce poziție trebuie introduse în broască. Dacă aplicăm într-o parte a cheii respective o picătură de lac de unghii n-o să mai greșim niciodată.

5) Toate scrumierile de mașină sînt la fel: de cele mai multe ori țigările nu se sting imediat. Mai ales conducătorul nu are timp să-și stingă cu grijă țigara! Chiar dacă închidem capacul scrumierei, mirosul neplăcut de țigară nestinsă cuprinde interiorul mașinii. Remediu este cît se poate de simplu: un strat înalt de un centimetru de nisip fin pe fundul scrumierei.

6) Cînd avem o pană de cauciuc ne chi-

nim uneori la introducerea cricului în locașul respectiv. De obicei se strînge tocmai acolo noroi, praf și, în timpul gerului, gheață. Acestea se înlăcărează nu va mai exista dacă astupăm fiecare locaș cu cîte un dop de cauciuc sau de plută.

7) Lucrînd cîte ceva la mașină, în timpul unei excursii de exemplu, mîinile noastre se murdăresc. Nu totdeauna avem apa necesară la dispoziție pentru a ne spăla. De aceea este bine să avem în mașină un tub cu cremă de ras. Ne vom freca mîinile cu această cremă, ștergîndu-le apoi cu o clrpă. Vom constata eficacitatea acestui spălat «fără apă».

8) Unele autoturisme sînt insuficient izolate fonic (Trabant, de pildă). Din acest motiv zgomotul motorului, chiar și cel al roților pe pavaj de piatră de exemplu, se aude prea tare în interiorul mașinii. Un strat de ziare sau burete de plastic între tablă și cauciucul sau covorașul automobilului face adevărate minuni. Iarna acest sistem este recomandat și pentru alte autoturisme, la care încălzirea interioară lasă de dorit.

9) Cauciucurile de pe pedalele de ambreiaj și frînă au de obicei rîle numai într-un singur sens. Cînd ne urcăm însă cu pantofii uzi în mașină ne poate scăpa piciorul, lateral, în sus sau în jos, în funcție de felul cum sînt orientate rîlele. Dacă vom tăia cu ajutorul unui briceag bine ascuțit rîle și în sensul celălalt, alunecatul de pe pedale nu se va mai repeta.

10) De cînd au început să se folosească din ce în ce mai mult anvelopele fără cameră am auzit des următoarea remarcă: «... dar dacă n-ai compresor la îndemînă... cu pompa nu poți umfla!...».

Eroare totală! Se poate. Folosind însă un mic truc: se leagă o sfoară groasă în jurul cauciucului, exact în mijlocul profilului, și se strînge această sfoară cu ajutorul unui levier (învrîtindu-l pe acesta). Astfel, taloanele anvelopei se vor lipi de geantă, realizînd etanșarea. Rămîne numai să intre pompa în acțiune și cauciucul se va umfla la fel ca și unul cu cameră.

F. BRANDRUP

RIVALITATE Fotomontaj de Paul NEAGU

ATENȚIUNE, AUTOMOBILIȘTI!

Dacă ați rămas în pană în Bacău, adresați-vă cu încredere **SERVICIULUI DE REPARAȚII AUTO** al cooperativei „Munca invalizilor” din str. 15 august. La dispoziția dv. lucrătorii cu înaltă calificare.

UNIUNEA REGIONALĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI-BACĂU

TURIȘTI!

Atunci cînd sînteți în trecere prin orașele:

- Bacău,
 - Piatra-Neamț,
 - Bicăz,
 - Roman,
 - Slănic Moldova,
 - Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej
- nu uitați să vizitați

MAGAZINELE DE ARTĂ POPULARĂ

bine aprovizionate cu mărfuri de artizanat

adolescentii extemporal

Clasa a X-a a unui liceu seral din Capitală (raionul 23 August). Vîrsta elevilor: 17-22 de ani. Linişte. Frunţi peste care pluteşte un nor abia simţit de oboseală. În curtea pavată cu piatră a şcolii, paşi care se îndepărtează încet; sunetul lor se aude clar prin ferestrele deschise spre noaptea de iunie. Se răspunde în scris la întrebarea: «Cine e omul care mi-a făcut cel mai mare bine?»

«Deosebit de emoţionantă mi se pare (comentează profesorul de limba română care m-a lăsat să citesc extemporalele) recunoştinţa pe care le-o păstrează elevii mei unor oameni pe care nu i-au văzut decît o singură dată sau numai de cîteva ori în viaţă».

«E poate prima întrebare foarte serioasă la care am răspuns vreodată — spune M. Cornelia (17 ani). Cel mai mare bine mi l-a făcut un medic. Aveam 10 ani. Mă îmbolnăvisem de apendicită. Boala s-a agravat şi am fost internată în ceasul «al unsprezecelea», cînd totul atîrna de priceperea şi promptitudinea chirurgului. M-a salvat profesorul dr. Grigorescu. E multă vreme de atunci şi i-am uitat numele mic, dar dragostea cu care m-a primit şi orele nesfîrşite pe care le-a petrecut la patul meu nu le voi uita niciodată». «Un om care mi-a făcut un mare bine este tovarăşa Oancea, o activistă de la raionul U.T.C., scrie eleva Maria Popa. S-a preocupat îndeaproape cînd am fost bolnavă ca să pot pieca la tratament». «Nu sînt încă la vîrstă cînd, trecîndu-ţi toate amintirile în revistă, poţi să ştii precis ce a însemnat pentru viaţa ta fiecare împrejurare şi fiecare om întâlnit. Dar îmi amintesc cu gânduri bune despre o fetiţă gruzină pe care n-am cunoscut-o niciodată. Era acum 6-7 ani. Fetiţa aceea, cu o înfăţişare ciudată (pe care o văzusem într-o fotografie), cu nume neobişnuit şi care vorbea o limbă necunoscută mie, mi-a trimis o păpuşă. Păpuşa a străbătut pînă la mine cîteva mii de kilometri. Nu vreau să explic mai mult pentru că totul ar deveni melodramatic» (Irina Ionescu).

«O surpriză plăcută (comentează în continuare profesorul) mi-au făcut-o elevii care vorbesc despre părinţii lor. Foarte adesea, elevii îmi povestesc (mai ales cei necăsătorii, cei care nu au plecat încă de acasă ori cei care locuiesc împreună cu soţia şi cu părinţii lor) despre necazuri şi neînţelegeri. Iată însă că azi cei mai mulţi (şi numărăm împreună: 19 din 26) socotesc că oamenii care le-au făcut cel mai mare bine au fost totuşi tata şi mama».

«Cred că cel mai mare bine — scrie Bănică Ion — mi l-a făcut tata care, despărţindu-se de prima lui soţie, a rămas singur cu mine şi s-a ocupat de educaţia şi de sănătatea mea, cum s-a priceput, ani în şir». «Un mare bine mi-a făcut tata, care este electrician şi lucra, pînă nu demult, la o staţie de amplificare de pe un mare stadion. Mă lua cu el la slujbă şi uneori mă lăsa să stau zile întregi în apropierea lui. Chiar şi atunci cînd avea de făcut reparaţii serioase. Aşa am îndrăgit eu radiofonia, care a devenit pasiunea mea pentru toată viaţa» (Vasile Ionescu). «Omul care mi-a făcut cel mai mare bine în viaţa mea este mama mea de acum. Eram patru copii la părinţi şi, cu toate că tatăl meu avea o meserie foarte bună, nu ne simţeam fericiţi. Viaţa mea s-a schimbat cînd m-a înfiat sora mamei. O iubesc din tot sufletul pe mama mea de acum» (Ioana Vasiliu).

Cu totul deosebit este extemporalul tînrului tehnician L. Vasilescu: «Omul care mi-a făcut cel mai mare bine din viaţa mea a fost Moş Gerilă. Acum doi ani, iarna, mă aflam într-un oraşel din Ardeal, singur (mă despărţisem de soţie) şi foarte abătut (o iubeam). Si atunci am scris o scrisoare care suna cam aşa: «Dragă Moş Gerilă, eu sînt foarte amărît şi te-aş ruga să vii de Anul nou şi să petrecem împreună». Am pus scrisoarea la cutie, am scris adresa: «Lui Moş Gerilă, în raio» şi am început să aştept. În noaptea de Anul nou, cineva a bătut în uşa mea. «Cine e?» «Moş Gerilă». «Moşul» era un om de vreo 40 de ani, încărcat de pachete. Ne-am petrecut Anul nou împreună. Îi rămîn profund recunoscător tovarăşului diriginte al poştei din oraşelul ardelean V. Dacă ar fi pe lume numai oameni ca el, care să facă asemenea vizite, n-ar mai exista nefericire!»

Dacă ar fi pe lume numai oameni ca aceia la care s-au referit elevii... Poate că nu sînt numai asemenea oameni. Dar sînt mulţi ca ei, şi e bine să trăieşti avînd asemenea contemporani,

Florin MUGUR

- Centru raional în regiunea Bucureşti.
- Coordonate geografice: 44°6' latitudine nordică, 26°8' longitudine estică.
- Numărul locuitorilor: 18 000.

olteniţa*

Olteniţa este un oraş relativ nou: a fost înfiinţat în 1853, la cererea unor locuitori din împrejurimi (din Ulmeni, Radovan, Spanţov ş.a.) care aveau nevoie de un tîrg şi de un port la Dunăre pentru desfacerea şi exportul grînelor. În actul de fondare a Olteniţei se specifică că vatra oraşului a fost situată pe un loc cumpărat de la prinţul Dimitrie Ghica. Tîrgului nou înfiinţat i s-a dat numele după satul Olteniţa, aflat în apropiere, vechi de peste 400 de ani (azi e înglobat în oraş).

Locul pe care se află azi Olteniţa şi împrejurimile ei au fost locuite din vremuri foarte îndepărtate. La 4 km de oraş s-au descoperit de către istoricul şi arheologul Vasile Pârvan urme din neolitic (menţionăm în mod special importanta staţiune arheologică Gumelniţa). Pe aici au trecut sarmaţii (au rămas de la ei o bogată aşezare şi o necropolă cu 38 de morminte). În raza oraşului s-au mai descoperit vase greceşti provenite din comerţul pe care oamenii de prin partea locului îl făceau în antichitate cu navigatorii eleni care urcau pe Dunăre.

Pârvan mai afirma că pe lângă Olteniţa s-ar găsi şi cetatea Constantiana-Daphne, construită de Constantin cel Mare în secolul al IV-lea e.n. Urmele acestei cetăţi nu s-au găsit însă nici pînă azi.

Documente recent descoperite arată că Olteniţa a fost, încă cu sute de ani în urmă, punct de trecere a drumurilor comerciale, printre ele menţionîndu-se şi aşă-numitul «drum al sării».

În 1853, anul înfiinţării oraşului, la Olteniţa s-au

* La cererea mai multor cititori care vor să cunoască istoricul unor oraşe ale patriei noastre, inaugurăm rubrica de faţă. Istoricul oraşului Olteniţa ne-a fost cerut de cititorul Constantin Donea din Brăila.

dat lupte între ruşi şi turci, eveniment marcat printr-un monument ce poate fi văzut şi azi în centrul oraşului. Cu prilejul staţionării la Olteniţa a trupelor ruseşti, a stat aici timp de trei săptămîni şi scriitorul Lev Tolstoi, care avea gradul de locotenent.

Înainte de 23 August 1944 activitatea economică a oraşului se limita la comerţul de cereale. Nu exista nici o întreprindere industrială, nici o instituţie de cultură (cu excepţia unui singur liceu); în schimb existau peste 50 de circumi şi bodegi...

Azi Olteniţa are un şantier naval unde se construiesc cargouri, vase de pasageri destinate navigaţiei fluviale, remorchere etc. De asemenea în anii puterii populare au fost înfiinţate: o fabrică mare de conserve (la Valea Roşie), o fabrică de nutreţuri concentrate, un combinat pentru creşterea porcilor; s-a dezvoltat o industrie locală cu multe ramuri de activitate. Oraşul s-a înfrumuseţat. Pe una din străzile principale ale oraşului, strada care leagă gara de centru, s-au înălţat numeroase blocuri (altele sînt încă în construcţie); s-au deschis magazine moderne. Parcuri şi scuaruri au luat locul unor terenuri virane sau unor vechi oboare şi maidane.

În domeniul învăţămîntului Olteniţa are azi: două licee, o şcoală de mecanici agricoli, cinci şcoli generale de 8 ani. În oraş funcţionează de asemenea un teatru popular permanent (cu actori amatori) şi un club (Clubul şantierului naval), în cadrul căruia îşi duc activitatea o serie de cercuri culturale.

Prof. Mihai GRIGORESCU
directorul Liceului «N. Bălcescu» din Olteniţa
şi F. URSEANU

cu vînte încrucişate

mic şi mare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

ORIZONTAL: 1) Măreşte obiectele aflate la mari depărtări — Vîrstă. 2) «La mai mare» şi «Să creşti mare» — Mai mari, pe mări. 3) Micii prieteni ai Albei-ca-Zăpada — Vecin cu... degetul mic. 4) Amar! — A marca un traseu — Cărţi mari. 5) A conţine — Înversunat — Ten! 6) Unul mic şi unul mare... pe firmament — Baia-Mare — A sufla uşor. 7) A sui — Salvator pe mare. 8) Termen de respect adresat unui frate mai mare — Cea mai mică pasăre de la noi. 9) Vioaie — Mare. 10) Neon! — Bie! 11) În sensul curgerii unui rîu — Băiat mic (fam.) — Onomatopee. 12) Ovine — Foarte mică. 13) Numeral — Scule! — Arbore iubitor de umezeală. 14) Pe portativ — Oficiul naţional de turism — Încăruntit. 15) Măririi — Aproximativ. 16) Stan Marinescu — Tară asiatică — Insulă în Mediterana. 17) Puternici — A se încrede — M. 18) Perioadă mare de timp — Munţi pe ţărmul golfului Guineei. 19) Două mari şi două mici... într-un cîntec de Radu Şerban — Mare fluviu asiatic. 20) Mic (fig.) — Foarte mare (fem.).

VERTICAL: 1) Face din mic, mare — «Muntele Mic» sau «Pia-

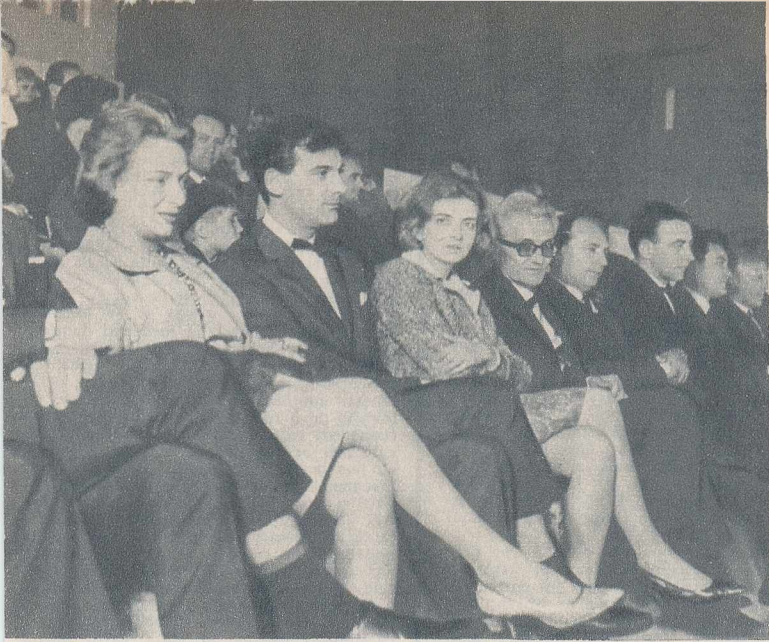
tra Mare» — Măririi treptate. 2) Extraordinar de mare (fem.) — Cu mare greutate — Legat de mare. 3) Om (reg.) — A depune eforturi — La haină! — Grad. 4) A se da drept altcineva — Face ochii mari — Mici, ca vîrstă — Transport! 5) Băieţuş — Mai mare ca marea — Mai mic de 18 ani — Interjecţie. 6) Provoacă risul (fem.) — Ghimpi — Maşină de mic litraj. 7) Veche măsură de capacitate — Vocale — Individ — Cînd sînt mari, sînt generoase. 8) Cel mai mare poet român — Una dintre lentilele microscopului — Cea mai mare notă. 9) În primăvara vieţii — Zeul soarelui la egipteni — Varietate de chefal afumat. 10) Posedă — Giganţi ai mărilor reci — Cabrioletă — Tîrnava Mică, de pildă. 11) Multime (reg.) — Placă de marmură — Comparativ... pentru «mic» — Perdea solară. 12) Cînd a întins... se face mare! — Sinceritate — Barbu Marinescu. 13) Nume feminin — Domn din istoria Moldovei, supranumit «cel Mare» — Perlă pe litoralul Mării Negre.

Ion PASCAL

Cuvinte mai puţin cunoscute: NAT, CAB, TALA.

Dezlegarea jocului «CASE», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CABANA — BOGATA. 2) ECONOMI — LACAS. 3) CATURI — SIRENA. 4) US — LACAT — D — IC. 5) RADA — ACO — SAH. 6) I — URI — ILICE — I. 7) GHISEU — RARI. 8) ORA — TRATAMENT. 9) NUMERE — OTA — TA. 10) OPERA — ONORURI. 11) R — LOTURI — ASAN. 12) AZ — RIDATI — ARI. 13) RARI — ERZAT — IT. 14) HO — EL — ATIC — A. 15) FAMILIE — ACAR. 16) URARE — TOC — TEC. 17) RINE — MAI — IADA. 18) NA — AMAN — PALAN. 19) A — PLANŞEU — INA. 20) LUCARNA — MANET.

Juriul celui de-al III-lea Festival național al filmului de la Mamaia.

Marți seara, în jurul orei 23,30, ziaristii aflați la Mamaia au început să simtă asaltul cuvântului „concluzii”. Nevoia de generalizare se desprinde de la sine, căci rostul întâlnirii prietenești de pe țărmul mării este tocmai acela de a judeca cu înțelepciune câștigurile noastre din ultima vreme, sporul de maturitate al cinematografului românesc.

★

Nu putem emite pretenția unor concluzii definitive; dar la încheierea festivalului am avut convingerea că filmul nostru s-a întărit puternic. Desigur că producția noastră cinematografică merită discuții ce cer un anumit timp de cristalizare; de aceea rîndurile următoare le-aș numi mai degrabă un mozaic de scheme și gânduri, așa cum apar ele în carnetul de lucru al unui ziarist care și-a propus ca, întors de la festival, să scrie despre:

TREI FILME NOI

Vremea zăpezilor va fi un nou prilej de dezbateri în jurul filmului de actualitate.

Ceea ce a realizat regizorul Gh. Nagy, după scenariul scriitorilor Fănuș Neagu și N. Velea, pare o încercare de a pătrunde, cu pași noi și cu mai multă delicatețe, fără clișee prefabricate, în lumea de azi a satului. Ispita de a nu lăsa la o parte unele noutăți de atmosferă ce nu întregeau neapărat sensul necleștării psihologice, tentația vorbelor de duh, azvîrlite de dragul rîzului și nu calculate de rigla cinematografică, cred că au minat ortă conflictului.

Artista Monica Ghiuță de la Teatrul de stat din Ploiești, interpreta rolului principal emina din filmul „Vremea zăpezilor”, într-un moment care — cel puțin sezonier — e la antipodul anotimpului din titlul filmului ei de debut.

în loc de cronica unui festival

departe, dar va fi de ajuns să privesc chipul „mutului” împietrit nu numai de război, ci și de trădarea nevestei. Fără îndoială, scenariul lui Gheorghe Vlasimov și Francisc Munteanu merită o atenție specială, precum și maturizarea regională a acestuia din urmă.

CEEA CE NU TREBUIE UITAT

Trebuie să scriem cîndva despre actorii debutanți. Cel puțin cei de la acest festival o merită cu prisosință: Jorj Voicu, Margareta Pislaru, Monica Ghiuță. Acești cîțiva nu trebuie împinși prea departe, căci se știe: unii regizori au darul de a ajuta actorii.

Un oaspete italian, prezent la Mamaia, spunea că Sophia Loren și Mastroianni joacă tot timpul, cineaștii nedîndu-le nici o clipă de răgaz. Ce bine ar fi să se întîmple asta și cu actorii noștri de film: Irina Petrescu, Marga Barbu, Ilarion Ciobanu, Iurie Darie, Ion Dichiseanu!

DOCUMENTARUL CE SE ȚINE DE FĂGĂDUINȚĂ

De cîțiva ani artiștii de la Studioul „Alexandru Sahia” innobi-

Artistul francez Claude Rich, interpretul lui Miroslav din filmul „Steaua fără nume”, răspunzînd întrebărilor unui reporter al Radioteleviziunii.

lează genul. Pentru ei documentarul nu înseamnă doar cîteva perechi de ochi pe care îi oferă spectatorului pentru a vedea lucruri pe lingă care trece în fugă sau pe care pur și simplu nu are timp să le înregistreze; documentariștii ne transmit o experiență, ne țin la zi, ne educă sensibilitatea. Toate acestea le fac cu mijloacele artei adevărate, în care febra și curiozitatea reporterului se amestecă cu priceperea cineastului. De doi ani am asistat la o adevărată fierbere a căutărilor, la înaintări spectaculoase. Actuala ediție a festivalului ne-a adus în față certitudinea limpede a unor cuceriri care, înscrise pe planuri diferite (asta le mărește meritul), vorbesc despre personalitatea filmului documentar românesc, o personalitate subjugată printr-o inteligentă studiere a posibilităților acestui gen. Imi place să cred că nu peste prea multă vreme vom auzi cinefilii vorbind așa: „Mă duc să văd un documentar de Meszaros”; sau: „La ce cinematograful se află ancheta aceea a lui Boiangiu?”

Filme cum sînt „Cazul D.”, „Solie în alb”, „Cara”, „Navigatori care dispar” și atîtea altele trebuie să aibă o astfel de soartă.

★

Ieri seară, în prezența unui prestigios juriu și a numeroase personalități, s-a deschis Festivalul internațional al filmului de animație. Despre acesta, în numărul viitor.

Magda MIHĂILESCU
Fotografiile de Ion POPOVICI

Scenaristul Ion Mihăileanu și regizorul Lucian Pintilie (filmul „Duminică la ora 6”) la conferința de presă.

**cadran
interna-
tional**

„trei vieți pentru mississippi“

În seara zilei de 2 septembrie 1957, un grup de membri ai Ku-Klux-Klanului din orașul nord-american Birmingham s-a întrunit pentru a hotărî care dintre ei să preia locul de șef al clanului local, rămas vacant. Un anume Bart Floyd s-a considerat cel mai potrivit pentru această funcție. „Calitățile” candidatului trebuiau însă să fie confirmate. Era deci nevoie ca Floyd să fie supus unui examen. Toți membrii grupului erau consilieri municipali, aparțineau aceleiași secte religioase, mergeau cu regularitate la biserică, iar

doi erau absolvenți ai unor institute de învățămînt superior. Ei s-au urcat într-un automobil și au pornit în căutarea unei victime. Pe o șosea din afara orașului au întâlnit doi tineri negri: un băiat și o fată. Rasiștii l-au înhățat pe tânărul negru și au îndepărtat-o pe fată. Floyd a început apoi să-și susțină „examenul”. După ce i-a pus negrului o serie de întrebări stupide, l-a maltratut cu sălbăticie. Făptașii au fost descoperiți. Însă abia în mai 1959, după o acțiune judiciară târâgănată, ei au fost puși să-și ispășească pedeapsa. Cînd Wallace a devenit guvernatorul statului Alabama, unul dintre ei a fost grațiat.

Acest episod constituie fundalul pe care ziaristul american William B. Huie îl folosește pentru a descrie în cartea sa intitulată „Trei vieți pentru Mississippi” asasinarea la 21 iunie 1964 a trei luptători împotriva segregăției rasiale: albi Henry Schwerner și Andrew Goodman și negrul James Earl Chaney. Asasinatul a avut loc în aceeași localitate și a fost pus la cale de rasiști, sub oblăduirea șefului Rainey și a ajutorului său, Price. Cei trei au fost arestați sub pretextul depășirii vitezei legale și aruncați în închisoarea Philadelphia (Mississippi). Apoi ei au fost eliberați și lăsați să plece pe un traseu pe care conducerea închisorii îl făcuse cunoscut dinainte asasinilor.

Aceștia s-au luat chiar la încăierare pentru a se ști cui îi va reveni „cinstea” să săvîrșească asasinatul. Cei trei luptători antisegregaționisti au fost scoși din automobil și împușcați. Trupurile lor au fost îngropate, cu ajutorul unui bulldozer, într-un dig. După care au fost considerați „dispăruți”.

Huie, care intenționa să relateze despre „dispariția” celor trei, a pornit pe firul întâmplărilor. Contribuția sa la descoperirea criminalilor a fost esențială. Cu toate acestea el și-a scris cartea într-o manieră în care a evitat să se prezinte drept eroul principal. El face mai degrabă o adevărată anchetă socială în jurul unor întâmplări reale. Astfel, Huie arată că aplicarea Legii asupra drepturilor cetățenești adoptată de Congresul S.U.A. se lovește de o rezistență fanatică din partea rasiștilor, care nu se dau în lături de la cele mai odioase crime. De altfel, rasiștii au pus la cale așa-numitul „plan 4”, care înseamnă lichidarea oricărui luptător împotriva segregăției. Recentul atentat comis asupra tânărului negru Meredith, luptător pentru drepturile civile ale populației de culoare și care întreprindea un „marș împotriva timorării”, constituie o dovadă grăitoare în acest sens.

Autorul cărții arată totodată că, fără o bază materială, legea asupra drepturilor cetățenești devine în mare parte lipsită de conținut. De pildă, în prezent șomajul în rândul albilor se ridică la 4,2 la sută, iar în rândul tinerilor negri, la 23,2 la sută.

William B. Huie, care a spulberat la timpul său mitul pilotului de la Hiroshima, a scris un amplu reportaj respectînd strict faptele și explicînd semnificația lor generală.

C. VARVARA

În semn de protest împotriva hotărîrii de a li se reduce alocațiile pentru plata concediilor, muncitorii constructori din orașul olandez Amsterdam au declarat o grevă de 24 ore, o parte dintre ei organizînd o demonstrație pe străzile orașului. Intervenția brutală a poliției a dat naștere unor ciocniri violente care au durat două zile. Fotografia înfățișează un aspect din Amsterdam în zilele ciocnirilor dintre demonstraționiști și poliție.

maratonul monetar

Adjuncții miniștrilor de finanțe ai țării care fac parte din așa-numitul „club al celor zece” s-au întrunit din nou la Roma. Obiectul discuției: schimbarea actualului sistem monetar al lumii capitaliste. La Madrid a avut loc a 13-a conferință anuală a Fondului monetar internațional. Obiectul discuțiilor: evoluția nefavorabilă a situației financiare din statele occidentale.

La ambele reuniuni s-a discutat mult despre aur. Propunerile franceze de a se reveni la anteriorul sistem financiar, bazat pe aur, au fost din nou combătute de reprezentanții americani. În conferința de la Roma s-a bătut pasul pe loc. Potrivit unor observatori, participanții la discuții nu au abordat problemele reale care stau la baza crizei sistemului financiar interoccidental. Or, principala problemă de mare actualitate o constituie deficitul balanței de plăți externe a Statelor Unite.

Pentru moment nu există nici un fel de indiciu cu privire la diminuarea acestui deficit. Dimpotrivă, există toate semnele sporirii lui. Băncile americane, mai realiste decît autoritățile, afirmă o sporire a deficitului pînă la două miliarde dolari. Alții vorbesc de cifre mult mai mari. În același timp, știrile economice care vin de peste ocean semnalează că economia americană dă semne de oboseală. Cert este că, de cînd piața financiară a Wall Street-ului a început să manifeste nervozitate, de cînd colosul numărul unu al industriei americane — General Motors — a anunțat o reducere a vânzărilor de automobile, de cînd bancherii și economiștii și-au înmulțit avertismentele asupra deteriorării conjuncturii și a sporirii pericolului inflaționist, cercu-

rile financiare mondiale acordă o atenție sporită discuțiilor privind sistemul monetar al lumii capitaliste.

Pentru susținerea tezei sale, Parisul deține poziții tot mai bune. Aurul reprezintă la sfîrșitul anului trecut 86,9% din totalul rezervelor franceze, față de 73,7% la sfîrșitul anului 1964. În aceeași perioadă de timp, tezaurul american a suferit noi pierderi importante, metalul galben continuînd să părăsească depozitele de la Fort Knox.

Surgerea continuă de aur, precum și ușoara scădere a ritmului creșterii producției industriale americane au determinat Bursa din New York să înregistreze în ultima vreme scăderi de proporțiile celor din 1963, în perioada asasinării președintelui Kennedy. De data aceasta nu este însă vorba despre acțiunea unor factori subiectivi. „Nervozitatea manifestată pe piața acțiunilor — transmitea agenția UPI — constituie o reflectare a faptului că guvernul nu știe în mod sigur prin ce metode să bareze pericolul crescînd al inflației”.

Metode ar exista — oprirea imediată a războiului agresiv din Vietnam, a celui război care costă peste 12 miliarde dolari anual. Deocamdată, cercurile oficiale americane nu manifestă însă intenția de a lua în considerare această soluție. În aceste condiții este de la sine înțeles că discuțiile în legătură cu sistemul monetar occidental vor continua încă mult timp. Atîta vreme cît balanța de plăți americană va continua să înregistreze deficite iar hemoragia aurului nu va lua sfîrșit, este greu de presupus că partizanii schimbării actualului sistem monetar occidental vor fi dispuși să renunțe la cererile lor.

Eugen PHOEBUS

prea multă piele!

Douăzeci de pagini! Acesta este spațiul consacrat de un număr al săptămînalului vest-german „Der Spiegel” unui fenomen care a luat o deosebită amploare în lumea occidentală: utilizarea erotismului în domeniul businessului. Automobile și ciorapi, locuințe și turbine electrice, articole cosmetice și țigări — produse din cele mai diferite — sînt prezentate în cadrul unei publicități în care sub un pretext sau altul apar, conform formulei consacrate, femei „cu multă piele și puțină îmbrăcăminte”.

De pildă, sub titlul „Picioarele mașinii dv.” este publicată o fotografie cu o roată de automobil și trei perechi de picioare feminine. Scopul urmărit este de a se face reclamă unei firme de anvelope. Două fete în extaz îmbrățișează simultan un tînr, numai pentru că el și-a uns părul cu pomada „Mister L”. O doamnă căreia soțul ei îi cumpără o blănă scumpă pare gata să renunțe și la căsnicie, și la cadou numai pentru că prin dreptul ei trece un bărbat („un bărbat adevărat!”) care fumează tutun de pipă „Douwe-Egberts”. Și, tot astfel, succesul cel mai deplin la femei e garantat, cu condiția să locuiești la hotelul A, să zbori cu avioanele B, să cumperi pentru masă macaroanele C, să încalți pantofii D, să oferi whisky E, coniac F și șampanie G etc., etc.

Literatura, muzica, cinematograful — ne referim, bineînțeles, la cele comerciale — merg și ele pe același drum.

William Gover narează aventurile unei studente într-un bordel („O neînțelegere de o sută de dolari”), Jan Fleming „dovedește” că se poate face dragoste și sub apă („Sfera de foc”). Filmul „Ce mai e nou, Pussycat?” prezintă un bărbat pentru favorurile căruia se bat (la propriu) șase femei. Una din ultimele pelicule de succes în Statele Unite se intitulă „Sărută-mă o dată, imbecilo!” și eroul ei principal începe prin a declara: „Dacă într-o noapte nu împart patul cu nici o femeie, a doua zi dimineața mă doare groaznic capul”.

Din decență, renunțăm să mai cităm rețenele unor șlagăre de muzică ușoară lansate în ultima vreme. Ni se pare interesant însă să relevăm, din documentele furnizate de „Spiegel” (care se ocupă de această problemă și într-un al doilea nu-

măr al său), proporția spațiului ocupat de „epiderma feminină” în revistele ilustrate vest-germane. Un simplu calcul a arătat că, din cele 52 de apariții anuale, fetele în costume sumare de baie au constituit copertele a 25 de numere pentru „Quick” și „Revue” și a 40 de numere pentru „Neue Illustrierte”. Alături de poze se răsfață, cu litere groase, titlurile articolelor din interior: „Fiți smecheri în amor!”, „Se păcătuiește pînă la etajul 8”, „Fete la vîrstă primejdoasă” etc. Pînă și reportaje care par inocente („Recepție la Barbara Valentin”) oferă surprize: „Toți oaspeții s-au aruncat gol în piscină...”

„Der Spiegel” subliniază că această dezlănțuire de pornografie preocupă în egală măsură nu numai pe părinți și pe educatori, ci și pe reprezentanții autorităților din R. F. Germană, care au de făcut față unei creșteri a numărului de tineri delincvenți de toate categoriile.

N. AURELIU

pléiade după 35 de ani

Cunoscută în întreaga lume ca una dintre cele mai importante colecții bibliofile, „Bibliothèque de la Pléiade” și-a aniversat zilele acestea 35 de ani de existență.

Tipărită într-un format mai mare ca cel al cărților din „Livre de Poche”, pe o

hîrtie subțire, de „biblie”, fiecare volum numără adesea peste o mie de pagini și include de obicei — fără să constituie evident o regulă — întreaga operă a unui scriitor. Lansată cu un autor prestigios ca Baudelaire, în decursul anilor, colecția a publicat operele a 183 de autori

printre care : Voltaire, Stendhal, Racine, Laclos, La Fontaine, Rousseau, Molière, Musset, Valéry etc., un adevărat panteon clasic al literaturii franceze. Scriitorii moderni contemporani și-au găsit abia mai tirziu locul în această „bibliotecă”, amănarea datorându-se mai mult unor scrupule editoriale, îngrijitorii edițiilor preferind opere încheiate și publicarea pe cât posibil exhaustivă a autorilor. Și totuși, în 1939, apare Gide cu celebrul său Jurnal. Drumul fiind astfel deschis, în colecție se publică în anii imediat următori scriitorii francezi cei mai de vază, a căror faimă mondială era de necontestat : Malraux, Montherlant, Claudel. Cunoscând o largă audiență în rândul cititorilor bibliofili, și nu numai al lor, editorul Claude Gallimard intenționează să extindă aria autorilor, incluzându-i și pe cei mai renumiți scriitori ai lumii (cu câteva săptămâni în urmă au apărut operele complete ale lui Gogol). Hemingway, Faulkner, Kafka, Holderlin vor fi primii

scriitorii moderni ai unei alte literaturi decît cea franceză care vor intra în colecție. Se remarcă totuși absența unor valoroși autori clasici și moderni. În editarea classicilor, dificultățile le constituie stabilirea cît mai fidelă a textului, notelor, aparatul critic — care se cer riguros științifice; în unele cazuri rezultă dificultăți din efectuarea traducerilor care durează ani de zile. În ceea ce privește autorii contemporani, editorii consimt cu mare greutate să cedeze drepturile de tipărire și răspîndire, acesta fiind cazul cu Mauriac, Colette etc. În încheiere o mică statistică : cel mai cumpărat autor — Saint Exupéry (220 000 exemplare, din 1953); apoi Proust („În căutarea timpului pierdut” — circa 100 000 exemplare), urmînd în ordine Verlaine, Baude-laire, Camus, Montaigne, Alain („Les Propos” — 77 000 exemplare), Valéry (Poeme — 52 000 exemplare).

I. CORIBAN

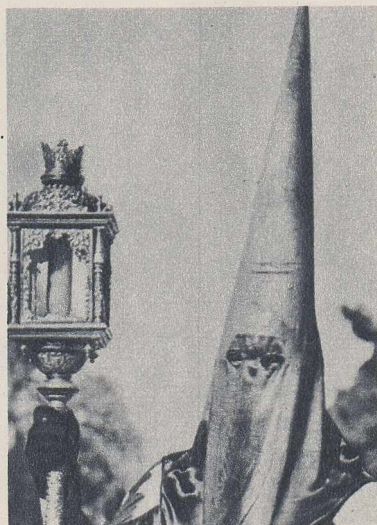
„sfinta mafie“

J. Guilleme-Brulon, colaborator al ziarului *Le Figaro*, a reușit să realizeze un interviu cu fondatorul ordinului Opus Dei, monseniorul Jose Maria Escriva da Balaguer. Faptul a produs oarecare senzație, fiind vorba de prima declarație acordată presei de un fruntaș al „Societății religioase a Sfintei Cruci și Opus Dei”, fondată în 1928 la Madrid. Micul eveniment a stimulat din nou strădania presei occidentale de a oferi materiale mai detaliate privitoare la Opus Dei.

Se știe că membrii ordinului resping programatic publicitatea în jurul activității organizației lor, limitîndu-se de fiecare dată să accentueze asupra caracterului „pur religios” al lui Opus Dei și dezmințind contingenta activității sale cu alte domenii ale vieții sociale. Deși datează de aproape 40 de ani, activitatea ordinului rămîne în continuare obscură pentru marea public; Opus Dei a preferat întotdeauna să-și exercite influența discret sau prin intermediari.

Această organizație — inițial religioasă și-a creat de-a lungul anilor, fără a alege mijloacele, o rețea întinsă de bănci, societăți pe acțiuni, s-a infiltrat în toate domeniile vieții spaniole, transformîndu-se într-un puternic factor de susținere a regimului franchist. Ordinul și-a plasat oameni în conducerea unor ministere cheie (industrie, comerț, finanțe), posedă cea de-a șaptea mare bancă a țării (Banca populară spaniolă) și controlează activitatea unei largi rețele bancare; deține societăți de presă, radio, edituri, publicații, întreprinderi de construcții și urbanizare... „Astăzi — apreciază *Le Nouvel Observateur* — mica societate religioasă a devenit pur și simplu una din primele puteri politice, economice, financiare și sociale din Spania și probabil din întreaga biserică catolică, în general”. (Balaguer declara în amintitul interviu că Opus Dei acționează azi în 65 de țări.)

În ceea ce privește mașinațiile politicienilor aflați în slujba lui Opus Dei care au contribuit la rîndul lor la ascensiunea ordinului, un citat din publicația sus-amintită este edificator : „Ei au fost monarhiști, mai sînt încă și vor rămîne astfel atît timp cît monarhia va avea un oarecare viitor în Spania. Astăzi sînt susținătorii franchismului. Dar vor, în același timp, să dea garanții liberalismului, împărtășesc revendicările universitarilor, vor să convingă străinătatea că sînt în favoarea progresului și democrației, încearcă să stabilească contacte cu democrații creștine. Trebuie deci să se îngri-

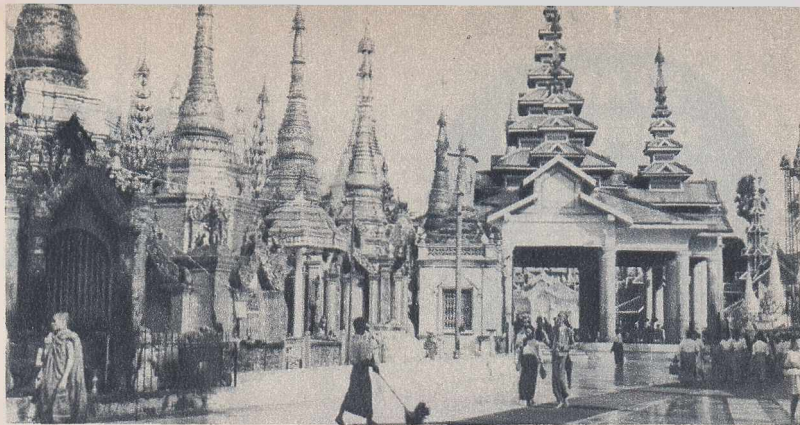
jească de ceea ce va fi după franchism. Despre oamenii lui Opus Dei se spune că vor fi în ultimul guvern al lui Franco și în primul guvern de după el”.

Pentru promotorii săi, oportunismul politic ar vrea probabil să fie unul din indiciile „sincronizării bisericii catolice cu lumea contemporană”. Membrii ordinului obișnuiesc să spună că sînt campioni „tendințelor de înnoire” a religiei.

Anacronismul misiunii promovate de membrii lui Opus Dei, arată *Le Nouvel Observateur*, este însă evident : „Acești oameni sînt nostalgicii unei societăți teocratice; ei ar vrea să fie cavalerii, aristocrația unei noi «creștinătăți», adică a unei societăți a cărei întreagă organizare politică, economică etc. s-ar face în funcție de obiectivele religiei lor”. Iar din presupusul caracter exclusiv religios al ordinului a rămas doar o aparență; mistica, dacă a existat vreodată, a naufragiat în politică și în finanțe. Ceea ce îl face pe ziaristul francez să conchidă : „Atunci cînd apele puterii se vor mai limpezi, Opus Dei nu va mai fi decît o societate comercială cu numeroase succursale”.

Cornellu VLAD

Cu rochia și mîinile pline de vopsea de culoarea singelui, o fină din Sydney s-a așezat în calea unei unități australiene ce se întorcea din Vietnam — exprimîndu-și în acest mod original și totodată patetic protestul față de participarea soldaților australieni, alături de intervențiștii americani, la sîngeroasa agresiune din Vietnam.

Pitorescul Rangoonului, capitala Uniunii Birmane, îi constituie prezența — alături de clădirile moderne, de diferite stiluri arhitectonice, de pe arterele principale ale orașului — a numeroase străvechi monumente de artă, mărturie ale talentului creator al poporului birman.

In valea devniei

— corespondență din r. p. bulgaria —

Cindva, valea riului Devnia — situată în estul Bulgariei, la poalele podișului Ludogorie, nu departe de Varna — era cunoscută numai prin renumitul izvoare, 18 la număr, cu o temperatură constantă (18 grade) și cu un mare debit de apă.

Secole și poate milenii în șir, apa lor a curs slobod în albia riului. Documente vechi amintesc, printre altele, faptul că împăratul roman Traian a creat pe aceste locuri o cetate căreia i-a dat denumirea Martianopolis, după numele sorei sale Marciana. Cetatea se spune că a fost centrul provinciei romane Moesia Inferioară, iar în anul 377, în urma unor lupte, a fost distrusă din temelii. Documentele mai amintesc că timp îndelungat pămîntul și izvoarele au fost proprietatea unor stăpîni de sclavi. La începutul acestui secol a început să se contureze aci un centru al morăritului, de unde făina lua drumul Orientului Apropiat. De-a lungul celor 6 km cît are riul existau 45 de mori. În goana lor după cîștig, proprietarii de mori nu angajau localnici, ci numai bărbați din alte regiuni, care nu aveau familii și pe care sărăcia lucie îi împinsese să ia drumul pribegiei. Locului vechiului cimitir al satului i se spune și azi Iabandjitepe, ceea ce înseamnă „movila pribegilor”. Multe s-au schimbat însă pe aceste locuri în ultimul deceniu și jumătate. Sfîredelind pămîntul și dealurile în formă de valuri, care domină așezarea, precum și împrejurimile, geologii au descoperit rezerve însemnate de calcar, iar la cîtiva kilometri — în localitatea

Provdia — rezerve de sare. Aceste bogății naturale și apa izvoarelor de aci au constituit punctul de plecare pentru construirea unui mare complex industrial — Reka-Devnia — care cuprinde o fabrică de sodă, una de ciment și alta de zahăr (cele „trei surori”, cum li se mai spune).

Fabrica de sodă, prima unitate care a inaugurat complexul, cu mai bine de 11 ani în urmă, produce azi aproape 15 sortimente, printre care clor, carbid, policlorură de vinil, clorat de bariu, acid clorhidric și altele. În uzină lucrează aproape 4 000 de angajați, majoritatea de prin părțile locului, care s-au calificat „din mers”, ca să spunem așa, adică pe măsură ce înaintau lucrările de construcție.

Fabrica de ciment, una din cele mai mari din țară, produce anual 870 000 tone ciment și 130 000 clincher, iar cea de zahăr, care completează peisajul complexului industrial Reka-Devnia, prelucurează în 24 de ore 2 000 tone sfeclă de zahăr.

Complexul continuă însă să se dezvolte. Constructorii nu au părăsit Reka-Devnia. Se extinde uzina chimică, ca și centrala termoelectrică, intrată parțial în funcțiune nu demult. Pe baza unor rezerve de mangan și turbă se preconizează construirea tot aici a unor unități care să valorifice și aceste bogății.

Iar în cîtiva ani, însăși așezarea se va extinde, devenind un oraș modern.

C. LINTE

ca „fata morgana“

Cei cărora le apare în deșert „fata morgana” sînt curînd dezamăgiți : mirajul optic nu se materializează niciodată... Într-un anumit sens, la fel evoluează și relațiile Angliei cu Piața comună. Scenariul sumar al acestui joc de „apropiere-depărtare” ar putea fi următorul :

Actul I. În 1963 cererea guvernului conservator englez de aderare la Piața comună este luată în discuție în Consiliul Ministerial, dar în momentul hotărîtor, cînd urma să se anunțe că „cei șase” vor fi șapte, vetoul francez spulberă imaginea apropierei.

Actul II. Ulterior jocul apropierei se reia... Diplomația franceză se manifestă concesivă față de partenerul englez, iar în Anglia partidele conservator și laburist înscriu, deopotrivă, în programele lor electorale intenția unei apropieri a Angliei de Piața comună. Dar tratativele sînt amînate pentru o dată imprecisă, după alegerile din Franța și Anglia.

Actul III. La instalarea la putere a laburistilor, în mesajul tronului prezentat la inaugurarea noului Parlament se menționează dorința Angliei de a intra în Piața comună „în condițiile respectării intereselor Commonwealthului”.

După recenta sesiune a Consiliului ministerial al Pieței comune, care a hotărît desființarea tarifelor vamale mai devreme decît era prevăzut în Tratatul de la Roma, ministrul englez al economiei, George Brown, a declarat : „Acordul realizat la Bruxelles face adeziunea engleză la Piața comună mai necesară și mai dificilă. Mai necesară pentru că industriașii englezi vor insista pe lingă

guvern ca problema să fie rezolvată pînă la 1 iulie 1968, dată la care urmează să fie desființate complet tarifele vamale în Piața comună. Mai dificilă, pentru că acordul intervenit în domeniul agricol nu este ca atare acceptabil pentru Marea Britanie”.

Contactele dintre guvernul englez și guvernele statelor membre ale Pieței comune au continuat și continuă — așa cum a reieșit și la ultima sesiune a Consiliului U.E.O. — să se desfășoare „cu încetinitorul”. George Thomson, titularul noului minister înființat după alegeri în Anglia pentru problemele relațiilor cu Piața comună și N.A.T.O., a declarat că „actualele contacte n-au permis să se stabilească o idee precisă asupra viitoarei colaborări”.

În loc de epilog. Ministrul francez al economiei și finanțelor, Michel Debre, a convocat pe corespondenții străini acreditați la Paris pentru a-i informa că guvernul francez va sprijini primirea Angliei în Piața comună numai dacă ea acceptă integral clauzele Tratatului de la Roma. Comentînd aceste declarații, ziarul *Times* scria : „Observatorii englezi au sesizat o înăsprire a poziției oficiale franceze, cu atît mai evidentă după remarcile incurajatoare făcute în trecut. Orientarea adoptată de Anglia în criza N.A.T.O., cu toate că nu este deliberat antifranceză, este considerată ca motivul reinnoirii răcelii față de apropierea Angliei de Piața comună”.

...Ca „fata morgana” : se apropie, se apropie și dispăre.

Z. FLOREA

**SFATUL
POPULAR
REGIONAL
CLUJ**
DIRECTIA COMERCIALA
REGIONALA

vizitați

bar „melody”-cluj

muzică – dans – bogat program artistic de music-hall

PUBLICITATE
flacăra